

POLITICĂ EXTERNĂ - V -

Apr.1934 - 1935 -

Guvern Tătărescu .Legislația I .Sesiunea ordinară. Febr- apr.'34

continuare -

A.Problemele Apărării Naționale , anchetă parlamentară , martie 1934

(Rev."Parlamentul Românesc ,, an V, nr. 136 -140)

Răspund generalii : N.Samsonovici, Șt.Panaitescu, Ion Antonescu ș.a.a

[LD : Număr dedicat acestei probleme .Extrag câteva opinii cu implicații pentru politica externă]

Doc integral - [fișier Armată](#)

a) G-ral Samsonovici / mart.'34

Lungimea frontierei : 3.000 km. Din aceștia doar 1/3 ,adică 920 km sunt hotar cu țările cu care avem tratat de alianță iar 2.080 km, , fără tratat .

Dacă se ține seama că unele țări - URSS, SUA - nu fac parte din Soc.Națiunilor, iar altele - Germania, Japonia - s-au retras, ne întrebăm cum pot fi obligate statele să respecte Pactul Soc.Națiunilor ?

g-ral Samsonovici

b) g-ral Șt.Panaitescu /

▣ Minoritățile în caz de război.

Înainte de primul război, proportia minorităților de altă origine era atât de redusă , încât nu s-a pus problema unor măsuri .Cetățenii de altă etnie erau împărțiți în toate regimentele , contopiți în masa românească.

Războiul a dovedit că , chiar această mică proporție n-ar fi trebuit neglijată .Armata a avut unele neajunsuri cu ei.

Uneori, în luptă, cei ce dădeau semnalul de predare, erau străinii. **Răul nu a fost numeric, ci moral : încetarea focului, batista la armă, ridicarea brațelor sus , sau fuga și dezertarea în retragerea din Muntenia, străinii au rămas sub ocupație.**

Trecuți la dușmani, s-au pus în serviciul lui, au devenit spioni, au făcut propagandă contra noastră.

Și în Austro-Ungaria, predarea în massă a cehilor, sârbilor, slovenilor, românilor , s-a produs cu grave consecințe pentru armata imperială.

Este un instinct lăuntric firesc, ce nici nu poate fi condamnat în sine.

În România întregită, în 1922-23, când a trebuit întărită frontiera de vest și de est ,**comandanții au vrut să scape de minoritari.** Este o problemă îngrijorătoare dar și f.delicată, spinoasă, datorită tratatelor de pace și legislației noastre .[-----]

Dar...pregătim cu mânuirea armelor , pe viitorii inamici !

[LD : câtă dreptate a avut , în 1940]

Oricare din soluții are avantaje și dezavantaje.

g- ral Panaitescu

c.) **G-ral Ion Antonescu** / mart.'34 (șeful M.St.M.)

[LD : Mă gândesc la soarta lui ! Mă gândesc la executarea lui de către pluton !]

„[----] Analiza acestor elemente da bază , cari trebuie grupate în o „Lege de organizare a apărării patriei „ ,formează obiectul rândurilor ce urmează.

Nu este suficient să nu vrei războiul , pentru ca să fii la adăpostul lui.Cine are interes să nu provoace ,cum este cazul nostru, nu va putea evita **de a fi provocat și atacat, decât dacă va fi , în orice moment , bine înarmat .**

Sângeroasa experiență făcută recent de toți, a dovedit că războiul costă mai mult sânge și mult mai mulți bani pe cei nepregătiți , decât pe cei pregătiți.

În consecință, nu pot fi acuzați de militarism și de imperialism acei care propovăduesc și practică buna organizare a națiunii .

„În circumstanțele de astăzi,**antimilitariștii sunt , în realitate, antinaționalști .**

De aici, primul principiu : **Războiul , deși nedorit , trebuie totuși pregătit** ca o firească și sacră măsură de apărare.[----]

I.Antonescu / mart.'34

Trasarea lui , are ca bază de plecare **principiile enumerate mai sus** , fiindcă ele s-au impus ca un imperativ sacru și categoric, tuturor acelor cari au trecut prin dureroasa experiență a războiului. **Respectarea totală a acestor principii și aplicarea lor rațională** , a creat pentru națiunile conștiente de pericol , **necesitatea de a fi mereu înarmate.**

Este regimul „Națiunii înarmate „ sub care trăesc astăzi : Marea Britanie, Franța , America , Germania , Italia , și într-o oarecare măsură, chiar Rusia.

Antonescu / mart.'34

Apărarea Națiunii

---

1).Legea conversiunii datoriilor rurale și urbane, 2-5 apr.'34

- a.) **N.Constantinescu - Bordeni** (PNL-g) ,
- b.) **Leon Scridon** (PNA-Goga)
- c.) **dr.Isăcescu** (PȚ-Lupu, fără Lupu)
- d.) **Vlad Dimitriu** (PRȚ-Iunian)
- e.) **VTPrelipceanu** (LANC) - intervenție **A.Bentoiu** (raportor)
- f.) **Aurel Milea** (Uniunea Agrară -Argetoianu)

a) **N.Constantinescu - Bordeni (PNL-georgist) ,**

la **legea asanării datoriilor agricole și urbane**, 2 apr.'34

(DAD, MO 36 , șed.din 2 apr.'34 , p 1502- 1505)

[LD în apărarea **industrii neaoșe, românești ; adversitate față de capitaliștii străini.]**
Supratitluri , sublinieri , comentarii - îmi aparțin.

// Art.65. excepțiuni regretabile : **Creditorii străini privilegiați**

[-----]

Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

▣ **Art. 65:excepțiunile**

▣ **Tratamentul privilegiat al creditorilor străini.**

[Sunt deziderate pe care le ridică în plen, pentru că a constat la Comisie că și unii membrii din guvern aveau opinii asemănătoare.]

A fost **impresionat neplăcut** văzând că **s-au scos unele excepțiuni** de la art.65: creanțele invalizilor, orfanilor și văduvelor de război ... dar **au rămas ale străinilor !**

Prin urmare, un creditor străin poate să scoată la vânzare averea unui debitor român, în

timp ce românul nu are acest drept !

S-a spus că s-ar supăra cercurile de peste graniță .Nu văd nici un motiv de supărare.

Eu socotesc că dacă **am da dovadă de un pic de demnitate și de mândrie ,nu am putea permite ca această excepție să mai rămână la art. 65.**

Aduceți-vă aminte că **bunicii noștri la 1866** , când au făcut **Constituția, au interzis străinilor să dobândească imobile rurale în România .**

Credeți că atunci străinii nu au făcut obiecțiuni ?

S-au supărat și atunci dar **li s-a spus** : în ce privește bunurile care compun **teritoriul național** , se aplică „ **Lex rei sitae**” , ele **țin de suveranitatea națională** , iar **legile care organizează proprietatea sunt de ordine publică** și nimeni n-are cuvânt să facă vreo obiecție.

Prin urmare, **această excepțiune trebuie eliminată din lege .**

Nu este suficientă „ îndulcirea” care s-a prevăzut :că dacă străinul locuiește în țară , nu este exceptat .

Noi propunem ca **debitorul urban străin să intre în beneficiul legii , iar creditorul urban străin să nu fie privilegiat și exceptat .**

E o măsură egală . : debitorul străin ne-ar fi spus : „ merci „, pentru că ar fi intrat în beneficiul legii ; iar creditorul străin nu ar fi avut de ce să se supere , pentru că-l tratăm egal cu debitorul străin. [-----]

Gândiți-vă dvs. și la industria noastră **cu caracter național și capital național.**

Departa de mine ideea de a mă gândi la industria care se reazămă pe capital din afară și care lucrează la noi în țară cum i se dictează de peste graniță.

Nu vreau să vorbesc, bunăoară, de societăți petrolifere ca Româno-Americana , care primește ordine de la **grupul Standard Oil** , nici de **Astra Română** care se bazează pe **capitalul imens al lui Royal Dutch** ; [-----]

Constantinescu -Bordeni / 2 apr.'34

b) Leon Scridon (PNA)

(DAD, MO 36,șed. din 2 apr.'34, p. 1516- 1519)

[**LD: de pe pozițiile naționalismului integral , asumat de PNA, este contra protejării creditorilor străini și apără interesele băncilor românești din Ardeal]**

Sublinieri și semne, îmi aparțin.

// **Legile conversiunii : creditorii străini //**

Leon Scridon / 2 apr.'34

▣ Legile conversiunii

▣ Creditorii străini

„Deși aveți pretenția de a soluționa o problemă de ordin național, mențineți un tratament de preferință - moștenit de la celelate legi - împotriva căruia partidul nostru a protestat în comisuni și protestează și aici , cu toată hotărârea.

Vorbesc de **tratamentul în favoarea creditorilor străini** , pe care nu-l găsesc **cu nimic justificat** , căci **dacă** se admite reducerea creanței în materie de concordat preventiv [**falimentul**] - fără ca creditorul străin să aibă dreptul să protesteze - **nu înțelegem de ce nu i s-ar aplica același tratament** , când este vorba de un interes superior de ordin național.

„ Propunerea noastră de a se suprima această excepție , susținută chiar și de o bună parte din majoritate , și având și asentimentul d-lui ministru Sassu , datorită unor anumite intervenții , a fost respinsă , consfințându-se și pe mai departe această excepție în favoarea creditorilor străini.

Menținerea acestei excepții , este o gravitate excepțională pentru Ardeal.

Acolo s-au înființat , după război, o serie de **societăți < românești >**,românești în sensul că sunt înregistrate la tribunal și sunt supuse dispozițiilor codului comercial român , **dar capitalul este străin.**

Îndeletnicirea acestor societăți , este cumpărarea și vânzarea de unelte și mașini agricole , în special mașini de treierat .

Ex. „**Soc .Română pentru comerțul cu mașini agricole Cluj, S.A. ,**

Bentoiu : Sunt organizate în țară și au sediul principal aici ?

Scridon : Aceste societăți **au vândut țăranilor unelte agricole** , aceștia au dat polițe în valută forte , au plătit dobânzi uzuare , rămânând datori cu un rest de plată .

În urma crizei, acești **țărani au fost dați în judecată** , urmăriți,
iar când au opus creditorilor beneficiul asanării, **creditorii urmăritori veneau cu un contract , în numele unor societăți străine** (fabrica de unelte Budapesta sau Viena) ,și bieții țărani au pierdut procesul .

Prin urmare, **prin consfințirea acestor excepții** în favoarea creditorilor străini, **dvs. excludeți de la beneficiul legii o bună parte a țăranilor din Ardeal** .

Leon Scridon / 2 apr.'34

c) dr.M.Isăcescu (PT) , 2 apr.'34

(DAD, MO 36, 2 apr.'34, p. 1519 - 1522)

[LD : Tachinat cu simpatie , din ce partid face parte , el spune că **s-a ales pe lista și cu programul PT-Lupu** ; propaganda a dus-o în același spirit;alegătorii l-au ales cu acest program ; reprezintă interesele lor . Lupu lipsește de la dezbaterile Conversiune , iar această dr Isăcescu îi apără punctele lui fixe : cămătaria -debitorii - țăranii - revalorizarea monedei .

Oricum, este un discurs prin excelență de « stângă » care îmi este simpatic]

// Legea Sassu - operă a intereselor bancare /

// Creditorii străini // // Imoralitatea publică a creditului //

// Excepțiile legii :

-favorizați : bancherii străini , ofițerii și magistrații

-nedreptățiți : invalizi, văduve , orfani, păgubiții de război.

Isăcescu / 2 apr.'34

▣ Creditorii străini

Eu consider această excepțiune , ca noi, debitorii români , în țara noastră , pentru datoriile contractate la noi de la cetățenii străini, care nu vin aici decât să tragă foloase din capitalul lor, prin specula care au făcut-o în decursul vremurilor , și mai ales de la război încoace , consider această excepțiune nu numai profund jignitoare pentru sentimentul nostru național de români, **dar o consider și imorală.**

Până acum câțiva ani, numai în Turcia se mai găseau **așa -zisele capitulațiuni** numai acolo un diferend între un turc și un străin **era judecat de judecător străin** ,nu de judecătorii din țara lor turcească .

Dar a fost suficient să vie un conducător cu demnitate turcă, cu curaj, și **a desființat aceste capitulații** , și să supună și pe străini legislației țării .

Nu înțeleg ca în țara noastră să se facă asemenea excepțiuni care ating demnitatea și moralitatea vieții noastre de stat .

-dr.Hasnaș : Eu te aplaud ; dar nu se poate !

- dr.Isăcescu / 2 apr.'34

d) Vlad Dimitriu (PRȚ)

(DAD, MO 36, 2 apr.'34, p. 1522- 1525)

[-----]

Totuși, **dvs vă găsiți pe aceeași linie de continuitate a politicii PNT** și prin felul cum prezentați acest proiect de lege, și prin felul cum s-a discutat acest proiect de lege, și, mai ales, prin felul - nu vreau să întrebuițez nici un calificativ - **cum ați primit și cum ați respins anumite amendamente** , fiindcă în discuția la comisii au fost amendamente privitoare la **unele probleme mari , îmbrățișate și de majoritatea membrilor** acestei Adunare și de către **o parte din d-nii miniștri** , care compun actualul cabinet,amendamente care , însă , **în urma unor injoncțiuni străine** de interesele pe care noi trebuie să le apărăm astăzi, **au fost respinse. «**

[-----]

Dimitriu / 2 apr.'34

▫ **Creditorii străini .**

Legea aceasta va fi mai mult o lege a încurcăturilor , decât a lichidării , mai mult o lege a creditorilor și mai mult o lege a creditorilor străini.

Prin art. 65 , dvs ați înscris o excepție care nu folosește nici demnitatea națională , și este și profund nedreaptă.

Contra acestei excepții , **membrii majorității** și unul din cei mai străluciți membri ai acestei majorități, dl **Laurențiu Pillat** , care este un jurist eminent și un mare român, **a propus un amendament semnat de foarte mulți majoritari.**

Nu este drept ca să se excepteze de la rigorile legii tocmai creditorii străini .

Deja **statutul român** , în raporturile pe care le are cu creditorii străini, **plătește destul.**

[...]Este **profund nedrept** ceea ce faceți și , la art. 65 ,**am să propun un amendament** la fel cu cel pe care câțiva miniștri chiar l-au primit în comisiile unite , și **asupra căruia s-a reveni mai târziu.**

Dacă nu veți primi acest amendament, atunci **vă rog să primiți măcar acordarea unui termen de grație** , a unui **moratoriu** , în raporturile dintre debitori și creditorii străini. .

V.Dimitriu / 2 apr.'34

e) **V.T.Prelipceanu (LANC)**

(DAD. MO 37 , șed. de marți , 3 apr.'34 , p. 1532 - 1537)

[-----]

Prelipceanu / 3 apr.'34

▫ **Excepțiile legii : art.65**

▫ **Creditorii străini.**

[**Ar fi trebuit ca Bentoiu să taie înghesuiala critică la acest capitol de la început !**

Înțeleseseră toți greșit acest aliniat ? Aveau dreptate ? Nu-mi dau seama .]

« **În comisiune, domni deputați din majoritate, persoane cu foarte multă autoritate, au ridicat problema importantă , ca să fie radiată din lege , excepțiunea privitoare la creditorii străini.»**

«Cu toate acestea, spre surprinderea noastră, vedem că în **actualul proiect** , **sunt înlăturate aceste obiecțiuni** care s-au făcut , cu privire la creanțele străinilor.

În art. 65 , aliniat 1 , se prevede că **datoriile debitorilor contractate direct, față de creditorii , persoane fizice sau juridice , de naționalitate străină, care nu au domiciliul, sediul principal sau secundar în țară, se exceptează.**

Această măsură ne aduce aminte de acel **sistem al capitulațiilor** , cunoscut în China și în Turcia. **În Țara Românească** , însă, **de la independență** și până la legile acestea de conversiune, **nu s-au cunoscut aceste măsuri de umilință.**

Dvs oferiți creditorilor străini avantajii, fără ca, în același timp , să aveți măcar siguranța că și străinătatea va aprecia la justa valoare această ofertă pe care o faceți dvs.

Și atunci, **aceste texte de lege**, nu rămân altceva **decât mijloace sau probe de umilință noastră**. Ceea ce este mai grav, este faptul că **nici creditorii străini nu cer aceste excepțiuni**, și cu toate acestea , dvs le acordați !

La Conferința de la Stressa (1932) , au cerut doar ca **tratamentul străinilor să nu fie mai defavorabile** , decât cel aplicat creditorilor naționali.

-Aurelian Bentoiu : Dle Prelipceanu, ca să liniștesc conștiința dvs, n-am nevoie să dau explicații la acest text , dar pentru că , totuși, mi le cereți, cu toată claritatea textului, vi le dau. Iată ce spune textul :

« **... se exceptează datoriile debitorilor .... față de creditorii de naționalitate străină, care nu au domiciliul, sediul principal sau secundar în țară** »

Cum toate **aceste societăți** , care vă interesează pe dvs , este **imposibil să fi făcut un intens comerț** , fără să aibă un sediu, fie principal sau secundar, în țară, **excepțiunea privește numai pe acei străini care au contractat direct, din străinătate, cu cetățenii români**. În această privință, **excepțiunea are o rațiune** , a cărei explicație o voi da când voi lua cuvântul. Prin

urmare, din p.d.v. al contractelor, care vă interesează pe dvs, **textul nu exceptează societățile care au reprezentanță sau sediu în țară.**

-Aurel Milea (Un.Agrară) : Prin sediu principal înțelegeți și agenția ?

-Bentoiu : Incontestabil ! Față de **străinii care nu au sediul central sau secundar în țară**, care nu au pus nici un picior pe pământul țării românești, **problema nu este atât de simplă**, cum am auzit spunându-se de diferiți oratori.

Nu are nici o rațiune să nu **identificăm străinul cu naționalul**, din p.d.v.al **dreptului civil.**

Constituția noastră la art. 9 , identifică pe străin cu naționalul , din p.d.v. al dreptului civil, dar **pentru străinii aflători în țară.**

Problema se complică în dreptul internațional privat, în care sunt emise **vreo cinci păreri.**

Dacă am fi optat pentru părerea aceea , care este **prea colorată de naționalism**, ar urma să aplicăm acelor străini , a doua oară , **legea din 1923**,privitoare la **plățile în valută forte**, cu care prilej, după ce am aplica **o reducere masivă**, am da străinilor **și un termen de 12 ani.** Această soluție n-o putem aplica în fiecare zi.

-G.A.Cuza : Dle raportor, sunt însă **mari proprietari** , care **au contractat pentru mașini agricole** , de-a-dreptul **din străinătate** , și nu prin reprezentanții din țară.

Pe noi, **legea ne interesează din p.d.v.general**, al salvării proprietății rurale, **fără a face o distincțiune** între **marea și mica proprietate** .

Ar fi de dorit **să se prevadă o măsură generală** pentru toți creditorii , iar **nu să se facă o distincție**. Eu cunosc o sumedenie de cazuri de **mari proprietaricare au contractat de-a-dreptul** , iar **nu prin agenți sau reprezentanți** , aici , în țară.

-Prelipceanu : Nu este deci vorba de mașini de cusut , ci de mașini de treerat și alte mașini grele **Excepția aceasta tot rămâne bizară** .

În alte țări, s-au luat măsuri în defavoarea creditorilor străini.

De aceea s-a făcut Conferința de la Stressa. [-----]

VTPrelipceanu / 3 apr.'34 -----

f.) Aurel Milea (Uniunea Agrară -Argetoianu) , 3 apr.'34

(DAD, MO 37, șed. din 3 apr.'34, p. 1537 - 1540)

[LD : un „agrarian „ anticapitalist , dar mai democrat , apărând interesele unor defavorizați pentru că nu au proprietăți]

/Cauzele interne și externe ale datoriilor /

/ Franța cămătărească //

/ Discriminare : debitorii și creditorii străini //

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ **Cauzele acumulării datoriilor agricole**

▣ **Franța cămătărească**

Cauzele sunt **externe și interne** . Cele externe sunt independente de voința noastră.

Cele interne , însă , **sunt prilejuite de noi** , și ele își găsesc fondul lor ,în **mentalitatea unui stat tânăr** , cum este România .

Înainte de război, **în vechea Românie**, situația economică era întemeiată pe **marea proprietate** . **Boierul își cheltuia veniturile** mării lui proprietăți **în străinătate**, iar **statutul înțelegea să se împrumute** oridecâte ori avea nevoie **să facă față bugetelor deficitare** , care , de obicei , se succedau **când nu era destul de bună recolta**.

Așa s-au îngrămădit , an de an , **datoriile în străinătate** și așa am ajuns acolo încât , în 1934, să ne găsim grevați cu obligații . Bugetul statului este deficitar .

Balanța comercială a rămas în urmă , **am pierdut piețe de desfacere** , „ **din pricina unei marote** , **de a ne face și mai departe** ,adoratorii Franței cămătărești „ , (**aplauze LANC**)

„Dlor, **în Țara Românească se face o confuzie** voită **între Franța glorioasă** , care ne-a dat sprijin în război,**și Franța capitalistă** , care ne cămătărește .

Eu mă opun , pentru bunele raporturi pe care trebuie să le avem și în viitor, ca **să se confunde mai departe aceste două noțiuni**.

Trebuie să se facă deosebire **între Trianon și Stressa**, să se constate că **de la Franța glorioasă**

am căpătat ajutoare ,pe care nu le vom uita niciodată, și pe care înțelegem să le răsplătim, și de la cealaltă , am căpătat o introducere în această nenorocire în care ne găsim și o cămătărie care ne doare pe toți.

Aș dori ca pe viitor țara noastră să găsească o orientare nouă , pentru desfacerea produselor ei, acolo de unde poate să importe produse industriale ieftine, și unde poate să găsească serioase debușee ,pentru tot ce produce solul nostru. ,,

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ Debitorii și creditorii străini

Regretă că proiectul face aceeași greșeală când favorizează pe străini, față de elementul autohton. În timp ce toate statele au legiferat pentru nevoile lor interne ,tocmai România excelează și legiferează pentru nevoile străinilor !

„ Se face o voită deosebire între creditorii străini , care sunt favorizați, și debitorii străini care sunt scoși din lege.

Debitorul de naționalitate străină, care domiciliază în țară, care dă contribuții la bugetul țării , nu beneficiază de favorurile legii ,în timp ce capitalistul exploatant străin , din afara hotarelor, care nu contribuie cu nimic la veniturile acestei țări, este exceptat !

Aurel Milea / 3 apr.'34 -----

g) Virgil Potârcă

(DAD, MO 37, șed. Din 3 apr.'34, p. 1542- 1549)

Potârcă / 3 apr.'34

▣ Cauzele crizei agrare

▣ Doctrine, politici economice

[LD : rezum , extrag informațiile privind conectarea teoretică a politicienilor]

/ Prima cauză este războiul, cu două consecințe pentru noi:sistemul revoluției rusești și vechiul sistem al fiziocrațiilor .De aici, lupta dintre aceste două sisteme .

/ După război, a mai ieșit încă o consecință : nepotrivirea hărților economice și politice. Este foarte greu să se lege toate firele dinainte de război.

Altele sunt hărțile economice de ieri și de azi.

Situațiile economice vechi se formaseră încetul cu încetul, într-un timp îndelungat ;**se creaseră legături între diferitele părți ale lumii .**

După război, s-au creat alte hărți politice, care nu mai erau în concordanță cu hărțile economice , s-au stabilit alte directive.

/ În fine, ultima cauză este supraproducția .

În război, majoritatea țărilor agricole s-au găsit în luptă , din care cauză nu au mai putut produce cerealele necesare , pentru consumul populației civile și trupele militare .

A fost necesar ca altcineva să le ia locul : **țările de peste ocean,Noua Zeelandă și Australia.**

Acolo s-au defrișat prin arderi milioane de hectare ,împlinindu-se golul lăsat de **Rusia și țările dunărene .**

Peste ocean a apărut și **mașinismul** ,pentru că , la intrarea **Americii** în război,lipseau brațele de muncă

După încheerea păcii, **țările agricole și-au reluat ocupațiunile** , începând să producă , fiindcă **mirajul câștigului din agricultură era f.mare .**

Americanii, care aveau mari stocuri de cereale, **au început să le arunce pe piață ,scăzând și prețurile.** Fermierii s-au împrumutat de la bănci apoi nu au mai putut plăti datoriile (scăderea prețurilor) și **atunci au dat faliment atât fermierii cât și băncile**

Virg.Potârcă / 3 apr.'34 -----

h) Gr.Iunian (PRȚ)

(DAD, MO 37, șed. din 3 apr.'34 , p. 1550 - 1560)

[LD : Iunian , care **părăsise PNT și banca ministerială , din cauza soluției dată la conversiune** este în poziție dificilă:**antiliberalismul** lui - îl obligă la o **poziție critică față de guvern și PNL; anti -PNT-ismul** lui - îl împinge la o **critică și mai și...**

Și atunci, rând pe rând, **critică tot** , apărându-șii doar marota : **restabilizarea** .]

[-----]

Iunian / 3 apr.'34

▣ Creditorii străini

[LD : preiau doar informația, bârfa, pentru că , în rest , argumentele sunt aceleași]

Aduce un omagiu lui **Sassu** , care , la Comisie , **a susținut cu căldură scoaterea acestei excepții** ; a auzit că **au fost „ intervenții ” de la Ministerul de Externe** , care a intervenit la comisia celor 3 ; că , **în simetrie, au fost scoși și debitorii străini** de la beneficiul legii, ceea ce este nedrept ; că a citit în „ Viitorul ” declarațiile secretarului general de la Justiție, Valeriu Roman, **că astfel peste 100.000 de români** - pe baza tratatului de pace , considerați străini - **nu vor beneficia de lege** . [-----]

Iunian / 3 apr.'34

▣ Restabilizarea !

[LD : trebuia să ajungă la punctul de la care ... a părăsit PNT !

O rezum și punctez eventuale noutăți]

„ D-lor, pe vremuri, **când am reclamat această soluție aici, am fost acuzat de ignoranță în materie, de superficialitate, de ușurință, totdeauna , bine -nțeleș , de specialiști** -**Șeicaru** : Aceasta este tragedia specialiștilor (**ilaritate**) cari, cum spunea dl Ghelmegeanu, **când sunt pe banca opoziției, au o părere, când trec pe banca ministerială, și-o schimbă** , ca să o reia din nou atunci **când trec iar pe banca opoziției** .

Pe când specialiștii PNT , erau pe banca opoziției, spuneau că **soluția este inadmisibilă** . Am fost ironizat , arătându-mise că **nu s-a găsit nimeni într-o țară străină să propună o asemenea soluție** .

Dar iată că, între timp, s-au gândit alții **în Anglia , America, Danemarca și Cehoslovacia**. Au venit oameni de stat din alte țări , care au ținut seama de realitate , mai mult decât în cadrul doctrinar, și **au realizat deprecierea monetară , ca un mijloc de tămăduire a crizei economice**. Am auzit de nenumărate ori la dvs . că **stabilizarea monetară trebuie menținută**.

De ce ? O monedă stabilă , înțeleg , este necesară .

Dar nu înțeleg menținerea stabilizării monetare făcute în 1929 , deoarece valoarea monedei nu mai corespunde . Mai grav : nici nu veți putea să salvați această stabilizare .

[**Prezintă argumente, statistici, date, argumente , pentru a-și justifica opiniile**]

Iunian / 3 apr.'34

▣ Amestecul străinătății

▣ Sfaturile Franței

Dlor , ce poate să constituie o piedică la restabilizare ?

„ Recomandările străine - pentru că nu-mi permit să spun amestecul străin.

Suntem datori să respectăm orice amestec , fie chiar sub formă de sfat, în această direcțiune .

Recunosc că noi suntem într-o situațiune cu totul delicată : **avem raporturile noastre strânse cu Franța și dorința noastră de a le păstra permanent și fără nici un fel de întrerupere .**

Dar din punct de vedere economic, interesele noastre nu se împacă perfect cu cele ale Franței, și, mai ales, în ceea ce privește soluțiunile de îndreptare , ele sunt cu totul diferite .

„ Eu înțeleg foarte bine ca Franța să facă o politică hotărâtă de menținerea stabilității monetare ; ea are economii însemnate de apărat, și are o monedă perfect garantată prin acoperirea ei. Dar noi oare suntem în situați a ei ? [-----]

Politica menținerii parității monetare , care pentru Franța poate constitui o politică cuminte în apărarea intereselor ei, nu poate să fie o politică cuminte pentru apărarea intereselor noastre .

Din acest punct de vedere , interesele noastre sunt mai asemănătoare cu acele ale Americii de Nord, unde s-a recurs la această măsură .”

„**Dvs sunteți vinovați că n-ați avut curajul de a privi chestiunea în realitățile noastre și că ați nesocotit sentimentul de demnitate**, la care ați făcut apel ,în atâtea rânduri, când ați fost în opoziție.

Trebuie să afirmăm cu toată energia , îndreptățirea noastră de a legifera în propriile noastre necazuri și nevoi, fără să ținem seama de nici un interes străin,ba chiar să respingem orice posibilitate de amestec străin.

Numai astfel și numai atunci se va putea obține îndreptarea pe care zadarnic o marcați prin legea dvs . (aplauze la PRȚ)

Gr.Iunian / 3 apr.'34

[LD : **Reprezentanții guvernului PNL nu vor da lămuriri privind creditorii străini**]

Conversiunea datoriilor / 2-3 apr.'34

2.a) N.Batzaria , comunicare : românii din Peninsula Balcanică , 21 apr.'34

(DAD, MO 45, 21 apr.'34)

La încheierea Pactului Balcanic , s-a prevăzut ameliorarea situației românilor din Peninsula Balcanică ? : Timocul sârbesc, Banatul iugoslav, Timocul bulgăresc,Grecia , Albania.

” Noi, în urma celor petrecute în Rusia , suntem astăzi , indiscutabil,cel mai important stat ortodox. Noi suntem călauza ortodoxismului .

Mănăstirile de la Sf.Munte , se datoresc , cel mai mult,daniilor domnilor Țării Românești .

-O.Goga : Sunt 700 de români acolo.

-Batzaria : Sunt 20 de mănăstiri .

Românii nu sunt reprezentați în Parlament .

2.b) Lege pentru dobândirea și pierderea naționalității române, 27 apr.'34

Gh. Fotino (inițiator, raportor , susținător)

(DAD, MO 49., șed din 27 apr.'34, p. 2511- 2413)

[LD :**Proiect de lege din inițiativă parlamentară .**]

▣ **Expunere de motive**

În județele **Caliacra și Durostor** au fost aduse cca **10.000** români , macedoneni și bănățeni, care sunt încă supuși străini : **Grecia , Bulgaria, Iugoslavia.**

Legea asupra colonizării (iul 1930) , este inoperantă în unele situații.Prezentul proiect are scopul de a clarifica și legaliza situația stranie pe care o au coloniștii străini, români de origine,veniți din alte state .Ei au fost acceptați să vie în țară , li s-a vândut câte un lot de 10-15 ha, dar continuă să fie considerați cetățeni străini. [-----]

Gh.Fotino / 27 apr.'34

▣ **Românii din Macedonia și Banatul sârbesc.**

▣ **Sarcina politicii externe a României.**

„ Situația românilor aflați în afara hotarelor noastre de stat , după războaiele balcanice și războiul cel mare , ridica o îndoită problemă .

Pe de o parte, se pune problema **conservării ființei etnice a românilor rămași în Macedonia și în Banatul sârbesc**. Câtă vreme românii din Peninsula Balcanică s-au aflat sub stăpânirea unitară placidă și îngăduitoare - a Imperiului Otoman ,ei și-au păstrat dea lungul vremii , veacuri dearândul ,viața lor sufletească și autonomia lor culturală

Războiul cel mare și războaiele balcanice au răsturnat raporturile existente până atunci în Balcani. În locul vechei stăpâniri unitare otomane ,care fusese tolerantă , erau acum mai multe stăpâniri care,în ciuda tratatelor și a multor pacte de amicitie, semnate până astăzi,se arată,

dacă nu deadreptul **dușmănoase** față de elementul românesc din Balcani, cel puțin de **o curioasă neînțelegere a nevoilor cultural-religioase ale Românilor din Macedonia și din Banatul sârbesc.**

„ Față de aceste elemente românești din Balcani, **politica noastră externă are o datorie de îndeplinit : să vegheze cu toată atențiunea ca existența și viața culturală și religioasă a acelor români , să fie asigurată ,**așa cum a fost întotdeauna în tradiția politicii noastre externe .”

„ Când **România cea Mică** nu cunoștea ce este sfiiciunea,atunci când era vorba de afirmarea Românilor din Sudul Dunării ,

România cea Mare nu ar putea , încă mai puțin, s-o cunoască „ (**aplauze**)

< În apărarea drepturilor noastre - spunea acum 30 de ani [1904] ,de pe tribuna

Parlamentului, Ion I.C.Brătianu , referindu-se la românii din Macedonia - **ne vom feri a jigni interesele legitime ale oricui.**

Dar oricare ar fi simpatiile noastre pentru alte neamuri ,facem din reciprocitate o condiție sine qua non a bunelor și amicalelor noastre relațiuni cu oricine .>

Prin urmare ,**soarta românilor din sudul Dunării** ridica o mare problemă : **o problemă de politică externă** și anume, **de a asigura Românilor rămași în afara hotarelor noastre de stat , putința de a-și păstra ființa lor etnică ,așa cum au făcut-o atâtea veacuri , mărturisind prin însăși acest fapt ,**trăinicia și perseverența spiritului românesc în acele regiuni . .

Gh.Fotino / 27 apr.'34

▣ **Românii din Peninsula Balcanică**

▣ **Văile Macedoniei , Pind**

▣ **Colonizarea în Caliacra și Durostor.**

„ **Situația Românilor din Balcani** - din Macedonia în deosebi - **ridica o problemă de o mai mare acuitate.** Mai ales după ce războiul cel mare ,cu **epilogul lui din Asia Mică**, a dus la **lichidarea elenismului din Asia Mică** și la **transplantarea lui masivă în Grecia Nouă ,situația românilor luase forme tragice .**

Problema condițiunilor de viață ale românilor din Peninsula Balcanică cerea o deslegare deosebit de urgentă .Energii românești , de nebănuite virtuți, erau sortite să dispară ,în văile Macedoniei și pe culmile Pindului.Atunci, Ion I.C.Brătianu , și-a pus problema utilizării acestor energii românești , care aveau să fie chemate a veni cu aportul lor de acțiune și spiritualitate ,la marea operă de consolidare a României.

Ion I.C.Brătianu a avut viziunea micii patrii macedonene , aducându-și efectiv contribuția ei la consolidarea mării patrii românești . [----]

Gh.Fotino / 27 apr.'34

▣ **Acordarea cetățeniei române**

[**LD : un profund sentiment naționalist, românesc, străbate argumentarea lui Fotino .**

„ Noțiunea de cetățean român trebuie să fie o noțiune bine definită.

Cei care avem cetățenia română s-o păstrăm cu orgoliu și s-o acordăm cu zgârcenie .

Tuturor celor care , prin strămoșii lor, prin aspirațiunile lor - cum este cazul Românilor macedoneni și bănățeni - sunt legați de neamul românesc , să le-o acordăm.

Tuturor care nu au nimic cu neamul acesta , să le-o refuzăm.

Larghețe și generozitate ,când este vorba de ființa noastră etnică, nu se poate îngădui. (aplauze)

„ Este preferabilca de pe urma unei legi restictiv concepută ,**să rămână în afară de beneficiul ei , un român autentic,decât** ca , printr-o lege generos concepută , **să se strecoare la beneficiul cetățeniei române toți veneticii din cele patru vânturi .”**

(**aplauze**)

Cei pentru care noi aducem această lege , vor înțelege că **este chiar în interesul lor de a nu fi înnecați** - prin simplificări procedurale încă și mai mari - în marea masă **a tuturor rătăciților din această lume.**

În chiar interesul românilor macedoneni și bănățeni , am întocmit acest proiect de lege, așa cum l-am întocmit , pentru ca nu orice fel de rătăcit ,cu nume de rezonanță levantină sau cu atavisme care nu-și găsesc legătură cu neamul acesta , să se strecoare la beneficiul cetățeniei române,pe care **nu o refuzăm nimănui cui i se cade** ,dar pe care o refuzăm **oricui nu i se cade. ,,** (aplauze)

[-----]

Gh.Fotino / 27 apr.'34

3.) Legea pregătirii premilitare , 28 apr.'34

G-ral N. Uică (ministru Apărării) , **Pompiliu Bădeanu** (raportor)

a) **CCGiurăscu** (PNL-g) b.) **PCAndrei** (PNT)

c) **Pamfil Șeicaru** („Curentul”) d.) **M.Plătăreanu** (PNL)

(DAD , MO 50, șed. de sâmbătă , 28 apr.'34 , p. 2638- 2643)

[LD : se discută în sâmbăta Paștelui , după legea OETR , în ultima zi a sesiunii parlamentare
Extrag informații de la discuția generală]

c.) **Pamfil Șeicaru** („Curentul ,,)

▣ Legea premilitară

▣ Apărarea hotarelor .

[LD : în sfârșit , Șeicaru lansează un ideal ! „ Ideal -pretext „ - spune el : apărarea hotarelor .
Ce să creadă tineretul ? - vezi mai jos !]

„ Trebuie să creiăm un ideal, un pretext , însă un nobil pretext,spre care să putem mobiliza toată puterea tineretului nostru !

Tot tineretul nostru să creadă .Să știe că un hotar nu depinde de îndemânarea celui mai genial ministru de externe (aplauze pe multe bănci)

Un hotar nu este altceva decât două brațe vânjoase ,care împiedică pe vecini să se prăvale dincoace de hotarul tău.Peste hotarul celui slab,trece oricând cutezanța vecinului ; hotarul - îl fixează definitiv numai credința și hotărârea ta de a sfărâma pe acel care te încalcă . (aplauze)

„ De aceea , am văzut cu plăcere prezența d-lui ministru al Instrucțiunii aici .

Toți cei care veți trece pe la acest minister , **să faceți ca să fie o anumită permanență a disciplinelor morale ale nației** , peste care să nu treacă meschine socoteli de partid ;**să persiste anumite imperative categorice ale nației** , care să nu fie supuse schimbărilor guvernelor vremelnice ce se tot succed. (aplauze)

Să înțelegeți dvs că noi vom fi blestemați mâine ,pentru tot timpul pe care îl pierdem astăzi !

” Istoria nu te-așteaptă ; sorocul greșelilor și uitărilor de astăzi , nu știi nici nici ziua, nici ceasul , când vine neândurat și te zgâlție : < **Ce ai făcut în acest timp ?** >

Credeți dvs că soroacele istoriei sunt niște termene de judecată , fixate de îndemânarea chițibușară a unui avocat care știe procedura ?

Procedurile istoriei sunt procedurile forței ,ale entuziasmului și ale hotărârii de a le realiza ! „(aplauze)

Pamfil Șeicaru / 28 apr.'34

4.) „Chestiunea Skoda” în dezbaterile Parlamentului, 28apr.'34

a) Virgil Madgearu

(DAD, MO 50 , șed. sâmbăta, din 28 apr.'34, p. 2662- 2670)

[LD : Madgearu prezintă „dosarul Skoda”, din p.d.v. al PNȚ , cu accent pe disculparea categorică a politicii de înzestrare a armatei promovată de Iuliu Maniu , în 1930. Ardelenii - așa cred - lipsesc. PNȚ nu numai că nu se face vinovat cu nimic, ci este victimă a unor campanii denigratoare interesate , în care o sumă de generali și alți ofițeri au fost manipulați de intriganți politici .

Din acuzat, prin vocea lui Madgearu, PNȚ devine acuzator].

Madgearu / 28 apr.'34 - retro' 29-,30

▫ Planul cincinal de înzestrare

▫ Incapacitatea industriei naționale

▫ Comenzile în străinătate

[-----]

Aceste comenzi nu s-au dat la întâmplare , au făcut parte dintr-un mare plan de înarmare , realizabil în 5 ani . Guvernul a deschis un credit de 10 miliarde , plătit eșalonat (10 ani) în cadrul acestui plan financiar, guvernul a lăsat libertatea întreagă forurilor militare pentru a executa planul de înarmare .

Se pune în prim loc întrebarea : de ce nu s-au dat aceste comenzi în țară ?

În Raportul în „chestia Skoda” făcut la Senat [mart.'33] , se spune că toți specialiștii sunt de părere că trebuie să realizăm o industrie națională . Dar tot ei spun că, în starea de azi a industriei naționale, industria națională nu poate face față acestor nevoi .

” Urgența comenzilor am indicat-o prin împrejurările externe , care erau în acea vreme. Când un guvern este pus în situațiunea de a căuta să împrumute armament de la guvernele prietene, nu se poate să se discute chestiunea , dacă industria națională , care nu putea să execute în timp de 5 ani aceste comenzi , pentru că nu era utilată, trebuia să fie preferată sau nu. [-----]

” Am încercat , ca ministru al Industriei, să realizez o colaborare între industria națională și industria străină. Această colaborare , însă, nu se putea realiza , pentru că industria națională (Reșița) era strâns legată de uzinele Vickers și pentru că comisiunile militare , care fuseseră trimise în străinătate, avizaseră ca aceste comenzi de material, de armament de artilerie, trebuie să fie date în Franța și Cehoslovacia , în cele două țări amice, pentru că ele aveau material potrivit cu nevoile noastre . , [-----]

Madgearu / 28 apr.'34 - retro' 30-,33

▫ Comenzile la Skoda .

[LD : este clar că acest scandal ar trebui să aibă numele ... „scandalul generalilor ! , și că politicul, chiar dacă a fost amestecat, a fost sub influența cercurilor militare .

Deși nu cred că este străină , într-o oarecare măsură, și diplomația românească]

De ce s-a dat Skodei și nu altei case ?

Raportul de anchetă a Senatului lămurește această chestiune.

Înainte de război, furnizorii noștri au fost uzinele Krupp, astăzi transformat în uzinele Bofors, așezate într-o țară fostă neutră în timpul războiului.

„ Puteam noi , din punct de vedere politic, să ne adresăm acestor uzine ?

Alte uzine nu mai erau decât cele franceze, cehoslovace , pe lângă cele engleze . Interesele noastre politice , legăturile pe care le aveam cu Mica Înțelegere și cu Franța, făceau ca să încline balanța spre comanda din aceste două țări.

[-----]

Virgil Madgearu / Skoda / 28 apr.'34

---

5) Parlamentari români la „Uniunea interparlamentară „, Geneva, ? apr.'34

(„Parlamentul Românesc” , an V, nr. 142, 6 apr.'34, p. 14)

NNSăveanu (președ.Ad.Deput), membru în C.Ex. al Un. Interparlamentare ,fiind desemnat raportor general în fața Consiliului .

Cu prilejul lucrărilor recente de la Geneva (când?),la care a participat și **I.Pillat, S.Șerbescu , VV Pella , a fost respinsă cererea Ungariei cu privire la regimul minorităților ,susținută de ministrul maghiar Lucacs .**

Vacanță parlamentară

6.) D.I.Suchianu „ Revizionismul maghiar, criza economică și România „ , 6 mai , 34

(„ Parlamentul român „ , 6 mai ,34 , p. 1-3)

Teoria revizionist-revencativă maghiară pornește de la criza economică din Ungaria ,pusă pe seama împușinării sale teritoriale. Teorie falsă . Chiar dacă și-ar înzeca teritoriul ,nu și-ar ameliora situația. Cauza catastrofei economice nu este ungiască, ci europeană.

România, cu un teritoriu întreit, are și ea o situație precară.

Rezultatul va fi război , cu orice preț, **dacă nu se va face ceva în genul propus de Iuliu**

Maniu : o combinație federală .

Titulescu s-a eschivat să răspundă lui Maniu , pentru că el nu vrea și nu are încredere într-o înjghebare federalistă , nu vrea să fie diminuat rolul Micii Antante,și de aceea o leagă de „ aprobarea „ Marilor Puteri .Titulescu a atras atenția că trebuie să ne ferim de soluții artificiale , de împărțire a Europei Centrale în blocuri rivale, trebuie respectate , deopotrivă , interesele Italiei, Germaniei, Franței...

Unde s-a mai văzut vreo confederație de state care să mulțumească pe toți ? !

Unde s-au văzut blocuri de națiuni care să nu alcătuiască , ipso facto, o sursă de rivalități ?

De ce crede Titulescu că o confederație danubiană , ca să nu fie „artificială” ,trebuie să mulțumească statele dimprejur ?!

ID Suchianu / 6 mai'34

7.) Dizolvarea organizațiilor hitleriste săsești , ? iun.'34

(„ Lupta „ , an XIII, nr. 3807, 6 iun.'34)

[LD : este un comentariu.Nu am decretul. Culeg informațiile și meditez care a fost percepția contemporanilor despre nazism, hitlerism ...ce confuzie era ...]

Doc. integral la [fișier Germani](#)

Guvernul român a dispus dizolvarea organizațiilor hitleriste săsești .

Când s-a instalat Hitler la cârma Reich-ului , s-au înjghebat imediat și la noi organizațiuni hitleriste , cu concursul fățiș al guvernului german , care a trimis emisari autorizați ,iar la festivități, asista însuși ministrul Germaniei la București. [-----]

Ar fi fost de mirare ca după ce fracțiuni naționale cu caracter hitlerist ,cum este Garda de Fier, au fost dizolvate,să se tolereze formațiuni similare la minoritari. [---] Hitlerismul a încercat să pătrundă în multe țări și pe căi nepermise.

A încercat să cucerească Austria prin teroare .Oriunde se afla un german, hitlerismul încerca să înfigă și drapelul cu zvastică și să se agite.

Marea majoritate a statelor europene, nu mai vorbim de America,au reacționat și au respins orice acțiune hitleristă , fățișă sau clandestină, astfel că Fuhrer -ul s-a încredințat că se ridică pretutindeni bariere contra hitlerismului , așa cum s-a procedat contra bolșevismului,când la începutul instaurării sale în Rusia ,s-a pornit ofensiva bolșevică internațională .

8.a) Nic. Titulescu , Scrisoare către Carol al II-lea, [**probabil, sept '39**]

/ Relațiile româno-sovietice , 1918- 1939 /

(Arhiva CC al PCR, fond 103, dosar nr. 8083) **Doc.integral, fișier Diplomatie I**

[LD : Acest Raport al lui Titulescu, de care s-a făcut mult caz în istoriografia românească, în cazul meu a avut un efect contrar. În fond, Titulescu își justifică politica sa personală, și o face apelând la tezele sovietice, chichițele diplomatice ,care au stat la baza Pactului Hitler - Stalin din 23 aug. 1939 și raptul din 1940]

Am onoarea a vă adresa raportul politic în chestiune.

El tratează în mod amănunțit despre raporturile ruso-române. [-----]

Titulescu / 1939

▣ 1934: Tratatative : reluarea relațiilor diplomatice cu URSS

După semnarea **Convenției de neagresiune cu URSS** [iul.'33] **Mica Înțelegere** a ridicat chestiunea **reluării raporturilor diplomatice cu acest stat** .Beneș era atunci **președinte** al Micii Înțelegeri [-----] În acel moment, am primit **o telegramă** anunțându-mă că, **dacă vreau să discut cu Litvinov reluarea relațiilor diplomatice** ,acesta mă așteaptă **la Menton , la Grand Hotel** (Caravan)

Majestatea Sa îmi dăduse aprobarea Sa pentru **reluarea relațiilor diplomatice** în luna **ianuarie 1934**, prin aprobarea **Procesului -verbal** redactat de Beneș.

Consiliul de Miniștri, de asemenea.

I-am vorbit **Regelui Alexandru** în această privință.

Acesta mi-a spus textual : **< Vă sfătuesc insistent a relua relațiile diplomatice cu URSS** **Aceasta este pentru Iugoslavia o descărcare a obligațiilor sale ,căci dacă ați fi în război cu URSS și unghurii v-ar atăca ,noi ar trebui să mergem cu voi.**

Dacă întârzii să fac acest lucru eu însămi, este că , mai întâi , nu pot iubi Sovietele care au ucis rude ale familiei mele , și apoi pentru că în Iugoslavia există un asemenea curent pro-rus , încât se va confunda regimul sovietic cu vechea Rusie ,Sfînta Rusie . Ori nu pot accepta aceasta. Dar vă voi urma în curând pe această cale . >

[-----]

Pe scurt, **am căzut de acord asupra tuturor condițiilor și Litvinov a acceptat să recunoască deplina și întreaga suveranitate a României cu care trata , adică a României care posedă Basarabia.** [----]

" **Posed originalul și numeroase copii fotografice ale acestui document esențial** pentru istoria României , **semnat la 21 iulie 1936** .[-----]

Titulescu / 1939

XII.Concluzie : sept 1939

Sire, **se poate ca lucrurile să se schimbe în favoarea noastră** , dar pentru moment ele trebuie văzute așa cum sunt.

Nici noi, nici Franța , nici Anglia n-am știut să profităm de prezența lui Litvinov la Afacerile Externe.

Am vrut să aduc, sub formă de telegramă, la cunoștința Majestății Voastre ,faptele cuprinse în acest Raport , încă de la începerea ostilităților (**sept. 1939**)

Pentru moment, este vorba de a salva România. Dar este aici și **o răspundere a miniștrilor care au guvernat România** în cursul acestei ultime perioade .**Aceasta se va pune, de asemenea.Aceasta este problema de mâine.** [-----]

N. Titulescu / sept.'39

8.b) Acordul diplomatic al României cu URSS (9 iun.) // opinii / 13 iunie ,34

dr.P.Cazacuprof.N.Dașcovici Al.Vaida - Voevod.

(„Adevărul” , an 48, nr. 15.465, 14 iun.'34 + foto P.Cazacu)

[LD : care a fost „câștigul” cu trenarea reluării relațiilor diplomatice România -URSS ,după aproape 16 ani ? ! Cum rămânea cu Tezaurul - subiect principal de dispută ?

Nu-mi pot explica euforia ce a cuprins clasa politică românească ,odată cu **Acordul de la Geneva** . Las deoparte **himera garantării hotarelor** ...

Dar , mă rog, important este impactul , receptarea contemporanilor.

Cine a avut dreptate ... Vaida sau Titulescu ?

Vezi **cât de tare renunțase URSS la Basarabia ... chiar în acea perioadă]**

fișier PCR]

Adevărul /

Acordul diplomatic semnat la Geneva a fost , putem zice, **o adevărată surpriză deși cercurile diplomatice știau că se lucrează încordat la această direcțiune.**

Acest acord a fost **primit cu entuziasm** în toate părțile și **cu deosebire la Iași**,vechea capitală a Moldovei și a **Basarabiei moldovenești** , astăzi populată de mulți basarabeni.

Am căutat să cunoaștem **părerăa unui basarabean**, și ne-am adresat **dr. Petre Cazacu** (plimbare pe străzile Iașului) **deputat, cărturar distins, profund cunoscător al problemei basarabene.**El a fost ,în timpul războiului , **mesagerul diplomatic al lui Ion ICBrătianu** ,pe lângă **reprezentanții autorizați ai Rusiei Sovietice** .

Petre Cazacu /

▣ Relațiile România - U.S.

-,**Prin schimbul de scrisori** ce a avut loc în ziua de **9 iunie** între d-nii **Litvinov** , comisarul de Externe al URSS și d. **N.Titulescu** , ministru nostru de Externe,**s-a încheiat o perioadă de 16 ani de raporturi anormale între România și Rusia,**

1918- 1919

Aceste raporturi anormale au început prin arestarea , de către **Trotsky** , fost comisar de Externe al Sovietelor, a defunctului **Constantin Diamandi** , fostul nostru ministru la Petrograd , după care a urmat :**confiscarea tezaurului nostru** de la Moscova ; **telegrame de protest** de ambele părți;diferite **conversațiuni între guv. Averescu** , de la Iași, și **reprezentanții Rumcerodului** ;și **protestele lui Cicerin** , împotriva **unirei Basarabiei cu patria - mumă.**

1920, 1921 ...

Deabia în **febr. 1920**, **Cicerin** a propus **guv.Vaida** ,tratatative care, din cauza împrejurărilor , **nu au mai avut loc.**

Din **iul.1920** până în **dec. 1921**, au urmat **schimburi de telegrame** asupra diveselor chestiuni, dar mai cu seamă **asupra Basarabiei**, între **Cicerin** și **Take Ionescu** .

Acesta din urmă , a susținut **politica fixată de Ion ICBrătianu** , **refuzând orice discuțiuni asupra chestiunii Basarabiei** , socotind-o **bine și definitiv tranșată** , în fond și în formă, de către **Sfatul Țării republicii moldovene și recunoscută de Puterile Aliate** (28 oct.1920)

1922- 1924 ...

Au urmat apoi **conversațiuni la Copenhaga**, apoi la **Varșovia, Genova și Geneva** ,care au dus la **Conferința de la Viena** (1924)

Această conferință a avut marele avantaj de **a fixa mai precis atitudinile României și URSS,în chestiunea Basarabiei.** Reprezentanții României au mers pe **p.d.v. fixat de Ion I.C.Brătianu < Basarabia este românească , această chestiune este închisă, nu este litigioasă, nici pentru noi, nici pentru Europa . >**

La aceasta , **reprezentanții Rusiei sovietice** au declarat că **nu invocă nici drepturi istorice ,nici etnice, nici imperiale , nu vor recurge la arme** pentru rezolvarea acestui litigiu ,**dar au cerut ca acest litigiu să fie rezolvat printr-un plebiscit în Basarabia .**

Reprezentanții României au răspuns că **dogmele practice și declarațiile factorilor determinanți din URSS, se opun plebiscitului** , ca un **instrument burghez** ,și **nu l-au întrebuițat nici o dată** , pentru rezolvarea litigiilor,**nici interne nici internaționale.**

Petre Cazacu / iun.'34

▫ Relațiile România -URSS

1928... 1932... 1933,,,

A urmat apoi **semnarea Pactului Kellog, la Moscova**, obținut de actualul nostru ministru la Washington, **Cita Davila**.

Sub trecutul **guvern Vaida** , au urmat noi **trative directe sau indirecte** (Franța, Polonia, Turcia) **care au dus la ... Riga**.

„ **Intervenția neobișnuit de violentă a d-lui Titulescu a oprit politica noastră diplomatică de la o mare greșală ce era pe punctul de realizare .**

DITitulescu a provocat criza de guvern și a reușit, astfel, să împiedice guvernul nostru de a renege politica externă stabilită de Ion I.C.Brătianu pe chestia Basarabiei, socotită de noi definitiv tranșată și nelitigioasă , prin actul Unirei, și prin Tratatul de pace de la Paris.

În schimb , **dI Titulescu și-a luat , cum era și natural, angajamentul moral de a continua tratativele cu URSS**, și a le duce la bun sfârșit.

Și într-adevăr, **anul trecut, la Londra**, prin **definiția** dintre **dI Titulescu și Litvinov a agresorului** din acel stat , care va călca actualele hotare de fapt, **s-a făcut primul pas în această direcție .**

Petre Cazacu / iun.'34

▫ Tratatul de la Geneva - 9 iun.'34

[**LD : de ce este triumful României ? Cum au dispărut toate litigiile ? Dar tezaurul ?!**

Ca să nu mai vorbim de ... viitor 1]

Înțelegerile de la Zagreb , cu Mica Antantă ; Pactul Balcanic ; intervențiile Franței , a lui Beck și a lui Tewfic-Ruşdi-Bey... au dus la schimbul de scrisori din 9 iunie ,de la Geneva prin care < se garantează mutual plinul și întregul respect al suveranității fiecăruia din state și abținerea de la orice acțiune directă sau indirectă în afacerile interne și în dezvoltarea fiecăruia și în special a oricărei agitațiuni ,propoagandă și al oricărui fel de intervențiune sau de sprijin a acestora . >

Astfel s-a încheiat acest tacit război diplomatic între România și URSS ,deschizând un capitol nou ...

Politica lui Ion ICBrătianu , urmată persistent de toate guvernele ce i-au succedat și în special de Take Ionescu, IGDuca, și acum de d. Titulescu , a triumfat .[-----]

Relațiile noastre cu popoarele de peste Nistru din URSS vor fi în viitor normale și amicale.

Se va urmări cooperarea lor, menținerea păcii în lume, și nu se vede în viitor nici o cauză de litigiu [---] **Chestiunea tezaurului, lichidarea trecutului și fixarea normelor egale de raporturi viitoare , se vor rezolvi ușor [----]**

D-Titulescu , prin înțelegerea de la Geneva, a terminat în mod fericit opera garantării diplomatice a hotarelor noastre .

Fixată în mod fericit de iluștrii săi predecesori , Ion ICBrătianu, Take Ionescu și IGDuca, prin tratatele de la Trianon, Paris, și prin tratatele cu Polonia și Mica Antantă ,politica garantării diplomatice a granițelor noastre este desăvârșită prin definirea agresorului de la Londra , prin Pactul Balcanic și acum prin Acordul de la Geneva ,,

P.Cazacu / 13 iun.'34-

N.Dașcovici /

▫ Importanța internațională a Acordului de la Geneva

▫ Rusia = stat antirevizionist

Profesor de drept internațional la Facultatea juridică din Iași.

„ Din acest Acord, nu văd imediate avantaje pentru România , ci , din contra, în primul moment , **diplomația noastră va avea unele neajunsuri.**

Dar , România va câștiga enorm prin faptul că , prin această alianță,se dă o puternică lovitură mișcării revizioniste ,deoarece România câștigă Rusia Sovietică , o țară puternică, și o scoate definitiv din rândul țărilor revizioniste , conduse acum de Italia, putere mare, ieșită

învingătoare în primul război mondial. Rusia, **luând acum această atitudine antirevizionistă, va recunoaște indirect Basarabia**, deoarece **pe față nu va putea s-o recunoască**. [-----] Atât **Hitler** cât și **Mussolini** înțeleg foarte bine că **ieșirea Rusiei din rândul țărilor revizioniste**, le va da **o puternică lovitură**, în cadrul politicii generale.

Acordul va avea **efecte și în Extremul Orient**, unde se ciocnesc interesele Statelor Unite, Japoniei și Rusiei, **apropiind SUA de URSS**, din moment ce **Sovietele încetează de a mai fi revizioniste**.

N.Dașcovici -

"Patria" (oficios PNT , Cluj)

▣ Acordul de la Geneva

„**Reluarea raporturilor diplomatice cu Sovietele**, care fusese **inițiată, încă din 1932**, de către d. **Alexandru Vaida -Voievod**, pe atunci prim-ministru, **s-a făcut în continuarea acestei acțiuni**, pe baza unui **schimb de scrisori**, și a unei **note de înțelegere** semnate de d-nii **N.Titulescu și Litvinov**.

Spre a se ajunge aici, trebuie să se țină cont de **Conferința Micii Antante** de la **Zagreb** (22 ian.'34), în care **cei trei miniștri de Externe au decis că ar fi oportun să se reia relațiile diplomatice normale cu URSS**.

Nu trebuie să se treacă cu vederea, **definirea agresorului** (Geneva și Londra), și **Pactul de neagresiune** (Moscova)

„Prin noua situație ce s-a creat, rezultă că **între Mica Înțelegere și Soviete nu mai există nici un diferend teritorial**. Aceasta înseamnă că în Orientul European, **războiul a fost pentru o îndelungată perioadă îndepărtat** [...] „

Patria /

▣ Concepția lui Al.Vaida -Voevod .

„ Această reluare **dovedește în mod strălucit justetea prevederilor avute acum un an și jumătate de d. dr.Alexandru Voevod**, care **a cerut apropierea relațiilor româno-ruse** [---] **Dacă această politică ar fi fost urmată îndată după război, după toate probabilitățile tezaurul nostru nu ar fi fost pierdut, și se înlătura, cu 15 ani de vreme, o stare de spirit care a dăunat nespun celor două state .**

DI Vaida poate să fie astăzi mulțumit că opera pe care a inițiat-o d-sa la 1918 și pe care a reluat-o la 1932 este în sfârșit îndeplinită.

Căci trebuie să reamintim că **d.Vaida -Voevod**, în calitate de prim-ministru, **a tratat la 1918, la Paris și la Londra, recunoașterea alipirii Bsarabiei**.

Și atunci când tratativele erau destul de înaintate, **dr.Vaida a fost demis !**

La 1932, dr.Vaida a reluat firul întrerupt la 1918, și a tratat, din nou, recunoașterea Basarabiei.

Vaida -Voevod

Acordul de la Geneva / 9 iun.'34

Gh.Tătăărăscu. Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară .14 nov.-

---

9.a) Louis Barthou, interview - Brunea -Fox, Cluj, 20 iun.'34

(„Adevărul” , an 48, nr. 15.471, 21 iun.'34)

[**LD : destul de puțin pentru ... atâtea ore petrecute ...**]

Cluj. 20 iun. Mulțumită d-lui **Dinu Cesianu** , ministrul României la Paris, **Brunea Fox a fost primit de Barthou.**

Barhou, și-a exprimat toată **gratitudinea pentru mărețta primire** ce i s-a făcut **la intrarea în țară**. De asemenea, și-a exprimat **mulțumirea pentru numerele festive** pe care i le-au închinat ziarele „ **Adevărul**” și „ **Dimineața**”

- **Barthou** : „Sânt încântat să constat încă o dată **comunitatea de sentimente** dintre România și Franța . Regret că nu am cunoscut România mai deaproape. **Ca istoric și om politic**, m-a interesat întotdeauna țara dvs.

Îi urez toate fericirile , în cadrul păcii .”

Sighișoara , 20 iun. : D.Rarthou, cu care am călătorit de la frontieră, e o personalitate atrăgătoare și de o **afabilitate incomparabilă cu ziaristii**.Deși nevoit să răspundă manifestărilor grandioase în tot parcursul, **a găsit prilejul să ne vorbească.**

- **Barthou** : „ Sunt foarte **fericit că am fost delegat de guvernul francez pentru a-l reprezenta în România**. Călătoria mea este o **vizită oficială**, care **răspunde vizitei vechiului meu prieten Titulescu în Franța**. [---] **vizita mea se adresează întregii României Mari**. **Întreaga Franță** am onoarea să o reprezint, **pe lângă întreaga Românie**. [---]

Respectul tratatelor ...

„ **Noi și dvs am recucerit ceea ce ne-a aparținut. Dreptatea a izbândit** .Victoriile obținute de această dreptate sunt de acelea la care nu se renunță.

O revizuire ar fi o abdicare . **Respectul inviolabil al tratatelor** constituie **legea comună a României și Franței**. Aveți încredere în noi. „

Barthou-Dollfus ...

A avut o întvedere la Viena cu Dollfus , căruia i-a afirmat fidelitatea Franței la cauza independenței Austriei .**Independența Austriei** ,garantată de Anglia, Italia, Franța, este una din condițiile esențiale ale ordinii europene .

Regele Carol II ...

Nu l-a cunoscut pe Regele Carol , dar cunoaște primirea pe care i-o rezervă.

9.b) Ședința festivă în cinstea lui Louis Barthou , Senat și Cameră, 21 iunie .’34

(DAD, MO 3, șed. din 21 iun.’34, p. p.61- 69 ; „ Lupta „ , an XIII , 23 iun.’34 .

(„Facla” , an XIII, nr. 1034 ; „Adevărul „ , an 48, nr. 15 472, 22 iun.’32)

a) NNSăveanu (președ.Cameră) **b) Leonte Moldovanu** (președ. Senat)

c) N.Titulescu (ministr.Af.Străine)**d) CICBrătianu (PNL)**

e) Ion Mihalache (PNȚ)**f.1) C.Argetoianu** (Un.Agr.)

f 2.) Gh.Brătianu (PNL-2) **g) Oct. Goga** (PNA)

h) ACCuza (LANC)**i) Gr.N.Filipescu** (P.Conservator)

j) Adam Ionescu (PȚ- fără Lupu)**k.) I.Th.Florescu** (PLD)

l) Gh.Tătăărăscu (prim-ministru) **m.) Louis Barhou** (ministr.de Externe)

[LD : **Episod final al unei manifeste iubiri pentru solul francez, anunțată ca ședință festivă, dezbateră a constituit exprimarea punctului de sprijin esențial al României în politica externă. Abordarea, pe mai multe fațete și din mai multe unghiuri ,a orientării pro-fanceze a României . Atunci și mai târziu. Ceea ce a fost și mai important , această orientare a primit asigurarea ,fără echivoc , a hotărârii Franței de a garanta hotarele și independența României. Momentul a fost decisiv pentru perioada ce va urma.Iar atunci când , în 1940, această garanție nu a mai putut fi onorată (de către Franța) când va fi fatală (pentru România) , apoi abandonată ... consecințele vor fi dezastruoase .Dar să nu anticipăm.]**

”Lupta „ /

▣ Atmosfera.Aspecte .

foto : **N.Săveanu Dinu.Brătianu, I.Mihalache , NTitulescu, Gh.Brătianu, Gh.Tătărăscu , Barthou** - la tribună .

Şefii de partide, primul ministru, ministrul de externe , salută solul Franței .O ședință istorică în anele Parlamentului român, de pe Dealul Mitropoliei.Ea a consacrat **solidaritatea eternă franco-română**.

La tribuna diplomatică, **toți șefii misiunilor acreditate la București** .Întreg personalul ambasadei franceze și atașajii militar, naval, comercial. În prima bancă , **marchizul d'Omersson** cu **marchiza d'Omersson**; alături **d- na Titulescu** .

Tribunele publicului, ocupate, în majoritate , **de doamne**, în **elegante toalete de vară**.

Predomină culoarea albă .

NN Săveanu , din fotoliul prezidențial , într-o **impecabilă redingotă** , scrutează incinta .**Iuliu Maniu** apare și ia loc în mijlocul parlamentarilor național-țărăniști.

La orele 5 , precis, pe ușile larg deschise intră în incintă **Louis Barthou**, urmat de **Gh.Tătărăscu N.Titulescu** și **întreg guvernul**. Asistența se ridică în picioare , ovaționând zgomotos.

Barthou ia loc în capul băncii ministeriale. **Săveanu** agită clopoțelul. Toate discursurile, au fost subliniate de ovații, aplauze, îmbrățișări.

Apogeul ședinței : proclamarea lui Barthou ca cetățean de onoare al României.

Discursul lui Barthou - capodoperă de oratorie, impecabilă elocvență, clasică în construcție, nuanțat polemică .

a) **NNSăveanu** (președ.Cameră) :

[**LD : discurs consistent** , subliniind **ceea ce România datorează Franței.Este ca un răboj al recunoștinței , rostit cu demnitate și loialitate** .]

„ Ați venit în mijlocul nostru ca **ministru al unei țări amice** . [---] Țara ce reprezentați e **între toate scumpă inimilor noastre** ;ne leagă de ea , pe lângă **o comună obârșie, amintiri** ce nu se pot uita . [----]

După 20 de ani de apăsare austriacă , **ni se redă Oltenia , la 1738 : pacea de la Belgrad** este **opera marchizului de Villeneuve** , ambasadorul Franței la Constantinopol.

În **1857 Moldova și Valahia** doresc unirea. Alegerile din Moldova fuseseră falsificate de caimacanul Vogoride. Ele trebuiau anulate . **Franța** o cere cu insistență , sultanul refuză.

Ambasadorul Thouvenel amenință cu plecarea , coboară steagul de pe ambasada de la Constantinopol .Sultanul cedează, au loc noi alegeri, și **se proclamă unirea celor două principate** .

Alexandru Cuza, ales domn, merge să se prezinte Sultanului ; vechiul ceremonial în uz pentru Domnii noștri e părăsit , el e **primit cu onoruri neobișnuite** ...

Aceasta se datorește , în mare parte, **diplomației franceze, marchizului de Lavalette** .

La 1859, pentru organizarea țării și a armatei, aveam nevoie de specialiști .**Consulul Franței, Victor Place**, se duce la Paris, de unde **ne aduce specialiști** ,în organizarea finanțelor, justiției, poștă, administrației .

După audiența lui **Vasile Alecsandri**, la **Napoleon al III-lea,bricul sard „Maria** „, a părăsit Marsilia , cu cele **10.000 de puști** , pe care ni le dăruise Franța ;

Ofițerii români sunt primiți ca **stagiari în școlile militare franceze** ,și ni se trimite **o misiune militară** care **ajută pe generalul Florescu** la organizarea armatei române ;

Tinerimea română , doritoare să se instruiască pe **malurile Senei**. **Cartierul Latin** adăpostește **generații multe de studenți** , care dau apoi țării străluciți **oameni de știință și litere** , **parlamentari** de frunte, **profesori** renumiți, mari **avocați și magistrați**, **ingineri** distinși, **medici** iscusiți, **intelectuali**, cari au fost podoaba și gloria României de ieri.

Tot în țara noastră generoasă au găsit adăpost și o primire frățească **cei plecați în exil**, din cauza unei societăți înapoiate , care nu-l înțelegea , și lua drept revoluționare, năzuințele lor de progres.

Acum de curând, în timpul războiului mondial, când armata noastră avea nevoie să se refacă, Moldova văzu răsărind pe plaiurile ei **o misiune militară franceză**. Ea avea în frunte pe bravul **general Berthelot, cetățeanul de onoare** de mai târziu al țării noastre ...

Ziua istorică când **Regele Ferdinand și Regina Maria , reintrară în București** ,având alături pe **generalul Berthelot**[-----] **dvs reprezentați una din personalitățile strălucite** , unul din ambasadorii cei mai fini ai literelor și spiritului francez . [-----]

Dați-mi voie oaspe scump inimilor noastre, de a vă spune , în numele Adunării deputaților , bine ați venit ! Trăiască Franța !
NNSăveanu

b) Leonte Moldovanu (președ. Senat)

[LD : discurs care pune accent pe **valorile spiritual -politice și instituțiile** pe care românii le-au asimilat de la francezi : **libertatea, dreptatea, democrația și parlamentarismul** . În fond, crezul revoluției pașoptiste care a alcătuit **ideologia, doctrina,platforma și acțiunea** în spiritul cărora a evoluat **PNL** .]

„ ----- suntem legați de Franța prin sânge , prin inimă și prin gândire . [-----]

Toată formațiunea contemporană a României poartă pecetea tradițiunilor dvs. cele mai nobile.

Revoluția noastră de la 48 nu este decât **ecoul revoluției pe care ați făcut-o în Franța**.

Prima noastră **unire națională**, poartă într-însa mișcătoarea amintire a lui **Napoleon al III-lea** ,al cărui **principiu al naționalităților** este și astăzi **Constituția Europei moderne**. [-----]

” Dar n-am vrut să ne făurim istoria numai de rudenie și sentimente.

Am făcut astfel ca **formațiunea noastră spirituală și politică să decurgă din geniul Franței** , din **concepțiunea democratică** [-----] De aceea suntem și rămânem un popor **legat de democrație și de regimul parlamentar** ,de **tradițiunile de libertate și de dreptate** [-----]

În aceasta constă **rudenia noastră morală cu Franța** . „

c) N.Titulescu (ministr.Af.Străine)

[LD : discurs patetic, sentimental, **de măgulire** a lui Barthou, **de câștigare a Franței pentru cauza românească**. Atât. Restul ... se va fi consumat în tratative și culise diplomatice]

„ D-le președinte, Guvernul Regal al României este **fericit să vă salute** în mijlocul reprezentanților Națiunii, și **să se asocieze la sentimentele de afecțiune** ,de admirație și de înaltă stimă **pentru țara și persoana dvs**, care în acest moment fac să vibreze poporul român întreg .

Titulescu /

▣ Războiul reântregirii

„ Vă găsiți , în clipa de față , **în incinta** în care s-a desfășurat **istoria României moderne**.

La această tribună, de la care am privilegiul de a vă vorbi , **s-a dezbătut** problema neliniștitoare

de a ști care era **datoria patriei** noastre în marele război , care **în 1914** însângera Europa.

La această tribună au defilat unul câte unul întemeietorii Unității noastre Naționale ,un **Ion Brătianu, un Take Ionescu, Nicolae Filipescu, Barbu Delavrancea,**

„ **La această tribună** , s-au urcat de asemenea cei care, considerând că epocile geografiei trebuiau să primeze acelea ale istoriei, **căutau să ne îndepărteze de Franța,**

pentru a ne face să practicăm **așa zisele alianțe naturale** care , în fond, nu erau decât **repudierea pură și simplă a tuturor datelor psihologice ce constituiesc individualitatea poporului român**.

„ Ca să fim dreți,**problema**, privită prin prisma exclusivă a intereselor noastre vizibile ,**nu era atât de simplu pentru țara noastră**.**Aveam două Alsacii-Lorene de revendicat** și, ori care ar fi fost tabăra în care am fi intrat , aveam posibilitatea să recuperăm una din ele.

1916...

„ **Ceea ce a învins** și ceea ce a dat adevărata valoare **gestului român din 1916** ,a fost **puterea de atracțiune** pe care **idealul** a exercitat-o asupra acțiunii politice a României .

România nu putea să lupte decât pentru drept și pentru justiție ! Acesta a fost strigătul de alipire a României de Franța , alipire ce a transformat lungul nostru trecut de **fraternitate spirituală** , într-o **alianță indefectibilă**, pe care nici o putere pe lume nu ar putea-o slăbi.

Războiul ...

„ **Războiul a fost greu pentru români**. Nu se cunosc îndeajuns **sacrificiile** ce el ne-a impus. Aproape toate **dificultățile** de care România se ciocnește astăzi , își au izvorul în **condițiile anormale** în care am făcut războiul nostru de liberațiune ; **departe de Franța**, la început , **în izolare de toată lumea**, la sfârșit . Nici o dată , în cursul acestor grele încercări , vreo muștrare sau vreo critică nu a fost adresată **acelora** care în mod curajos **au împins poporul român** pe calea cea mai spinoasă ,convinși că trebuie **să urcăm Calvarul** , pentru a atinge culmea reînvierii .
Titulescu / 21 iun.'34

▣ România antirevizionistă

▣ Franța - alături

„**Dar pacea a venit !** Și cu ea **speranța** că, cu toate restricțiunile unei vieți materiale în ruină , vom putea în fine să ne bucurăm liniștiți de roadele politice ale sacrificiilor noastre dureroase . Din nefericire, **nu așa s-a întâmplat ! Abia fuseseră semnate tratatele de pace**, și am auzit **ridicându-se voci spre a cere** , pentru motive de justiție, **amputarea patrimoniului nostru național** , nu în numele dreptului, ci **în numele aparențelor** create de un fapt ce se cheamă : **opresiunea străină prelungită** (**aplauze prelungite, strigăte de bravo**)
„ **S-a lăsat timp de 1 000 de ani** alora dreptul de a ține **sub jug pe frații noștri de sânge !** Iar **7 ani după** semnarea instrumentelor diplomatice care i-au alipit la Patria Mamă, **ni se afirmă acum că tratatele nu sunt eterne !** De data asta **avem dreptul la replică !**
„ D-le președinte, în numele națiunii române , țin să proclam în fața dvs. și în fața lumii că **dacă vreodată cineva și-ar închipui** că ne poate cere **un metru pătrat din teritoriul național** ce posedăm în prezent , **răspunsul invariabil al românilor** ar fi : **nu, nu, niciodată !**
(**aplauze prelungite**)
„ De la intrarea **dvs** în țara noastră , **cu acel instinct și acea finețe** de sentiment ce vă caracterizează , d-le președinte , unul din **primele dvs cuvinte** a fost **de a spune** poporului ce vă aclama că **România trebuie să trăiască pentru totdeauna în frontierele ei actuale.** (**Apauze prelungite. Adunarea aclamă, în picioare**)
„Ieri seara , la Ministerul Afacerilor Străine , ați binevoit să **spuneți, în numele Franței**, că **țările noastre consideră fixate pentru totdeauna limitele pe care dreptul li le-a acordat .** **Sunt fericit și profund mișcat** , dle președinte, la gândul că **ne va fi dat să auzim** de la chiar tribuna de pe care au pornit cuvintele ce au determinat unitatea noastră națională , **vocea Franței , proclamând caracterul ei sacru , definitiv și intangibil.** (**aplauze prelungite**)
„Iar **acelora** ce ne vor întreba pe urmă **de ce acțiunea politică a României** , prezintă **o atât de mare identitate cu aceea a Franței** , ne va fi ușor să le răspundem : între cei ce **fac o dogmă din intangibilitatea frontierelor noastre** și cei ce **fac o dogmă din mutilarea noastră** progresivă și sistematică , **România nu poate opta decât pentru cei dintâi .**
„ Aceasta ne este cu atât mai ușor cu cât , de la începuturile noastre , locul cel dintâi este în inimile noastre. **În numele guvernului Regal al României** , mă fac ecoul întregii Națiuni, urându-vă , d-le președinte, **trăiască Franța , trăiască Louis Barthou** „ (**ovații prelungite ; cei doi se îmbrășează**)

d) CICBrătianu (PNL)

[**LD : elogiul adus dragostei pentru libertățile individuale și naționale ale Franței ; omagiu personalității lui Barthou**]

” **Dragostea pentru libertățile publice și generozitatea sufletului** , sunt tradițiile de căpetenie care alcătuiesc **gloria Franței** și care izbesc mai mult pe observatorul străin. Această generozitate a făcut ca **nobila dvs țară** să fie **luptătorul** fără frică și fără prihană **al cauzelor celor asupriți.** **Libertățile individuale și naționale , libertățile de gândire și de conștiință** , au găsit oricând în **Franța ajutor, sprijin și adăpost .**
„ **Franța cruciadelor , Franța de la 1789**, precum și **cea de la 1848**, și-a însușit **revendicările**

cele mai înalte ale inimii și spiritului omenesc.

Ea și-a însușit aspirațiile poporului românesc, a cărui istorie este asemenea a unui șir de lupte pentru cucerirea libertăților și a realizării unității naționale.

„**Cultura dvs și spiritul dvs francez** au călăuzit și luminat pe **părinții noștri**.

Cultura și spiritul dvs ne-a călăuzit și luminat **pe noi**, precum va luminași călăuzi și pe fiii fiilor noștri. **Asemenea legături spirituale sunt sortite să dăinuiască în veci.**

Nemurirea lor se leagă de **nemurirea spiritului însuși** [-----]

„**Prietenia** care unește **popoarele noastre** s-a încheiat luând o înfățișare mișcătoare, mai ales în timpul marelui război. Ea a pătruns în cele mai adânci straturi ale națiunii române.

Orice francez se poate considera **în România** oarecum **la el acasă. El are acest drept.**

Și **orice român**, **în Franța**, se poate privi **la el acasă. El are chiar datoria** s-o facă. [-----]

nimic nu poate despărți națiunile noastre, aliate ieri într-un război de apărare,

aliate astăzi pentru ofensiva creatoare de pace rodnică,

întemeiată pe sentimente de demnitate și securitate.

„**Poporul român** este unul din cele mai tolerante de pe lume. El nu cunoaște nici gelozie, nici ură. **El uită -poate - prea repede răul, însă nici o dată binele ce l s-a făcut.**

Niciodată nu va uita ce datorează Franței. Un sentiment de dragoste recunoscătoare îl leagă de marea dvs țară, de această **Franță eternă** pe care **dvs o reprezentați** astăzi printre noi cu strălucire a unui talent și al unui prestigiu personal fără seamăn.

Noi salutăm în **persoana dvs**, dle președinte, pe **prietenul înțelept și binevoitor** al țării noastre, pe **marele ministru** al unei mari națiuni, pe omul care, în ajunul marelui război, ca ministru al Apărării Naționale, a știut să dea Franței mijloacele de apărare care i-au permis să reziste invaziunii și să -i asigure mai târziu izbânda, pe **omul de stat** care întrunește finețea spiritului de umanist cu autoritatea **omului de acțiune**, pe **omul curajos și prevăzător**, care **conduce astăzi destinele politicii externe ale Franței, adică destinele păcii** [-----]

Ați arătat unei Europe înfricoșate că pacea poate fi întărită, fără a se recurge la renunțări și părăsiri; voi spune chiar că **pacea poate fi întărită** tocmai fiindcă nu s-a recurs la renunțări și părăsiri, și că **drumul securității este cel ce duce la salvarea Europei.**

e) Ion Mihalache (PNT)

[LD : discurs splendid, cu accent pe caracterizarea psiho-istorică a acestui **popor de „țărani”**, pentru care „**moșia „este patria și pământul** ce-l muncesc.

Discurs de reafirmare a **politicii externe a PNT**, pe linia marilor obiective ale țării.

Interes deosebit pentru **aspectele economice**, prin prisma unui **stat agrar-țărănesc**]

Salută în numele PNT prezența lui **Barthou în România** ;

Franța care „urmând o tradiție de dreptate, de înțelepciune și de curaj,

este **astăzi** cea mai sigură **fortăreață a libertății, a păcii și a ordinii internaționale.** „

[-----]

Mihalache / 21 iun.'34

▣ Poporul român -caracterizare

„**Poporul român** întreg, **fără distincție de clasă sau de partid**, a venit înaintea dvs și **v-a primit cu brațele deschise.** [-----]

„**Același popor** care, **sfărâmând legăturile** secrete ale unei diplomații **ce ne lega de imperii** care urmăreau o **politică de forță și dominație, a trimis soldații săi pe câmpul apărătorilor dreptului și libertății;**

„**Acest popor**, care a amestecat **sângele său cu sângele generos** al soldaților dvs, în tranșeele ce brăzdează țara noastră în lung și în lat și care **știe cât datorează Noua Românie, sacrificiului și virtuții franceze ;**

„**Acest popor**, **care a jurat a doua zi** după victoria noastră comună, în **Marile adunări naționale de la Alba Iulia, Cernăuți și Chișinău, să trăiască în veci și pentru totdeauna unit** și să pună în serviciul unității sale naționale toată **iubirea sa arzătoare de pace** și toată **voința sa fermă și inebranabilă .**

„**E acel popor**, în sfârșit, **care înțelege și admiră** frumosul exemplu pe care îl dă Franța, în aceste vremuri turburi [-----]

„**Poporul român** este în marea sa majoritate **un popor de țărani**.

El este deci **profund legat de pace**. Războaiele pe care a trebuit să le poarte în decursul veacurilor , au fost **lupte pentru apărarea „moșiei”** , și prin cuvântul „moșie” românii înțelegeau , în același timp, **patria și pământul ce-l stăpânesc și-l cultivă** .

„**Legăturile profunde și indestructibile ce ne leagă de pământul nostru , ne leagă și de aliații noștri care ne ajută a-l apăra și proteja.** „ [-----]

Mihalache / 21 iun.'34

▫ **PNȚ- politică externă**

„ Politica noastră externă este **politica menținerii și organizării păcii**.

Această politică a fost și va fi continuu urmărită de PNȚ ; și noi am fost fericiți că **am putut da tot sprijinul nostru acțiunii înțelepte și fecunde a ministrului nostru de externe**, acțiune care a dus la **întărirea alianțelor noastre**, la **Pactul Balcanic**, și la **reluarea relațiilor diplomatice cu Rusia**.

„ Pacea politică își pulsează forțele sale din **pacea economică**.

Am fost fericiți, deci, să ascultăm **cuvintele înțelepte** prin care ați expus atât de clar **interesele noastre economice de stat agricol**, adânc atins de **criza economică** și de **dificultățile care îngreunează** schimburile și exportul produselor noastre. **Franța** a făcut și din acest p.d.v. , de mai multe ori, **eforturi clarvăzătoare** spre o mai bună **conciliere a intereselor economice europene** ; iar noi am fost totdeauna **gata să secundăm generoasele sale inițiative**. [-----]

„ **Politica de pace** , în serviciul căreia se află Franța și aliații săi, necesită un spirit de înțelegere , dar și o inimă fermă. [---]

Soarta păcii este în mâini bune. „

f 1.) C.Argetoianu (partidul „Uniunea Agrară „)

[LD : scurt și la ceea ce îi apărea demn de subliniat : **autoritatea și disciplina care caracterizează guvernul** celei mai refractare coergitiuni individuale

Adică ... până și ea, Franța !]

La tot ce s-a spus, adaugă omagiile călduroase ale Uniunii. [----] **aceia Franța** pe care o iubim ca pe **o a doua patrie**. [-----]

În greutățile în care ne zbatem, ați venit, d-le președinte, să ne aduceți **reconfortul prezenței și vigilenței dvs** , în numele marelui popor care a ținut să îndrumeze în cursul veacurilor , ascensiunea omenirii către progres.

„**Dvs întrupați pentru noi admirabilul exemplu de autoritate și de disciplină** pe care **guvernul națiunii , cea mai refractară coergitiunii individuale, îl dă lumii întregi**.

f 2.) Gh.Brătianu (PNL-2)

[LD : discurs demn de un istoric , demn de un Brătianu.

Accent deosebit pus pe **respectul demnității și independenței României**, în relațiile cu Franța. Că acest respect era, după părerea mea, un deziderat ,asta este altă problemă. În „corul „ mult prea laudativ , de până atunci, parcă a făcut bine și o voce mai reținută și chiar ofensivă.]

Gh.Brătianu / 21 iun.'34

▫ **Tradițiile româno-franceze**

” Ne aduceți prietenia Franței, care a fost întotdeauna pentru noi garanția unei opere de justiție și pace. [.....] urările noastre de bun sosire [...] către **marele prieten al României**, atât în zilele fericite , cât și în momente grele.

Nu fără emoție îmi este dat să evoc astăzi prietenia care vă leagă de Ion I.C.Brătianu și colaborarea dvs de la Conferința de la Geneva.

„În momentul în care **reprezentanții Uniunii Sovietice** luau parte pentru întâia oară la un **congres al diplomației europene**, și însemnau acolo prezența lor, prin **lovitura Tratatului de la Rapallo**, ați găsit în **prietenia franco-română** cea mai puternică apărare a securității în Europa Orientală. [-----]

Anii care au văzut desfășurându-se cariera dvs lungă și glorioasă,sunt aceeași în care neamul nostru a căpătat conștiința puterilor și a destinelor sale.

Istoricul, care în dvs nu a părăsit nici o dată pe **omul politic**, îmi va îngădui să-i amintesc **un episod al istoriei noastre**, care **conținea în germen tot viitorul poporului român**.

„Sunt acum **75 de ani** de când **ministrul de externe al lui Cuza Vodă** era primit la **Paris** de **împăratul Napoleon III**, înainte de plecarea sa n războiul din Italia . < **Priviți, Sire**, îi spunea el, arătându-i pe o hartă **Banatul, Transilvania, Bucovina și Basarabia**, priviți, Sire, care este **întinderea adevăratei Români** și ce **Regat important** ar putea ea construi **cu cele 9 milioane de români**, dacă providența ar voi să realizeze **visurile și aspirațiile lor**.

Așezat de o mână puternică în balanța politicii moderne, el ar putea determina **soluția atât de dificilă a chestiunii Orientului**. >

Gh.Brătianu / 21 iun.'34

▣ **Demnitatea și loialitatea României**

„Domnule președinte, **timpurile și destinele noastre s-au împlinit**.

Noi am crescut : o națiune de 19 milioane se ridică astăzi acolo, unde generația părinților noștri nu vedea decât umbra nesigură a revendicărilor și dorințelor lor.

Ca și Franța, România aspiră la purificarea pașnică a moravurilor sale și

la afirmarea geniului său național; ea dorește să îndeplinească **în pace și libertate**, ceea ce a întemeiat pe dreptul și pe sacrificiul fiilor săi.

De aceea, cuvintele care le-ați rostit aseară [**la radio**] în legătură cu Mica Înțelegere și **asigurarea ce ne-ați făcut, de a nu transforma o colaborare loială în tutelă**, găsesc un **ecou puternic în inima tuturor românilor**.

„ **Oricare ar fi diferențele** ce s-ar face între reprezentanții forțelor noastre politice, oricare ar fi problemele cari ne deosebesc în viața internă a țării noastre, **Franța nu găsește aici decât prieteni**.

Ei știu că **această prietenie se întemeiază pe respectul mutual al independenței și demnității celor două națiuni**, ei știu de asemenea că ,pentru Franța și Europa, **o Românie puternică și prosperă e o garanție de ordine și de securitate** „

Gh.Brătianu -

g) Oct. Goga (PNA)

[**LD : Goga nu a riscat ! Discurs elevat, liniștit, măgulitor la adresa Franței, a lui Louis Barthou. Dacă cineva nu i-ar fi știut opiniile cu care a tulburat viața politică chiar în acea perioadă...nu ar găsi la Goga nici urmă de naționalism integral, sau antipartidism sau antidemocratism.**

Este Goga , cel din timpul luptei pentru unire ! Este Goga , poetul !]

Goga / 21 iun.'34

▣ **Afinitățile româno-franceze .**

” D-le președinte ,d-lor deputați, **în același timp** în care **Națiunea Română a luat cunoștință de latinitatea sa**, a luat **contact cu spiritul francez**.

Ea caută în acest contact **puncte de orientare, linii de apropiere, ordinea evoluției sale**.

„ Nu s-ar putea explica numai prin asemănarea de **limbă** și prin certitudinea unei **origini comune**, **afinitățile extraordinare care atașează Franței** imediat și cu temei **pe pionierii României moderne**, dar mai cu seamă ele **se explică** prin faptul că **poporul francez era pentru ei un viu exemplu** de ce poate să desăvârșească **spiritul asociat la acțiune**, **geniul realist în serviciul ideii**, **echilibrul între autoritate și libertate**. [-----]

„De totdeauna **patrioții români primiră la Paris ospitalitate**, care nu se mulțumea să fie pasivă. Este particular de emoționant de a ne aminti că în momentul când **nici o voce în Europa nu se ridica în favoarea națiunilor oprimate**, la **Paris**, prin scrisul unui francez [ ], apăru pentru **prima oară**, la începutul sec. XIX, la capitolul **revendicărilor românești**, **planul de liberare al tuturor românilor**, atât al celor din **Principate**, cât și din **Transilvania**, din **Banat**, din **Basarabia** și din **Bucovina** .

„**Concursul efectiv ce ne-a venit din Franța cu prilejul Unirii Principatelor și fondării Statului Român**, se datorește în bună parte **atrăcțiunii spirituale a Parisului**, asupra elitelor tinerelor generații românești. „ [-----]

Pentru noi, **îndoita dvs calitate**, de **diplomat și de intelectual**, de **orator și de conferențiar**, de asociază la **frumoasa dvs tradiție franceză**, care întovărășește istoria unității noastre naționale.

Ne vorbiți de **la tribună** sau din **intimitatea bibliotecii dvs**, de **tehnica politică**, de **vieți revoluționare**, de **dragoste de poezi**. Ne place deci să vă evocăm ca **tribun și bibliofil**. În toate aceste funcții, **reprezentați pentru noi gândirea franceză**. [----] **omul** care pune **sigiliul Franței pe documentele păcii și ține balanța justiției între popoare**.”

Goga / 21 iun.'34

▣ Principiul naționalității

„ **Logica istoriei** a vrut ca în **a doua perioadă eroică** a vieții României Contemporane, la o răspântie critică a existenței noastre, **privirile să ni se întoarcă din nou spre Franța**.

Ea a ridicat la rangul de dogmă principiul naționalităților.

Sub această egidă, România trebuia să lupte.

În numele acestui principiu s-a elaborat harta Europei Centrale.

Ne amintim totdeauna de această **colaborare în domeniul principiilor istorice**.”

Goga / 21 iun.'34

h) ACCuza (LANC)

[LD : **Despre care Franța vorbește bătrânul Cuza ?!**

Cum vorbea altădată despre revoluția franceză, despre ideologia ei !

Franța „creștină”, Franța „naționalistă”!

Nu știu dacă Barthou a putut să-și dea seama de ținta antisemită a aluziilor sale : „stăpâni exclusivi pe pământul „...” parazitismul internațional „ .. „ dominatori și jefuitori „

Important este că, în acea circumstanță, Cuza nu și-a trădat nici țara nici convingerile.

A salvat aparențele ... prin limbaj aluziv .]

ACCuza /

▣ Principiul naționalității

▣ Franța „naționalistă”

„ **Liga Apărării Naționale Creștine** salută cu însuflețire pe **Excelența Sa d. președinte și ministru Louis Barthou**, ca reprezentant al **Franței naționaliste și creștine**.

„**Al Franței creștine**, precum a fost de la început, așa cum o dovedesc eroicele lupte ale **cruciatelor** și mărețele sale **monumente de artă creștină**, care provoacă admirația lumii întregi, și cum stă dovadă și acum, **credința creștină unanimă a națiunii franceze**.

„**Al Franței naționaliste**, promotoare a **principiului naționalităților**, prin exemplul ei constant, strălucit, și pe care **ea l-a susținut cu generozitate**, nu numai pentru dânsa, ci **pentru toate celelalte nații**, și în deosebi **pentru nația românească**, în luptele sale pentru **Unire**, sprijinind la **1859** acțiunea marelui domn **Cuza -Vodă**, pentru **Unirea Principatelor Române**, și **susținând, cu propriile sale jertfe de sânge**, silințele biruitoare ale glorioșului **Rege Ferdinand I**, pentru **Unirea României Mari**. [-----]

„**Astăzi**, mergând pe aceleași căi ale dreptului și civilizației, **Franța apare ca investită de același principiu**, cu înalta misiune de a sta în fruntea **acelora care luptă pentru Marea Unire** a tuturor națiilor, în **interesul păcii umane**, dorită de toți,

„**Unind popoarele**, în primul rând, într-o **colaborare frățească**, **Franța naționalistă**, a **Libertății, Egalității, Fraternității**, **este predestinată**, prin **traducerea politici sale nobile**, prin **spiritul ei clarvăzător**, latin, ca și prin **sentimentele sale de totdeauna creștine** ale nației franceze, **să lupte și pentru libertatea, egalitatea și fraternitatea tuturor națiilor**, care nu este posibilă **decât prin stăpânirea deplină, exclusivă, a pământurilor istorice**, pe care **ele le muncesc și le apără cu brațele lor, de veacuri**.

„ **Franței îi revine mai întâi să se opună**, în fruntea națiilor care se ridică astăzi, tot mai hotărât **împotriva dominației odioase a parazitismului internațional**, care nu este creștin, și care **prin ură demagogică**, lucrează pururi la **ațățarea războaielor** între nații, **pentru a le**

domina și a le jefui .Această situație trebuie să înceteze !

România, luptând pentru libertatea sa națională, ca și toate celelate nații, **așteaptă și cuvântul liberator al Franței naționaliste , al Franței creștine .**

Fie binevenit , în mijlocul nostru, **omul ilustru al Franței iubite** ; aducător al **adierilor de libertate** umană , din **înălțimiile Pirineilor francezi**, cărora le răspund astăzi , ecurile entuziaste de **frăție latină ale Carpaților români**. (**aplauze**)

Să trăiască Franța ! Să trăiască România ! Să trăiască România și ministrul Louis Barthou ! , (**aplauze prelungite**) --- ACCuza / 21 iun.'34

i) Gr.N.Filipescu (senator , P.Conservator)

Povestește o amintire de război. 1917, pe frontul din Moldova. Trupele erau istovite .

Un ofițer francez oferă țigări soldaților. Era Robert de Flers. Un soldat , care nu știa franțuzește, l-a luat de mână și l-așoptit „ Verdun” .Aceasta era „ icoana „ Franței în inima lor.Românii n-au uitat nimic ...

„Acest București,care v-a aclamat ieri, nu va uitaniciodată întoarcerea generalului Berthelot , venit să-l elibereze în 1918... Plecat prin Rusia, **el trecea Dunărea și aștepta armata română** , ca **să-i dea întâietatea** , de vreme ce **era capitala ei !** Cât de franțuzec era acel gest !

Filipescu / 21 iun.'34

▣ **Politica externă = politica instinctului național.**

[---] **Politica** noastră externă nu e decât „ **politica instinctului național**” așa cum admirabil a definit-o **Take Ionescu** ,și de politica aceasta nimeni nu se poate atinge(**aplauze**)

Unele **spirite sceptice spun că Parlamentul nu e întotdeauna oglinda credincioasă a țării .** Mărturisesc că **am fost uneori ispitit să le dau crezare.**

Dar văzând armonia din această Adunare, atât de asemănătoare sufletului mulțimii care v-a purtat în triumf de la un capăt la altul al țării, **constat cu o bucurie neștirbită că cel puțin în marile împrejurări Camerele știu să se ridice la înălțimea Patriei** (**aplauze îndelung repetate**)
Îngăduiți-mi ca în numele **Partidului Conservator Român** ,să salut în persoana dvs , Franța.” --- Gr.Filipescu

j) Adam Ionescu (PT- fără Lupu)

În numele P.Ț. , sentiment de bucurie, adâncă și sinceră...**Știm ce vă datorăm** dvs personal ,și vă exprim gratitudinea noastră... În același timp suntem cu toții conștienți de ceea **ce datorim națiunii franceze** , al cărui ilustru reprezentant sunteți . [**enumeră și el principalele momente**]

[-----] Fiecare țaran știe că a combătut alături de camarazii lui francezi [-----] că mulți din ei odihnesc în acest pământ alături de morții noștri [-----]

Aceasta pecetluiește totdeauna două națiuni surori , amice și aliate , cu legături pe care nimic nu le-ar putea sfărâma. [-----] Trăiască Franța veșnică !

Trăiască dl. Barthou, marele prieten al României

k.) I.Th.Florescu (senator, PLD)

[**LD : discurs emoționat, patetic, încărcat de laude bine-meritate , sincere, care veneau de la un parlamentar român ,care ... în 1918 discutase cu Barthou, în biblioteca sa din Paris.!**]

▣ **Unanimitate filo-franceză**

„ **Emulațiunea ideilor și divergențele asupra metodelor, au creat în România** , ca și în alte părți, **organismele constituționale care se numesc partide și grupuri parlamentare .**

Ei bine, **astăzi frontierele acestor entități sau acestor fracțiuni , dispar în întregime și diviziunile se transformă** ca prin farmec **într-o perfectă uniune națională** ,într-o

unanimitate a sentimentelor noastre , când este vorba să aducem **un omagiu** Franței mult iubite , **sora noastră loială și totdeauna glorioasă** , precum și iluștrilor săi reprezentanți.

(**aplauze**) Barthou... nobila sa elocință inspirațiune literară...activitate literară și istorică virtute Corneliană ... muncă istovitoare ... talent magnific ... probitate fără egal...apostol al pacifismului... patriotism înflăcărat ... naționalism înălțător...

„La Geneva , ați înfruntat instinctul barbariei care se ascunde cu abilitate în cutele unor anumite diplomații ; ați restabilit autoritatea tratatelor și ați întărit cu bărbăție sentimentele civilizației .”

Cât despre mine , care am trăit în Franța , în timpul războiului , ore tragice , împreună cu câțiva membri ai Parlamentului , veniți să susținem sfintele drepturi ale cauzei noastre naționale , nu pot să-mi aduc aminte fără să o profundă emoțiune convorbirea ce ați binevoit a-mi acorda , acasă la dvs , în mijlocul cărților dvs , de preț , în sanctuarul de predilecție . În acele clipe neuitate mi-ați dat asigurarea că Franța va fi totdeauna alături de România , în zilele de restriște , ca și în zilele de fericire .

Și Franța și-a ținut cuvântul dat „ (aplauze prelungite)

În numele PLD , vă salut ca pe o mare forță a democrației triumfătoare și ca pe cel mai puternic factor al păcii , deplin înălțată pe pedestalul securității .

Trăiască Franța , trăiască președintele Barthou !”

I.Th.Florescu

I) Gh.Tătăărăscu (prim-ministru)

[LD : **discurs** exemplar prin concizie , sinteză , stil și elocvență .

Prin explicațiile date , parcă , a mai atenuat impresia că oratorii fuseseră purtați de valul unei euforii supradimensionate .

Dimpotrivă , ridică semnificația momentului , într-o expresie a demnității și recunoștinței , ca atribute de înaltă moralitate în relațiile dintre popoare .]

” Voi încheia aceste entuziaste declarații încercând să le precizez semnificarea .

Sarcina mea nu va fi grea și executarea ei mă mândrește .

Ați voit , d-lor , să exprimați simțămintele poporului nostru , glorificând azi o țară , un om , o idee .

O țară : Franța .

Franța - patria libertății și locul de refugiu al idealului ,

Franța profetilor și a martirilor , care de-a lungul veacurilor s-au jertfit pentru triumful dreptului . Franța reformatorilor și a inovatorilor îndrăzneți , care și-au irosit viața în căutarea dreptății sociale ,

Franța marilor genii a marilor constructori , cari au îndrumat omenirea pe calea civilizației și a progresului ,

Franța artiștilor prodigioși , care au creat formule noi de frumusețe și armonie .

Franța , țară de ordine , de măsură și de lumină stavilă eternă împotriva violenței și împotriva întunericului .

Apoi Franța soldaților , care s-au bătut pe toate câmpiile lumii , pentru popoarele asuprite și care , în timpul marelui război , pe malurile Siretului , și-au amestecat sângele cu sângele soldaților noștri . (aplauze prelungite)

Da , această Franță ați voit să fie cinstită la ordinea de zi a națiunii noastre !

„ Franța , și în același timp , pe mesagerul ei , Louis Barthou , omul a căruia viață poate fi rezumată în această deviză : < Franța și umanitatea > (aplauze prelungite)

Căci , lăsați-mă să o proclam , d-le președinte , v-ați consacrat viața și toate nobilele dvs eforturi Franței , dar în același timp , umanității . Lunga , marea serie a străduințelor dvs , toate campaniile și toate luptele au servit cauza Franței , dar , în același timp , au servit și cauza partiilor mutilate .

În fiecare lege făurită prin inițiativa dvs , popoarele însetate de dreptate revendică în dvs un propovăduitor și un campion , iar ultima luptă ce ați dat și la Geneva , pentru securitatea lumii , a răsunat în toate inimile , înviind nădejde moarte și reântărind încrederea zdruncinată .

(aplauze prelungite) [----]

Gh.Tătăărăscu / 21 iun.'34

▣ Crezul României

„În acest mare război , vom rămâne , ca întotdeauna , cot la cot , sunt stindardele justiției , care sunt și stindardele păcii . (aplauze prelungite)

Nu avem nimic de invidiat altor neamuri, nu voim decât să păstrăm și să apărăm ceea ce ne-a dat dreptatea. Considerăm era nedreptăților istorice închisă ;considerăm pacea ca supremul bun , războiul , ca suprema ofensă. Suntem, voim să rămânem , soldații păcii .Iată d-lor ce vrea să spuie strigătul de „ Trăiască Franța ! „ , care răsună de două zile în toate unghiurile țării noastre ;iată sensul acestor manifestațiuni parlamentare ,cari au luat proporțiile unei manifesrtațiuni naționale , în care vibrează însuși sufletul poporului român.

Gh.Tătărăscu /

▣ **Barthou -cetățean de onoare**

De aceea , interpretând simțămintele acestei Adunări, mă simt autorizat să fac o propunere . Iată textul : < **Senatul și Camera reunite, proclamă pe Louis Barthou, cetățean de onoare al României .** >

Se supune la vot, **se adoptă în unanimitate** .

Dle președinte, **Parlamentul român v-a dăruit în această ședință solemnă , o nouă patrie. Acceptați acest dar simbolic** - darul unui popor care nu uită trecutul și care privește cu încredere și nădejde viitorul „ (ovații, aplauze îndelung repetate)

m.) **Louis Barhou**

„ Dlor senatori, d-lor deputați, **dacă aș putea** avea pretenția să egalez complimentele și mulțumirile ce mi-a'u fost adresate , **aș avea dibăcia de a tăcea** (zâmbete) și așa aș izbuti , poate, **să nu știrbesc portretul** pe care atâția oratori au binevoit să mi-l facă (zâmbete)

Îmi este însă cu neputință să nu răspund **dovezilor de simpatie** care m-au mișcat adânc.

„ În cursul unei vieți parlamentare care numără, fără întrerupere , **45 de ani de mandat** (aplauze prelungite) **n-am simțit o emoție asemănătoare** celei pe care mi-a dat-o această ședință unică . **Sunt un bătrân parlamentar** , și dacă **respect libertatea tuturor țărilor .chiar pe acelea care au abdicat de la principiile și de la instituțiile libertății**, rămân astăzi **credincios idealului tinereții mele** . (aplauze mult prelungite)

„ Se poate întâmpla ca **statuia libertății** să fie învăluită , dar ea **își reia totdeauna strălucirea și își exercită totdeauna influența** . „

Louis Barthou /

(Lui Titulescu)

” Cum să nu fi fost mișcat de **evocarea pe care a făcut-o** vechiul și foarte iubitul meu prieten **Titulescu , a ședinței** în care , **de la aceeași tribună** , **conștiința românească a deliberat asupra destinului ei, s-a afirmat , a ales** și , solicitată de interes, **n-a vrut să accepte decât datoria** , grea poate , pe care i-o impunea **idealul ei** , adică **sentimentul ei de libertate și de dreptate** . (aplauze prelungite)

(lui J.Th.Florescu)

„Aici, ați auzit **vocea elocventă** a marilor oratori care au făcut cinste acestei tribune , parlamentului și țării dvs, și dintre care **unii, înainte de război, m-au onorat cu prietenia lor** .

(tuturora) „**Când am auzit elogiile** care mi-au fost adresate , **varietatea lor m-a surprins. Nu m-am simțit demn de ele** . „

(lui ACCuza) „**N-a mers unul din oratorii dvs până a lăuda totdeauna sentimentul meu naționalist și sentimentul meu creștin ?** (râsete)

Naționalist sunt, în măsura exactă în care trebuie să **apăr drepturile națiunii mele** ,interesele ei ,și , în același timp **drepturile tuturor națiunilor cari au fost sau sunt asuprite**.

(aplauze prelungite, strigăte de bravo)

Creștin sunt de asemeni , **fără să fi abdicat** vreodată de la **libertatea gândirii mele**, și fără să-mi pot face mustrarea de **a fi adus vreo atingere** , în cursul vieții mele publice, **exercitării sau proclamării vreunei credințe** (aplauze) Îmi veți îngădui , poate , să vă spun că , **mai mult decât creștin, sunt născut catolic**. Am fost chiar copil de cor (râsete)

(**parlamentarilor**) „Oratorii dvs au evocat , unul după altul, fiecare cu temperamentul și cu talentul lui, **relațiunile** atât de vechi care leagă **România de Franța**.

Ei m-au învățat puțin din istoria dvs. și dintr-a mea,și am înțeles de ce , **ieri dimineață, am fost primit de poporul României** , și în deosebi de cel din Transilvania eliberată, **ca un prieten al țării dvs.**

Dacă aceste omagii s-ar fi adresat persoanei mele , cum ele o întrec, **ele m-ar fi strivit și astăzi aș fi mai mult jenat decât mândru ;**

știu însă că , pe deasupra capului meu, aceste **cuvinte**, aceste **aplauze** , aceste **urale**, aceste **muzici**, aceste **flori**, **au mers către marea țară pe care o reprezintă.**

(**Aplauze prelungite, strigăte „Trăiască Franța „!**)

„Și dacă astăzi, printr-un **gest** a cărui noblețe m-a mișcat până la suflet, **ați făcut din mine un cetățean român, trec această cinste țării mele**, și-mi spun , după această **admirabilă ședință** , cea mai frumoasă la care am asistat în viața mea parlamentară : **în realitatea** , ați vrut , **în persoana mea**, să **consacrați din nou solidaritatea , prietenia și - mai mult încă - fraternitatea seculară dintre România și Franța .”**

(**Aplauze prelungite, strigăte „Trăiască Franța „!**)

lubiții mei concetățeni , vă mulțumesc din adâncul inimii.

[**românilor**]

„ **Simt** într-adevăr că **sufletul românesc** este devotat și credincios al **sufletului francez** .

Am simțit-o în această **Adunare** [----] toți **șefii tuturor partidelor** [----] ieri, în cursul călătoriei mele , **bărbați și femei** de toate condițiile sociale [----] ieri , intrând în București , când ați adus atingere unei libertăți : libertatea mea de a ieși din gară , de a mă urca în trăsură [-----]

M-ați strâns însă atâta (**răsete**) și **m-ați strâns atât de tare** - și nu despart din omagiul meu **femeile** cari m-au primit tot atât de bine **ca și bărbații -că am simțit bătând inima românească .”**

[**Regelui**]

„ **Iar azi dimineață** , am avut prilejul de a auzi **vocea cea mai înaltă a țării dvs**,cea care poate spune cu o autoritate excepțională **destinele națiunii** ,cea care **poate vorbi** în numele **diplomației**, în numele **armatei**, în numele **națiunii întregi**,nu pot uita că azi dimineață , **într-o întrevvedere** care a fost cordială și plină de încredere ,

Regele Carol al II-lea mi-a spus **adâncă Lui simpatie pentru țara mea.**

„ Cred că **nu-l trădez gândul** , dimpotrivă, sunt sigur că **i-l exprim** , spunând că

El mi-a afirmat că, fiind cel mai mare cetățean al țării Sale, **nu există nici un altul mai legat decât El de prietenia și de alianța cu Franța „** (**aplauze îndelung repetate**)

Louis Barthou / 21 iun.'34

▣ **Promisiuni solemne**

[**LD : punct ochit , punct lovit ! Fără echivoc ! Apăsător : pentru trecut, prezent și viitor !**

Un glas ce va face înconjurul lumii diplomatice ! O garanție pentru România !

Un avertisment clar pentru revizionisții la adresa României]

„Astfel, iubiți colegi, concetățeni și prieteni , voi fi, **după ce am fost solul Franței** pe lângă România , **voi fi ambasadorul României pe lângă Franța** . (**aplauze îndelung repetate**)

Voi spune sentimentele dvs unanime ! [**evocă omenește, războiul, hotărârile României, ceasurile grele, soldații, morții , și , cu modestie nobilă, contribuția Franței , pacea ...]**

” Pacea aceasta va restitui granițele care erau ale voastre ,aceste granițe au fost ale voastre,sunt ale voastre și vor rămâne ale voastre. „

(**Ovațiuni, Adunarea în picioare aclamă, strigă „ Trăiască Franța !**)

„ **Prietenul meu, Nicolae Titulescu** , a făcut apel la sentimentele mele.

Le cunoaște. Ne-am consfătuț adesea ca prieteni, iar ca miniștride afaceri străine, am schimbat vederi și sentimente.

El a pronunțat aici cuvinte pe care le-au salutată aclamațiile dvs unanime.

„ **Teritoriu vostru este al vostru.**

Cine ar vrea să ia din el un centimetru pătrat s-ar izbi de rezistența voastră. Dar, concetățeni ai României , rezistența voastră n-ar fi singură : aveți cu voi , glasul, sprijinul, inima Franței ,

(**Ovațiuni, Adunarea în picioare aclamă, strigă „ Trăiască Franța !**)

„ Cine rostește împotriva unității dvs naționale ,împotriva frontierelor dvs legitime, cuvântul de <revizuire> ,nu-și dă seama că acest cuvânt ar însemna pentru dvs <abdicare> sau <trădare>

LD : Putea să se oprească aici , într-o atmosferă apoteotică.

Ca om de spirit și intelectual, vorbește și despre afinitățile intelectuale și morale care leagă cele două țări ; despre istoria lor frumoasă ; despre Academia franceză , al cărui membru titular era din 1918 , salutând în numele ei „ toate gloriile literare pe care România le-a dat literaturii lumii „]
[**Către lumea întragă**]

Qui vive ? France et Roumanie ! Pentru care cauză ? Suntem și noi și voi , soldați. **Suntem soldații păcii** ; o vrem ;dar vrem o pace care să nu comporte în nici un grad , în nici o clipă , **rușinea și primejdia unei abdicări.**

Vrem o pace care să consacre și să mențină drepturi legitim câștigate.

„ Qui vive ? France et Roumanie !”

Suntem soldații libertății .

Această libertate nu vrem să o vedem abdicând.

Qui vive ? France et Roumanie !

Suntem soldații umanității .

Suntem soldații acelei umanități căreia **patriile noastre îi sunt totodată simbolul, garanția și apărarea.**

Trăiască România ! „ (ovații entuziaste, strigăte de trăiască...)

-NNSăveanu : Închide această ședință de înaltă însuflețire ...

21 iun. 1934

10.) Louis Barthou , discurs radio București , ora 7.45 seara , 21 iun. ,34

(„Lupta „ , an XIII, 23 iun.'34)

[LD : în epocă, discursul la radio echivala cu ceea ce astăzi înseamnă transmisiunea TV. Ziarele au publicat , in extenso, ședința comună de la Camera și Senat .Au publicat , însă, și discursul radio-difuzat]

„ Iubiții mei concetățeni,

V-am numit iubiții mei concetățeni și **cuvintele acestea trebuie explicate .**

Sunt de o jumătate de oră concetățeanul dvs ,ieșind dintr-o ședință solemnă în care Senatul și Camera erau reunite.

Cincisprezece oratori au vorbit. Ultimul care a luat cuvântul a fost președintele Consiliului de miniștri. D-sa, după ce a pronunțat un discurs elocvent, în care a afirmat sentimentele de prietenie ale României pentru Franța, **a propus adunării un proiect.** Acest proiect avea de obiect **să facă din ministrul de externe al Franței , un cetățean al regatului României .**

Proiectul a fost primit cu aclamații, o spun cu modestie. Președintele a citit proiectul.

Proiectul a fost votat în unanimitate.

Este unul dintre cele mai mari onoruri cari mi-au fost făcute în viața mea parlamentară.

„ Camera, Senatul și **toți șefii de partide** au luat cuvântul pentru a afirma **fidelitatea și solidaritatea care unesc Franța și România.**

[LD : în realitate , **nu au fost toți șefii partidelor parlamentare :a lipsit Iorga , Iunian și șefii partidelor minoritare , german și maghiar**]

„Omagiul mi-a fost făcut personal .

Am răspuns că sunt numai trimisul și ambasadorul țării mele. Sunt însărcinat de Franța să afirm soliditatea și solidaritatea prieteniei și alianței ei pentru România.

Am spus că **de la 4 august 1914, n-am asistat la un spectacol asemănător.**

Știți ce înseamnă **4 august** ? **Germania declarase război Franței.**

Franța, pentru a-și arăta voința de pace, luase o decizie poate unică în istorie.

Trupele franceze, din ordinul guvernului, **se retrăseseră cu 10 km**, arătând voința Franței de a nu face război. **A doua zi, Camera și Senatul s-au unit.**

N-am asistat în 45 de ani de viață parlamentară la o asemenea ședință.

A trebuit să vin în România ca să asist la o ședință care să se apropie de cea franceză din 4 august. Ședința franceză fusese un răspuns la o declarație de război.

Astăzi, răspunsul este **o afirmare a solidarității și prieteniei sincere** a țării noastre, **în pacea pe care o voiesc cu aceeași sinceritate.**

[LD : ca un veritabil reporter, rezumă ce a spus Titulescu ,alți oratori și ce a răspuns el]

Am sosit ieri dimineață din **Transilvania** - acest frumos ținut **care v-a fost redat și care n-ar fi trebuit să fie nici o dată separat .**

În timpul călătoriei mele , ca trimis al Franței, **am fost primit cu ovații unanime** cari m-au mișcat profund. Țin să vă spun, concetățeni dragi, că **primirea** care mi s-a făcut în **gara București și pe străzile Capitalei**, a fost într-adevăr **extraordinară.**

Aș fi plin de orgoliu dacă aș crede **că mi s-a făcut mie personal.**

Nu oaspetele trecător a fost primit astfel, **ci sufletul românesc a afirmat solidaritatea sa cu sufletul francez. Suntem națiuni surori.** În trecutul nostru, nu găsim **nimic care să ne separe.**

Examinând problemele de azi, nu vedem între noi **nici o dificultate de ordin economic sau comercial .** Guvernul român și cel francez, **se străduiesc să armonizeze interesele lor.** [-----]

„ Trecutul nostru ne dictează legile viitorului .

Nici intrigile , nici forța, nu vor putea rupe această alianță .

Franța, prin tratatul de la **Versailles** ,a reluat cu **Alsacia și Lorena,teritoriile care-i aparțineau ;** Renan a spus că nu limba fixează naționalitatea , ci sufletul.

Aveați revendicări. Ați intrat în război alături de noi, pentru a servi același ideal de justiție și libertate.Ați avut soldați omorâți lângă ai noștri.

Revendicările dvs au fost satisfăcute prin tratatele care ne leagă.

„Bunul meu prieten **Titulescu a spus : România a intrat în fruntariile ei legitime și nu va ceda nici un centimetru pătrat de teren.**

Ca și Franța, **care nu va ceda nimic din pământul său.**

Limbajul care l-am ținut, nu este a unui călător care trece,ci este gândul unanim al guvernelor Republicii franceze.

[**subliniază eforturile la Conferința dezarmării - Franța, Mica înțelegere , Antanta Balcanică;]**

[**Remarcă origina și cultura comună ; tradițiile istorice comune ; mulțumește de primirea făcută]**

”Ați ascultat acum glasul meu care este acela al unui vechi și credincios amic al României .

Triască România ! I.Barthou / 21 iun.'34

11.a) Iosif Jumanca , declarație / revizionismul și socialiștii /, Senat , ? iul.'34

(„Lumea Nouă, an.XVII , nr ? data ?iul.'34)

”Dar mai este o chestiune asupra căreia **mă simt dator a exprima punctul de vedere** al **partidului social-democrat** .Anume, este chestiunea revizionismului.

Partidul nostru susține și astăzi , ceea ce a susținut totdeauna , că ceea ce s-a întâmplat după războiul mondial , adică **lichidarea conglomeratului de naționalități care era monarhia austro-ungară , a fost o necesitate impusă de însăși evoluția istorică.**

„Cu ocazia **congresului sindicatelor muncitorești** din România ,am avut onoarea să salutăm în **mijlocul nostru** și pe **secretarul Confederației Generale a Muncii din Franța** , care , în timpul acesta , ne-a făcut o serie de declarațiuni.

Întrebat asupra ideii de revizionism, a spus : < Deși nu sânt adeptul principiul că tratatele trebuie să aibă o existență interminabilă , **ci , din contră,** ele trebuie să reglementeze realități imediate , **nu pot accepta sub nici o formă revizionismul ce unii îl propagă astăzi.**

Un echilibru internațional perfect nu se va putea obține niciodată ,iar **unul mai desăvârșit decât cel actual mă îndoiesc că s-ar putea găsi. >**

” **Este o constatare pe care și partidul nostru , PSD o semnează. (aplauze)**

Și tocmai de aceea, noi socotim că tot ce se face astăzi în străinătate pentru o eventuală revizuire a tratatelor și modificarea fruntariilor , nu servește ideea de bună înțelegere și pace între popoare ,

11.b) Gr.Iunian , Ședința PRȚ, Tg.Jiu, 10 iulie ,34

(„ Adevărul „ , 11 iulie ,34)

[LD : dacă tăcea , filozof rămânea ! față de manifestările populației , față de unanimitatea tuturor partidelor parlamentare , inclusiv a lui Goga, Cuza ...

declarația lui deși poate fi etichetată de demnitate ... a fost ridicolă și penibilă]

Comitetul județean al PRȚ . Gr.Iunian a ținut o expunere asupra situației politice ,

A explicat de ce nu a luat cuvântul la ședința festivă parlamentară , **la vizita lui Barthou**

în Capitală : „ **Francezii știu că stabilizarea leului s-a făcut în condiții neprielnice pentru noi. Dar oficialitatea lor caută să ne convingă că nu se putea face altfel .**

De sigur ei lucrează , ca francezi, pentru binele țării lor.

Dar noi suntem români și trebuie să avem în vedere interesele noastre „

Gr.Iunian / 10 iul.'34

12.) ACCuza , anunțare interpelare : „ Pactul de neagresiune ” cu Sovietele, 23 iun.'34

(DAD, MO 6, ședința din 25 iun.'34, p. 119-120)

[LD : Trecuseră doar ... 4 zile de la ședința „consensului național „ prilejuit de vizita lui Barthou.

Titulescu nu are răgazul , parcă, să-și guste triumful... cu această interpelare a lui Cuza.

Numai că eu ...sunt de acord cu întrebarea lui ACCuza .

N-am înțeles niciodată acțiunea lui Titulescu din 1932 , care a dus la demisia gov.Vaida ...

Vezi ... la fișierul respectiv...

Cât privește celelate chestiuni - jidanii, biserica , comuniștii , geopolitica , Germania -din nou și din nou ... aceleași dileme !]

„Dle președinte, din partea Ligii Apărării Naționale Creștine, am onoarea de a interpela pe d-l președinte de Consiliu și pe d. ministru de Externe ,cu privire la orientarea actuală a politicii externe a României . **Întreb anume :**

Dacă politica noastră externă , cu pactul zis de neagresiune , ce ar fi să se închee între România și Republica Rusă sovietică și comunistă,este politica guvernului sau numai politica d-lui ministru Titulescu ?

Dacă este politica guvernului, ce zice guvernul de faptul că se iau hotărâri așa de grave , fără a se consulta mai întâi Adunările Legiuitoare reprezentând Națiunea și fără a ține seamă de opinia publică românească,hotărât contrar unei asemenea pact ?

Dacă este politica d-lui Titulescu : ce zice astăzi d-l ministru de externe Nicolae Titulescu de la 1934 ,de atitudinea ministrului de externe Nicolae Titulescu , de la 1932 , în septembrie ,când a demisionat din toate demnitățile , punând d-sa în discuție atunci Basarabia, tocmai cu prilejul proiectului de neagresiune similar , prezentat de gov.Vaida ?

Întreb acum :

1.Basarabia, de ce a fost omisă a se recunoaște expres , ca pământ românesc , în pactul de neagresiune pe care îl prezintă prin ziare ca din partea României la 1934, și pentru ce demisionase la 1932 ?

2. Tezaurul românesc de la Moscova , deținut fără cauză de guvernul rusesc bolșevic, de ce nu a fost stipulat să ni se restituie ?

Această restituire la care avem drept ar fi desigur cea mai bună dovadă a sincerității față de România din partea guvernului Rusiei ,cu care tratează d-l ministru de Externe Nicolae Titulescu.

3.Economia națională a României agricole, cu ce se va folosi de pe urma reluării raporturilor economice cu Rusia , agricolă și ea, concurența noastră în vânzarea grânelor, lemnului, petrolului, pe piețele mondiale, cu dumpingul comunist căruia noi îi oferim înlesnirea transporturilor mai directe ,pe căile ferate române ?

4. Năvălirea jidanilor comuniști din Rusia, supuși sovietici,veniți ca preținși comercianți, și fiind susținuți acum , direct sau indirect, de agenții diplomatici și consulari

acreditați ai sovietelor ,guvernul român cum o va putea opri, fără a se pune în conflict cu Rusia comunistă și jidanii săi, al căror scop este să dezorganizeze România ca stat burghez , și , în deosebi, să ocupe Basarabia ca pământ colonial jidănesc .

Ce exemplu de ordine internă dă astfel statul românesc, supușilor,și în deosebi basarabenilor, când se aliază cu bolșevicii răsturnători ai ordinii statelor ,din însuși principiul lor comunist ?

5. Statul românesc, ca stat creștin ortodox,și biserica ortodoxă română, poate încheia un pact cu dușmanii bisericii creștine rusești,ale cărei lăcașuri le profanează și le distruge ?

6. Nația rusească , vecină , a celor 150 milioane de creștini , cu ce ochi va privi România , care ar veni să întărească , prin încheieri de pacte , dominația sângeroasă a jidănimii ,asupra ei , și de care luptă să se elibereze ?

7. Care va fi siguranța României cu Pactul ce l-am încheia , atunci când acest pact ne va pune în contradicție cu ineteșele noastre elementare , făcându-ne să contribuim la încercuirea Germaniei și îndepărtându-ne de Japonia, prin ajutorul pe care-l dăm Rusiei Sovietice,în aceste momente critice pentru dânsa în Extremul Orient ?

-ACCuza : „Aștept răspuns urgent la aceste întrebări, în care am căutat să rezum îngrijorările obștești ale românilor, care pun mai presus de succesele diplomatice internaționale, **apărarea discretă dar sigură a existenței naționale.**

Aceasta este interpelarea pe care am avut onoarea să o adresez d-lui prim-ministru și ministrului de externe. **Cer onoratei Camere să binevoiască să admită urgența , pentru a-mi putea dezvolta interpelarea cât mai curând.**

-NNSăveanu : Consult Adunarea asupra cererii de urgență. Se pune la vot. Adunarea nu încuviințează urgența .

-ACCuza : D-le președinte, constatați că s-a respins cerea mea de urgență , **cu trei voturi !** Eu cred că onoarata **Camera liberală , n-a fost în asentimentul opiniei publice românești,** care așteaptă clarificarea acestei mari probleme.

- **NCPopescu :** Așteptăm răspunsul d-lui ministru.

- **ACCuza :** **Sper** însă că, peste dvs , care faceți act de dovadă a disciplinei de partid, **dl ministru de externe va veni să ne dea explicații . (aplauze la LANC)**

ACCuza / 25 iunie.'34

13.) Gh.Brătianu : interpelare : **Reluarea relațiilor diplomatice * cu URSS , 28 iun.'34**

(DAD, MO 9, șed. 28 iun.'34, p. 477 - 478)

[**LD : I-o luase Cuza înainte ! Recuperează .Mult mai serios și responsabil]**

” Dle președinte, d-șlor deputați, noi **aveam intențiunea de a adresa o interpelare** d-lui ministru de Externe , **înainte** ca d-sa să ia inițiativa **unei expuneri în fața Camerei.**

Constat însă că **ritmul lucrărilor Adunării s-a precipitat** și că se anunță **închiderea precipitată** a sesiunii, și atunci **nu vreau ca această să se încheie înainte de a ne fi precizat punctul de vedere .**

„ Am deci onoarea de **a interpela pe dl ministru al Afacerilor Străine** asupra **condițiilor în care d-sa a văzut posibilă reluarea legăturilor diplomatice între România și URSS .**

„ De o parte , **formula întrebuițată în scrisorile identice schimbate între d-sa și d-l Litviniv , nu conține decât termenul de „ suveranitate” , fără a se preciza noțiunea de „ teritoriu” ,** ceea ce **crează un echivoc și un desechilbru** între situația României și a celorlalte state limitrofe ale URSS:

„ De altă parte , **intrarea în țară a reprezentanților diplomați ai URSS ,departe de a aduce acum destinderea ce o dorim, în raportul nostru cu această țară ,riscă prin conflictele ce se pot ivi în urma represiunii mișcărilor comuniste și al amestecului eventual al unor cetățeni sovietici ,să înăsprescă ,** dimpotrivă, **relațiunile noastre** cu vecinii de la Răsărit .

„ De asemenea , **interesele economice** care s-au invocat **nu s-au precizat ,** pentru a înlătura **teama dampingului ,** care ne-a lipsit în ultimii ani de piețele de desfacere cele mai însemnate ale Orientului apropiat .

Situația internațională, rezervele Iugoslaviei , situația din Mica Înțelegere , cer ca dl ministru să lămurească Parlamentul privind condițiile încheierii acestui act diplomatic atât de

important.

Totodată , se va evita astfel **precedentul periculos de a nu se aduce la cunoștința Parlamentului în ședință publică sau în comisiile sale, actele importante ale politicii externe** care, întocmai **ca și problemele apărării naționale, aparțin națiunii și trebuie aduse la cunoștința reprezentanților ei** (**vii aplauze pe băncile opoziției**)

-dr. M.Mărcuș : Va comunica d-lui ministru .....

Gh.Brătianu / 28 iun.'34

Nota * Declarația CC al PC R , iul.1934

” **Gubernanții României consideră că prin acest act - recunoașterea de jure - Uniunea Sovietică ar recunoaște dreptul imperialismului român asupra Basarabiei .**

România ține în exploatare colonială Bucovina, Basarabia, Cadrilaterul ,în virtutea tratatelor și organizațiilor hrăpărețe de la Versailles , Mica Înțelegere ,,

[**LD : chiar și așa , sunt convinsă că în doc. figura și Transilvania ...]**

(Documente din Istoria PCR , 1923-1937, ESPLP , 1957, p. 145 -150)

14.) Louis Barthou, declarații : vizita în România și Iugoslavia, Paris, 28 iun.'34

(„Adevărul „ , 29 iun.'34)

” **Călătoriile bune** nu au istorie. Astfel sunt cele pe care le-am făcut în **România și în Iugoslavia**. [-----] Călătoria mea a subliniat **însemnătatea Micii Înțelegeri** ,mai puternică și mai unită ca oricând.

Întrevederea pe care am avut-o la București cu d-nii **Beneș, Titulescu și Jeftici** , a demonstrat **solidaritatea în toate domeniile** a concepțiilor ,care ne inspiră aceeași **voință de pace** și același **ferm atașament față de Societatea Națiunilor** .Nici o **divergență** nu s-a produs între noi. [-----]

Politica revizionistă nu este numai **nedreaptă și contrară voinței popoarelor** .

Ea este **plină de primejdii** și conține **germenii războiului**.

Opunându-mă politicii de revizuire , în memorabila ședință a parlamentului român , cu fermitate, dar fără a pronunța un cuvânt agresiv , **am exprimat programul tradițional al Franței**.

Dacă nu aș fi răspuns la cele **15 discursuri ce mi-au fost adresate**, și care au unit toate partidele, **aș fi lipsit de la datoria mea**.

Trebuie să avem o politică și să o urmăm.

Trebuie să ne alegem prietenii și să-i susținem.

De-a lungul Dunării și la Belgrad **am descoperit sufletul iugoslav**.

Între cele două rase există deosebiri care se explică prin originea lor , **dar devotamentul față de Franța , este același**.

Regele Carol nu mi-a vorbit altfel decât Regele Alexandru.

Ei au exprimat , și unul și altul, **sentimentele popoarelor lor**, afirmate la **București și la Belgrad** , prin **ședințe ale parlamentelor** ,a căror **unire desăvârșită a fost fără precedent** .,,

Barthou / 28 iun.'34

» **Legea Utilizarea personalului românesc în întreprinderi** , 2-3 iul.'34

LD: Legea și dezbaterile privind elementul străin și minoritar în întreprinderile românești.

Lege economică sau de apărare ?

Măsura în care legea putea afecta relațiile externe ale României ;

Măsura în care siguranța României era afectată de aceste elemente ;

Vezi la fișier Naționalism

15.) Romulus Seișanu („Universul” , Liga antirevizioistă) Interpelare , 3 iul.'34

// Propaganda revizionistă împotriva **Tratatului de la Trianon**, dusă de guv.maghiar //

(DAD, MO 13, 3 iul.'34 , pag. . 977)

„Am onoarea să adresez următoarea **interpelare** d-lor **miniștri ai Afacerilor Străine** [Titulescu] și de Interne [Incuțet], ca membru al **Ligii Antirevizioniste din România**, de sub președinția d-lui **Stelian Popescu**, și în numele tuturor **membrilor fondatori și activi** ai acestei Ligi, asupra **propagandei primejdioase** pentru pacea europeană și interesele superioare ale României, pe care **o susține și patronează guvernul ungar** împotriva **Tratatului de la Trianon**, atât în interior cât și în exterior.

„ În interior, **guvernul prezidat de dl Go”mbo”s**, întreține prin toate mijloacele de care dispune - prin școală, biserică, armată, publicațiuni diverse, asociațiuni militare, patriotice și Liga revizionistă - **spiritul războinic în populație**, considerând **Tratatul de la Trianon inaplicabil și violabil**, iar **teritoriile ce aparțin de fapt și de drept României, Cehoslovaciei și Iugoslaviei, ca esențial maghiare**, ce **urmează să fie cucerite prin forța armelor sau printr-o revizuire impusă prin Liga Națiunilor**.

Guvernul maghiar este **direct răspunzător** de această **acțiune politică** îndreptată împotriva **tratatelor de pace** și a actualului **statut teritorial al Europei Centrale**.

„ În această privință, **Liga antirevizionistă** dispune de **un material documentar considerabil**, pe care **îl va aduce la cunoștința opiniei publice românești și străine**.

„ În toate **manualele didactice** aprobate de ministerul Instrucției publice din Budapesta, se consideră **Ardealul, Banatul, Crișana și Maramureșul** ca **teritorii ce fac parte din statul ungar**, dar care „ **vremelnic sunt sub ocupația armatei române**. „

„ În toate **instituțiile și administrațiile de stat**, ca și în toate **primăriile și stațiunile de frontieră**, sunt puse în evidență **tăblițe cu harta Ungariei de azi, încadrată în negru**, și cu **harta Ungariei Mari**, în care se cuprindea și **Ardealul**.

Pe aceste tăblițe se citește „ **Ministerul de Interne Regal Maghiar** „.

„ În **Budapesta**, ca un semn de protestare și provocare permanentă la adresa națiunilor vecine, este **coborât în semn de doliu drapelul Trianonului**.

„ **Guvernul maghiar** întreține apoi, o **întinsă propagandă în străinătate**, atât prin **agenții săi diplomatici**, cât și prin **numeroșii delegați ai Ligii revizioniste**, ai **Societății pentru politică externă**, ai asociației „ **Turul**”, ai **Asociațiilor** secuilor din Transilvania, ai societăților „ **Pro-Ungaria**”, „ **Amicii Ungariei**” și altele.

„ **Trebuie să recunoaștem că grație acestei imense propagande**, în statele din Europa, din America și din Asia, **ideea primejdioasă a revizuirii Tratatului de la Trianon** a câștigat numeroși **aderenți în lumea politică și literară intențională**.

Acum câteva luni, **126 de membri ai Camerei Comunelor din Londra**, au propus o **Moțiune** pentru **revizuirea Tratatului de la Trianon**.

Liga Antirevizionistă va invita pe toți acești domni parlamentari englezi în România, ca să-și dea seama de dreptatea cauzei noastre și să-și revizuiască opiniile lor, profund eronate, asupra frontierelor din Europa Centrală, care sunt și vor rămâne intangibile, ele fiind **expresiunea cea mai vie a dreptului națiunilor de a trăi în cadrul lor etnic și istoric**.

În consecință, întreb :

Ce măsuri a luat guvernul nostru, și în special Ministerul Afacerilor Străine, în vederea paralizării acestei propagande organizată de guvernul maghiar ?

Ce măsuri a luat Ministerul de Interne pentru zădărnicierea propagandei revizioniste în țară, întreținută prin **presa minoritară maghiară**, prin numeroase **publicații răspândite în Ardeal**, ca și prin **organizațiile camuflate socialiste internaționale** din zona frontierei de Vest, care sunt în **serviciul Ligii Revizioniste** din Budapesta și **întreținute cu fondurile guvernului maghiar ? „**

Pentru dezvoltarea acestei interpelări, va **pune la dispoziția Camerei** întregul material documentar al **Ligii Antirevizioniste**, din care rezultă pericolul ce-l prezintă **politica revizionistă a guvernului maghiar** și imperioasa necesitate de a organiza **o puternică contra-propagandă în străinătate**.

(**aplauze la majoritatea PNL**) R.Seișanu / 3 iul.'34

16.) Gh.Tătăreanu, prim ministru, vizita la Paris, 11 - 13 iul.'34

(„Adevărul”, an 48, nr. 15.489, 13 iul.'34)

[**LD Nu-mi propun tratarea propriu-zisă a problemelor diplomatice** .În continuare ... urmăresc

doar felul cum ea este receptată de români.

Mă interesează ... atmosfera și poziția exponenților politici privind diplomația]

/ **Rador** / Paris, 12 iul.'34

Ziarele apărute azi dimineața la Paris , consacră coloane întregi sosirii la paris a președintelui Consiliului de miniștri și a programului zilei trecute .

Simpatia spontană și întregă a Franței pentru premier și România.

Vizita apropiată a MSRegelui Carol II , care va urma pe cea a primului său sfetnic , este salutăată cu vie simpatie.

/ „ **Le Jour** „ , Georges Martenet , „ Moștenitorul lui IG Duca „ : **Tătăărăscu, alături de Titulescu, are partea sa din succesele** care se cunosc : **Pactul Balcanic**, reconcilierea dintre **București -Moscova**, întărirea **Micii Înțelegeri**, și mai ales, **coeziunea între tezele franceză și română asupra securității și asupra statu quoului european .**

Câteva date biografice :

Gh.Tătăărăscu , om tânăr și plin de experiență, **s-a născut la 1887**, familie de militari ; Deabia primit **doctor în Drept la Universitatea din Paris**, **că a intrat în viața politică** , **a devenit parlamentar din 1919** ; **a devenit subsecretar de stat (din 1923) sau ministru în toate guvernele liberale .**

/ „ **Figaro** ” : Tătăărăscu culege astăzi **simpatia Franței** pentru felul cum l-a primit **pe Barthou** la București(el a avut ideea să-l facă cetățean de onoare !)

Câteva date biografice : a luat puterea a doua zi după asasinarea lui Duca ; mare prieten al Franței ; el este îmbibat de cultura franceză ;

/ „ **Le journal** „ : deși nu s-a dat nici un Comunicat oficial, se știe că a avut o întrevedere cu Louis Barthou , care l-a informat asupra problemelor, mai ales convorbirile cu Londra - în care România , Titulescu, este foarte interesată .

A avut o întrevedere și cu **Leger** (secretar g-ral al minist.Afaceilor străine)

Doumergue va oferi un mare dejun în onoarea oaspetelui .

/ L.Europe Nouvelle ” : nu există dificultăți între cele două state ; este o prietenie tradițională, solidă ; Tătăărăscu este în franța, ca la el acasă ; apărător inflexibil al instituțiilor democratice și parlamentare , arată adevărata față României .

Tătăărăscu / 12 iul.'34

17.) Asasinarea cancelarului Dollfuss ,de către național-socialiști austrieci , 26 iul.'34

(„Adevărul „ 27 iul.'34)

[**LD : marchez , mai bine zis, presupun , impactul psihologic produs în opinia publică românească , de acest asasinat politic, care venea la 7 luni de la asasinarea lui Duca. Descriu câteva episoade , pentru a defini „ ceremonialul” care se va repeta , sub diverse scenarii , în asasinatele epocii .**

Nu urmăresc reconstituiri polițiste nici adevăruri istorice , ci analogii .]

Vezi fișier Garda de Fier

/ **Ora 11 dimineața** : miniștrii erau întruniți pentru o ședință. Auzindu-se știri neliniștitoare privind o acțiune a național-socialiștilor, ședința a fost revocată. Miniștrii au părăsit Cancelariatul. Au rămas doar cancelarul **Dollfuss, vicele Fey și Karwinski** (șeful Siguranței)

/ Cca **300 de inși** (foști subofițeri și soldați eliminați din armată) , **deghizați în uniforme de armată și poliție**, adunați într-o sală de gimnastică, unde li s-au adus **arme**, s-au îmbarcat în niște **camioane** , și **s-au îndreptat în două direcții** : spre **Cancelariat și Radio-difuziune**.

/ **Punând mâna pe radiodifuziune** (nu era păzită) **au somat spikerul** să facă un Comunicat cu următorul cuprins : **< Cancelarul Dollfuss și întregul guvern a demisionat ;**

< d.Rintelen , actual ministru la Roma, a fost Jns[rcinat cu formarea noului guvern

-----
/ **Celălalt grup**,încărcat în 5 camioane, a ajuns la **Cancelariat** la ora 13, 30. Au dezarmat

sentinelele de la poartă și garda palatului ; au intrat în clădire. **Dollfuss**, însoțit de un servitor, s-a refugiat într-o cameră , care , printr-o ușă secretă, dădea în stradă. Rebelii i-au barat drumul. Cancelarul și-a oferit demisia. Fără altă somație, **rebelii au tras cu pistoalele și puștile în Cancelar**. Fey și Karwinski au fost făcuți prizonieri.

/ Dollfus a zăcut singur, fără nici un ajutor medical, rebelii refuzând să aducă un medic.

Spre seară , rănitul a cerut un preot, dar rebelii, răsând, l-au refuzat. Nu se știe când și-a dat sufletul. Probabil pe la ora 7 seara .

/ Armata a înconjurat clădirea ; au amenințat că-l împușcă pe cei doi prizonieri, dacă nu sunt lăsați să plece.; armata a folosit gaze asfixiante .

/ Președ. Miklas (aflat într-o stațiune) s-a întors la Viena. A convocat guvernul , numindu-l pe Sushing.

/ **Neurath** (ministr.de Externe al Reich-ului) a transmis condoleanțe ;

/ Ministr.Gemaniei la Viena, Rieth , a obținut trecerea rebelilor în Germania (fără știrea guvernului !) , iar guv. German a promis ... arestarea lor .

/ Hitler și-a contramandat ... să meargă la un concert de operă la Beiruth...

18.) „ Amicii URSS „, 5 aug.'34

(„Ecoul” , an I, nr.6 , 5aug.'34)

[LD : trebuie să dau și din această presă „ legală” aflată sub influența PCR .

O dau mai mult pentru semnături și pentru a arăta ce însemna lupta pentru pace ... din p.d.v. al stângii ! Pentru că, așa , ca din întâmplare , mulți din semnatari, după 1944 ,au devenit „ tovarăși de încredere” , și asta spune ceva. În rest , vor stabili istoricii viitorului !]

După aproape 20 de ani , România a reluat relațiunile cu URSS .

Normalizarea raporturilor dintre cele două țări vecine a venit într-un moment când pacea este peste tot amenințată ; când valurile reacțiunii fasciste și hitleriste vor să distrugă tot ce este gândire , arata , literatura, știința și munca [-----]

Trăim vremuri când o singură clipă poate deslănțui războiul [-----] apare totuși un țel pe care orice om conștient trebuie să-l atingă : pacea. [-----] reluarea raporturilor diplomatice cu URSS , constituie pentru pacea omenirii un fapt de o importanță covârșitoare [**sunt enumerate marile realizări sovietice**]

„Și atunci, noi, vecinii , mai putem oare sta în izolarea cunoașterii și recunoașterii acestor realizări ce se înfăptuiesc la câțiva pași de noi ?

Nu! Noi , subsemnații intelectuali, artiști, avocați, profesori, medici, meseriași, muncitori și țărani ,indiferent de convinerile noastre politice , credem că reluarea legăturilor cu URSS , „ trebuie completată cu cercetarea și cunoașterea îndeaproape a vecinului nostru de la Răsărit. Organizarea unei excursii în URSS; organizarea de conferințe , expoziții, concerte, reuniuni sportive, editarea unei reviste, **trebuie realizate pentru apropierea celor două popoare.**

„Urmând exemplul celor mai importante popoare din Apus, **ne constituim în asociația „Amicii URSS”** - cu scopul indicat mai sus, adresându-ne tuturor acelor care mai au conștiința păcii , **să adere la Asociația noastră.** (**urmează semnăturile,înșirate pe verticală**)
Vezi fișier PCR

19.) Asasinarea regelui Alexandru și Louis Barthou , Marsilia, 9 oct.'34

(„ Universul „ , an 51, nr. 278, 11 oct.'34)

[LD : notez anume informațiile crude, reacțiile imediate , percepția contemporană]

Sinaia , 9 oct.'34

/ ora 6, 5 . **Titulescu** (vila Tabacovici) a aflat știrea că **a fost asasinat regele Alexandru .**

I s-a părut atât de neverosimilă , încât a refuzat să-i dea crezare și a controlat imediat , pe diverse telefoane. După ce a avut confirmarea oficială , a cerut Foișorul și, cu menajamentele necesare , a comunicat-o Suveranului care nu știa încă nimic.

/ **MSRegele** (impresia a fost profundă) : „ **Imposibil imposibil !**

Ați controlat știrea e exactă ? „

Când Titulescu i-a repetat că știrea este oficială , Suveranul a izbucnit în plâns :
Apoi, au început telefoanele la ambasade, la legații

/ora 7,20 . **Gh.Tătărăscu** , sosit la Sinaia cu trenul special, a fost înștiințat de șeful gării ; a chemat telefonic agenția „ Rador” care i-a confirmat știrea ; a plecat imediat la palatul regal.

/ ora 7,30. **Savel Rădulescu** (vila Tabacovici) , a fost chemat de București și anunțat că **a murit și Louis Barthou**. Titulescu devine livid, își cuprinde capul între mâini , ochii i se umplu de lacrimi.

Titulescu : „ E imposibil să concepi consecințele internaționale ale acestor nenorocite **evenimente . Barthou, cetățeanul de onoare al României, prietenul Romniei , omul în care întreaga Europă pacifică își pusese toată speranța , dispare și el , odată cu regele Alexandru „**

/ora 9- 10,45 : **Titulescu** este chemat la castel de MSR , unde are o discuție cu **MSR și Tătărăscu** . Tot timpul discuției, suveranul plânge.

/ ora 11,20 .**Titulescu și Tătărăscu** (la vila Tabacovici) , unde este și **Mihalache** .

- **Titulescu** : „ **Mi s-a cerut de ziariști să-mi spun impresiile despre Barthou și regele Alexandru. Pot eu spune în această clipă vreo vorbă ? Sunt uluit.**

Nu găsesc nici un cuvânt.Nu pot pronunța nici o vorbă „

/ ora 12, 30 . **Tătărăscu și Titulescu** , din nou la castel.

Tătărăscu venise la Sinaia , pentru consultări cu MSR ; reușește să-l convingă pe Titulescu să nu mai amâne **reintrarea în guvern ; la ora 12 noaptea Titulescu depunea jurământul !**

O dată cu el și Savel Rădulescu

/ **Mihalache** (venise la Sinaia să vorbească cu Titulescu , pentru că urma să plece în Italia)

„Am rămas înmărmurit de cele petrecute .Sunt evenimente grave , despre ale căror consecințenu putem face deocamdată nici o profeție .

Pentru România , moartea celor doi este un doliu dintre cele mai dureroase „

/ **Tătărăscu** se reîntoarce la București . În tren , declară : „**Sunt cutremurat în toate adâncurile mele sufletești de moartea năpraznică a unuia dintre cei mai mari regi ai vremurilor noastre și a unuia dintre cei mai mari francezi. Această îndoită dispariție înseamnă un doliu național și un doliu al întregii omeniri. „**

/ Curtea regală a luat **doliu de 6 luni** , din care 3 luni doliu mare ; de azi se va **declara doliu național** , cel puțin 8 zile ; edificiile publice vor arbora **drapelul îndoliat ...**

/ Ministerul de Interne către prefecturi : arborati pestetot doliu ; vegheați la păstrarea ordinii și liniștii publice ;

/ L a teatre, s-au suspendat spectacolele ;

/ Studențimea română creștină (președ. Tr.Cotigă) ia parte la doliul celor două țări ;

/ În cursul nopții , s-au expediat **telegrame de condoleanțe** înaltelor oficialități și instituții din cele două țări ;

/ Consiliul de miniștri va hotărâ **delegațiile ce vor participa la înmormântări ;**

/ În **registru de condoleanțe** deschis la legațiunile iugoslavă și franceză ,se semnează ... La Legația iugoslavă :g-ral **Paul Angelescu** (ministru apărării) :g-ral **Antonescu** (șeful MSt,M) , **Eugen Titeanu** (subsecretar Intene) , **N.Dianu, Gr.Iunian, Alexandru Cantacuzino, Traian Cotigă, (președ. Un.Stud.Creștini) ,Corneliu Zelea Codreanu, Victor Silaghi ...**

La legația franceză : Inculeț (Interne) , Eug.Titeanu, Grigore Iunian, Tr.Cotigă, Alexandru Cantacuzino, Mitiță Constantinescu ...

/ Ziarele publică tot felul de informații : cu prilejul vizitei regelui Alexandru , în Marsilia erau în dispozitiv 1.600 de polițiști și 200 de detectivi. Asasinul a izbutit să rupă cordoanele și să se arunce asupra automobilului în care era Regele...și a tras ! După primele secunde de uluire mulțimea s-a năpustit asupra asasinului care , deși apărat de polițiști, a fost strivit și omorât
Asasinarea regelui Alexandru și Louis Barthou / 9 oct.'34

20.) Mircea Grigorescu ,Drumul păcii balcanice , Ankara , 3 nov.'34

(„Adevărul „ , 4 nov.'34)

[LD : îl dau tot pentru atmosferă în opinia publică ; și pentru că l-am cunoscut pe Mircea Grigorescu care a fost primul meu dascăl în ziaristică , la „ Magazin istoric” , într-o vreme când nu știam nimic despre el...]

Opinia publică din țările balcanice și a **oamenilor de stat din toată Europa** este îndreptată spre **Ankara** . Capitala Turciei republicane este pavoazăată pentru a sărbători a 13-a aniversare a regimului kemalist , a dat o largă ospitalitate **miniștrilor de externe ai statelor balcanice** , veniți să cimenteze **înțelegerea de la Atena și Belgrad** .

Se crede de către unii că **toate conferințele internaționale și congresele** entuziaste **nu servesc la nimic** , sau abia dacă dau **o doză de cloroform** lumii alarmate de loviturile dure . În sensul acesta , reuniunea de la Ankara este „**o paradă foarte bine regizată** „ , și foarte la timp venită ca un „ **antidot superficial**” contra atmosferei de turburare , de incertitudine , care a urmat **atentatului de la Marsilia** . [-----]

Prima scânteie de organizare a **păcii în Balcani** pleacă de la **Congresul internațional de pace** , ținut la Atena , în **1929** .

Cu prilejul aceluși congres , d-nii Lafontaine și Quidde , cunoscuți luptători pentru pace , au sugerat d-lui **Papanastasiu** (președ. Greciei) , să înceapă **o acțiune pentru apropierea țărilor din Balcani** .

Papanastasiu a pus bazele „ **Conferințelor balcanice** „ , imaginată ca **un parlament al popoarelor balcanice** , cu misiunea de a lucra pentru **realizarea unei confederații a statelor din peninsulă** . Demersul d-lui Papanastasiu era , de sigur , temerar ...

Răspunsurile statelor au fost evazive ; Germania și Italia se împotriveau

În **toamna 1930** , a avut loc prima **Conferință balcanică** , la Atena .

Din România , a plecat **o delegație numeroasă , condusă de Ștefan Cicio Pop** .

Spre neplăcerea lor , **delegații români** , care nu aveau nici o misiune oficială , au fost **dezavuați acasă** , de exponenți ai opiniei publice care au considerat că **România nu are ce căuta într-o înțelegere balcanică** , că face parte din Europa centrală . [-----]

În **toamna 1931** , **delegații țărilor balcanice** s-au întrunit la **Istanbul și Ankara** .

Era prima oară când Turcia găzduia un congres internațional !

Ministrul de externe era tot cel de azi , Tewtik Rușdi Bey .

Grigorescu a avut o discuție cu acest doctor din Salonic , cu ochelari ...

Grigorescu despre trio-ul turc : Kemal - fără darul vorbirii ; Ismet Pașa - fără darul auzului ; Tewtik- fără darul privirii [-----]

Acum , de **la Ankara lipsește ministrul bulgar**... Și ar fi ridicol să concepem Balcanii fără Bulgaria .dar linia păcii balcanice s-a tras... Viitorul va arăta ...

Mircea Grigorescu / 7 nov.'34

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară ,15 nov.'34 - 20 apr.'35

21.) Deschiderea sesiunii . **Mesajul Regal** , 15 nov.'34

(DAD, MO nr.1, șed. de joi, 15 noiembrie 1934, p. 1-3)

LD : Colorările și parantezele drepte îmi aparțin]

„ **Parlamentul Românesc**”/

În palatul Camerei , aleșii Țării , comandanții ai oștirii , capii bisericii , membrii guvernului corp diplomatic , invitați , ziariști , public. **Nicolae Titulescu** (spunea lui Angelescu că , la Ankara , Gaziul i-a spus că seamănă cu Tamerlan) [-----]

Domnilor Senatori ,

Domnilor Deputați , [**Politica externă - N.Titulescu**]

[LD : un capitol prezentat la **superlativul absolut** , poate prea la superlativ !

De altfel , ocupă aproape **1/3 din Mesaj** . Multă laudă și multe iluzii .

Titulescu în triumf , dar țara ... nu știu cât de sigură pe securitatea sa .

Nu numai pentru că în 1940 s-a întâmplat , ceea ce s-a întâmplat , ci și pentru că , chiar atunci , **existau destule motive de îngrijorare** .

Nu-mi plac intervențiile lui în politica internă, mofturile lui, cu consecințe foarte grave :forțarea dizolvării Gărzii de Fier, nearestarea lui Seletzki , insistența de formare a unui guvern de „ Uniune Națională „ ...]

[Înțelegerea Balcanică]

„ Politica externă a României a continuat să urmeze , cu hotărâre și claritate , **drumul ei firesc** , croit de **nevoile permanente ale neamului** , drum de la care ea **nu se va abate nici o dată** , pentru că numai călcându-l cu credință , putem deapănarea îmbina **interesul național** cu necesitatea imperioasă a **menținerii păcii** . (**aplauze prelungite**)

„ Astfel, la 9 februarie 1934, s-a semnat la Atena , între România, Grecia , Turcia și Jugoslavia , **Pactul Înțelegerii Balcanice** , bazat pe **menținerea definitivă a ordinii teritoriale actuale** și apărarea **securității balcanice** „ (**aplauze prelungite**)

„ Raporturile de **strânsă prietenie** , cari domnesc **între România și Bulgaria** , ca și **relațiunile de încredere** existând **între toate țările balcanice** , fără deosebire, fac ca **pacea să fi fost așezată pe temelii solide** tocmai în acea regiune în care odinioară ea era mai amenințată.” (**aplauze prelungite**)

[Raporturi diplomatice cu URSS]

„ Ca o urmare a **Convențiunii pentru definițiunea Agresorului** , încheiată anul trecut la Londra , și care pune **tot teritoriul aflat azi sub stăpânire românească la adăpost de război, de violență sau de orice fel de act de forță , la 9 iunie** anul acesta , printr-**un schimb de note** care ocrotesc interesele vitale ale țării, **România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste , reiau raporturile diplomatice** .

(**aplauze prelungite**) România vede în **normalizarea relațiilor** , întrerupte timp de **17 ani**, cea mai sigură **chezășie a păcii existente azi între cele două țări** .

„ De altfel, **acceptarea de către URSS, în septembrie 1934**, a invitațiunii de a deveni **membru al Societății Națiunilor** , cu un loc permanent în Consiliu, dovedește că **Marea Noastră Vecină de la Răsărit [LD :Sic! cu literă îngroșată]** înțelege să-și **reia locul în sânul comunității națiunilor** și că **primește** , ca baza a raporturilor internaționale, **însăși legea pe care și-au dat-o Popoarele iubitoare de Pace și care este Pactul Societății Națiunilor** „ (**aplauze furtunoase, îndelung repetate**)

„ Pentru atracțiunea pe care **instituțiunea de la Geneva** , cu toate vicisitudinile prin care a trecut , **o exercită ca factor mondial pentru menținerea păcii**, ea merită toată recunoștința noastră. **România ține, o dată mai mult, să-și afirme încrederea în destinele ei.** (**aplauze furtunoase, îndelung repetate**)

[Semne de neliniște]

„ Cu toate semnele îmbucurătoare cari ne vin din atâtea părți , **situațiunea internațională prezintă și simptome cari impun o veghe continuă și neobosită.**

România, în ce o privește , va împlini în întregime datoria ei de Stat Național și de factor european. (**aplauze prelungite**)

„ Prin **executarea scrupuloasă** a tuturor **obligațiilor din Tractate** , prin **credința** neștirbită față de **alianțele ei** , prin stabilirea de legături de **prietenie cu toate popoarele** , fără deosebire, prin **paralelismul desăvârșit** de acțiune stabilit între **Înțelegerea Balcanică și Mica Înțelegere** , România a arătat că **nu va cruța nici o sfortare** pentru a-și atinge ținta : **pace pretutindeni**, dar mai ales **pace la hotarele noastre , pace desăvârșită cu toți**, dar , mai presus de toate , **pace care să respecte integral poruncile conștiinței noastre Naționale.**

(**ovațiuni furtunoase, îndelung repetate**)

Mesajul Regal / 15 nov.'34

22.) Consfătuirea majorității parlamentare , 15 nov.'34

(„ Universul „ , an 51, nr. 315, 17 nov.'34) **Doc. integral - fișier PNL**

[-----]

Tătărescu /

[**Titulescu este singurul ministru nominalizat, superlăudat, aplaudat și ovaționat .**]

” **În politica externă** , cu contribuțiunea și cu concursul neprecupețit , devotat și patriotic al d-lui **Niculae Titulescu** .(**aplauze prelungite. Adunarea , în picioare, aclamă pe ministrul de externe**) am făcut aceeași **tradițională politică de pace** și de concordie internațională ; **am sporit alianțele și prietenii țării și cred că am întărit prestigiul și autoritatea Statului nostru dincolo de granițele lui.**”(**aplauze prelungite**)

23.) C.A. Tătăranu (raportor) , Răspunsul la Mesajul Regal, 26 nov.'34

(DAD, MO nr.4, șed. din 26 nov.'34 , p. 17 - 18)

[**LD : cam neinteresantă această tradiție de a răspunde exact pe schema mesajului.**

Câteva „floricele stilistice” ,adăugarea unui cuvânt sau a unei propoziții,inversarea adresantului... cam atât. Formal, formal ! O etichetă ! Sublinierile și parantezele îmi aparțin]

Sire , [MSRegele]

„ **Adunarea Deputaților** , întrunită în **a doua sesiune ordinară** a legislaturii actuale,își exprimă , o dată mai mult, sentimentele sale de **profund devotament către Maiestatea Voastră și Vă mulțumește** cu adânc respect pentru **cuvintele de îmbărbătare** și spor la muncă ce l-ați adus. **Coroana, simbol de permanentă** , este **chezășia contopirii tuturor sforțărilor** acestui neam spre **supremul țel - apărarea și consolidarea unității naționale** „

Sire , [Ultimele pierderi]

„ **Moartea marelui Rege Alexandru** al Jugoslaviei , Unificatorul, a îndoliat întregul popor român și l-a înfrățit o dată mai mult , cu poporul jugoslav.

„ **Pierzând în El pe un mare prieten și aliat** , vom găsi în memoria Lui, o mai dârză **hotărâre de a realiza comunele imperative ale popoarelor noastre** .

„ **Adunarea Deputaților** roagă pe **MSRegina Maria a Jugoslaviei**, demna lui tovarășe, scumpă tuturor inimilor românești (**aplauze prelungite**) să primească profund **respectuosul și îndureratul său omagiu**.

„ Nu mai puțin **înfrățiti de durere** ne-am simțit **cu poporul Francez**, care ,prin **moartea lui Louis Barthou** , a pierdut pe unul din cei mai străluciți și hotărâți ai săi și ai Păcii . **Adunarea Deputaților** aduce memoriei acestui **ilustru cetățean de onoare ai României, omagiul ei de pioasă recunoștință** . „

Sire ,[Armonie și solidaritate națională]

„ **România vede în asasinarea celor doi mari soldați ai Păcii , un avertisment** ,menit să amplifice și mai tare **apelul Majestății Voastre la solidaritatea națională**.

[-----]

Sire , [Politica externă]

” **Politica externă a României** se țese pe urzeala păcii.

Pace și conlucrare spre Progres și Civilizație cu toate popoarele ,**respectare cinstită și hotărâtă a tratelor și a alianțelor** ,încredere în destinele **Societății Națiunilor** - politică netedă și lipsită de orice echivoc .

„ În ultimul an, două evenimente de o importanță cocârșitoare au ilustrat în mod categoric această concepție a politicii noastre externe :

Pactul Înțelegerii Balcanice și **reluarea raporturilor diplomatice cu URSS**, ca o urmare a convențiunii pentru **definițiunea agresorului**, încheiată anul trecut la Londra.

„ **Pactul Balcanic** , coroboart și cu politica de **perfectă vecinătate cu Bulgaria**, este menit să creeze în Peninsula Balcanică **o ambianță de pace și de progres**.

„ **Reluarea relațiilor** noastre cu **URSS** , pe baza „ **definițiunii agresorilor**” ,întinde această **învăluire de pace în răsăritul european** și pune **tot teritoriul aflat azi sub stăpânire românească , la adăpost de război , de violență sau de orice act de forță**.

„ **Mica Înțelegere** continuă, victorioasă și solidară , **politica ei hotărâtă de pace** „

Răspunsul la Mesaj, 26 nov.'34

24.) Grigore Gafencu (PNȚ) Discurs la mesaj / Politica externă/ Senat,30 noiembrie ,34

(DS. MO 6, șed. din 30 nov.'34 , p. 40-45)

[LD : discurs nexeroxat ; câteva fișe - extrase și comentate, ne aranjate în ordine.

Știu doar că discursul lui a fost cenzurat la ziare, și a făcut tapaj mare pentru asta .

Chiar dacă nu-l am întreg, numai de pe aceste fișe se văd câteva sensibile diferențe față de politica „oficială „ ;]

O meritorie dezvoltare a ideii conexiunii dintre politica internă și cea externă a întreprins Grigore Gafencu , în calitatea-i de senator.

Pornind de la premiza că un stat nu poate să se cărmuiască fără să știe ce se întâmplă în jurul său, el considera că diplomația nu trebuia considerată „ o meserie aparte, de sine stătătoare” , ea trebuind să exprime „ grijile, năzuințele , hotărârile poporului nostru „

Față de situația internațională în plin proces de schimbare, la cumpăna anilor 1934 / 1935, se impunea ca și **România să-și examineze politica externă** ,în fața transformării conflictelor de idei și tendințe, **în conflicte de forță.**

Regimul postbelic care îngăduise statelor să stea la adăpostul singurei forțe militare continentale , luase sfârșit. Pentru România, venise vremea ieșirii din provizorat ,**momentul bizuirii pe propriile puteri.** „[-----]

Pentru el, politica României trebuia să se exprime prin solidaritate cu cei care „ au statornicit noua ordine europeană „ , solidaritate care impunea obligații precise, pe care ea și le asumase. De aceea, senatorul Gafencu exprima aprobarea politicii externe promovate de guvernul național -liberal, considerând că „ **politică de apărare și de întărire a tratatelor de pace și a noilor hotare , urmată de toate guvernele, sprijinită de toate partidele de guvernământ, e politica noastră națională.** „ [-----]

Tendențele de revanșă și revizuire a tratatelor, nu aveau , până prin 1934, o forță organizată.

De la acea dată , în fața puterii armate aliate, **s-a ridicat puterea militară germană .**

De aceea, **noua ordine europeană este așezată „ pe o muchie de cuțit”** , iar goana după așa zisul „ echilibru de forțe „ , a reânceput prin cancelariile diplomatice.

În acest joc diplomatic, el întrevedea **riscul ca orice conflict să se poată transforma într-o explozie** și să determine ca anul 1935 să fie hotărâtor pentru soarta păcii.

Regimul postbelic care îngăduise statelor să stea la adăpostul singurei forțe militare continentale , luase sfârșit. Pentru România, venise vremea ieșirii din provizorat , momentul bizuirii pe propriile puteri. „

[-----]

Față de ipoteza Anschluss-ului, față de ipoteza restaurării Habsburgilor , Mica Antantă , inclusiv România, **era pentru menținerea statu-quo -ului, și pentru apropierea economică a statelor dunărene** (Mica Antantă , Ungaria, Austria)

El vedea în această apropiere , posibilitatea sustragerii acestor state de sub „ înrâurirea imperialismului marilor puteri apusene „ ,în interesul independenței ei politice și economice, pentru organizarea și apărarea păcii în bazinul dunărean „

Existau multe piedici pentru realizarea unei atari înțelegeri , cea mai gravă fiind politica revizionistă a Ungariei. În această situație, **Gafencu sprijinea ideea perfectării unei înțelegeri între Mica Antantă - Franța - Italia ,pentru a feri Europa Centrală de furtuna ce se pregătea.**

În problema atitudinii față de **intrarea URSS în Societatea Națiunilor** , aluiții României aveau p.d.v. dacă nu divergente, în orice caz deosebite :

Franța - saluta posibilitatea unui echilibru european ;

Cehoslovacia -saluta fără rezerve apropierea Rusiei de Europa ;

Polonia - voia pace și bună înțelegere , dar avea îngrijorări și rezerve ,izvorâtă din experiențele trecute .

Care trebuia să fie atitudinea României ?

Pe de o parte , el își exprima **satisfacția pentru intrarea Rusiei în Liga Națiunilor,**

pe de altă parte , obligația impusă de **experiențele trecutului** care , din acest punct de vedere , **coincideau cu îngrijorările și rezervele Poloniei .**

Conchidea , în acest senz, că realitățile anului 1934,și eventualele primejdii viitoare ,obligau România să fie „ veriga de unire” între aliații apuseni și Polonia, pentru armonizarea politicii orientarea tuturor aliaților.
Gr.Gafencu / 30 nov.'34

25.) Sărbătorirea zilei de 1 decembrie 1918. Cameră, Senat , Ateneu . 1 dec.'34

(„ Universul „ , Adevărul „ , „ Facla „ ș.a. , 3 dec.'34)

[LD : atât în intențiile guvernului, cât și a Ligii Antirevizioniste Române, s-a urmărit , în deosebi , un prilej de **solidaritate națională** ,și de **răspuns la revizionismul** care se manifesta pe plan internațional.

Dorita solidaritate națională, a avut câteva episoade penibile, din cauza tensiunilor politice interne existente ; cât despre argumentele antirevizioniste ... fiecare după capul lui !

Djuvara, Tătăreanu, Văitoianu, Petrovici, Iorga, Leonte Moldovanu, Alex.Lapedatu, I.Nistor, dr.Lupu, ș.a **Aici am ales discursul lui Lupuș . Vezi fișier Etică X**

Ioan Lupuș (ex-ministru, academician, președ. Ligii Antirevizioniste pe Ardeal) discurs ținut la festivitatea L.A.R., Arad , 1 dec.'34

Sărbătorirea are o deosebită importanță , în urma Apelului lansat de Stelian Popescu (președ. LAR) în care **a cerut ca toată lumea românească să răspundă uneltirilor revizioniste .**

„ **Revizionismul se prezintă sub două aspecte , unul mondial , mai îndepărtat de noi,și altul budapestan , care ne privește în cel mai înalt grad.**

„ **Revizionismul general al învinșilor, a izvorât din reacțiunea explicabilă ce au pricinuit-o în statele învinse, tratatele de pace.**

Și mai mult a izvorât însă din **preocuparea acestor învinși de a se desvinovăți** de acuzația cuprinsă în art. 231al Tratatului de pace și semnată de înșiși reprezentanții lor,**că au provocat măcelul mondial.**

În scopul acestei dezvinovățiri , s-au început , îndată după semnarea păcii , **publicări de acte** de prin arhive , **cu tendință** - fiindcă erau la cârmă guverne democratice - **de a arunca vina asupra conducătorilor de la 1914** ,cu ale căror fapte poporul nu poate fi identificat .

S-a născut astfel **o vastă literatură de propagandă** , cu tot mai insistente **acuzații la adresa țărilor învingătoare** . Avalanșei de **publicații** de felul acesta , pornite de la **Berlin**,i s-a răspuns printr-o **uriasă colecție de documente publicate de francezi.**

Literaura războiului a devenit astfel așa de **vastă**, încât la universitățile din America a trebuit să se înființeze catedre anume pentru studierea războiului mondial.

„ **Curentul revizionist** , iscat în chipul acesta , **a cucerit teren.**

Germanii și ungurii au început **să asalteze tot mai stăruitor și mai cutezător Liga Națiunilor , reclamând revizuirea tratatelor. „**

Revizionismul Maghiar ...

„**Revizionismul unguresc** s-a început **chiar din momentul ratificării tratatului .** **Parlamentarii maghiari au ratificat tratatul de pace**, spunând însă că **o fac de silă și ridicând în același moment mâna spre jurământ că vor lupta prin orice mijloace posibile pentru recucerirea vechilor granițe și pentru revizuirea tratatelor.**

„ Au început încă de atunci să organizeze **tineretul în brigăzi militare** , introducând prin lege , **instrucțiunea militară a tineretului.**

S-a făcut astfel în **15 ani tineretului unguresc , prin instrucțiunea militară**, prin asociațiile șoviniste și prin școli, o **educație cu desăvârșire periculoasă** pentru țările vecine și pentru pacea Europei

„ **Din partea noastră** , fiindcă ne simțeam foarte **tari pe adevărul nostru organic**, **nu s-a dat acestui curent aproape nici o importanță.**

Adevărat că , **până la 1928, revizionismul nu fusee trecut în programul oficial de guvernământ al vecinilor noștri.**

A venit însă la putere **generalul Goemboes , a înscris revizionismul în programul oficial ,**

și a înființat în fiecare centru european comitete și institute , care sub cuvânt că fac studii , nu sunt decât **nuclee de propagandă revizionistă**.

„ După ce s-au organizat acestea , **s-au început cicluri de conferințe** , la Roma, Berlin, Londra etc. de fostul prim-ministrul **Bethlen** , de **Eckard Teleky**, etc .

Antirevizionismul românesc...

” **Abia atunci** , după ce în răstimp s-au depus în Camera Comunelor faimoasa Motiune pentru revizuirea tratatelor de pace de la Trianon , **lumea românească a început să-și dea seama de pericolul ce ni-l rezervă curentul revizionist** .**Și fiindcă oficialitatea noastră n-a voit să se angajeze direct** în ofensiva ce trebuia pornită , **s-a găsit un mare român, directorul ziarului „ Universul „ , d.Stelian Popescu , de a lua în mână apărarea Statului** , **contra uneltirilor dușmanului de la Apus**, înființând Liga Antirevizionistă.”

[prof. Lupaș prezintă o serie de dovezi istorice care dovedesc vechimea, legitimitatea , drepturile românilor privind Transilvania]

I.Lupaș / 1 dec.'34

26.) Leon Scridon (PNA) , discurs la mesaj, 4 dec.'34

(DAD, MO 8, șed. din 4 dec.'34 , p. 82-83)

Scridon / 4 dec.'34

▫ Situația internațională

„ D-le președinte, d-lor deputați, **cercetarea atentă a realităților prezente** , răscolește în cugetul fiecăruia dintre noi **un sentiment de serioasă îngrijorare** .

În împejurările grele de azi, ne socotim datori **să privim cu luare aminte** ceea ce se petrece în jurul nostru , **descifrând cu grijă înțelesul faptelor** și lămurind fără ezitare căile pe care se cuvine să ne îndreptăm , **dacă voim să înlăturăm primejdiile viitoare**.

„ Groaznicul **asasinat de la Marsilia** , căruia i-au căzut jertfă **regele Alexandru** al Jugoslaviei și fostul ministru de externe **Louis Barhou** , **a semănat în sufletul tuturor o adâncă emoție**. **Poporul nostru, cu vechiul lui instinct de apărare în fața marilor frământări ale istoriei , a resimțit amenințarea unei turburări internaționale**, și, cu o precisă intuiție a momentului, a văzut **încolțind din nou germenul unei conflagrații continentale**. „ [-----]

Scridon / 4 dec.'34

▫ Politica externă

„ Deși **reluarea raporturilor cu Rusia sovietică** este anunțată nu numai ca reprezentând , pentru România, **o garanție de liniște**, mai mult , **siguranța față de amenințările posibile**, noi vedem în **păstrarea legăturilor de prietenie cu aliații noștri** , în **reluarea raporturilor economice** cu țările care au nevoie de produsul muncii noastre, și , mai presus de toate, în **puterea pe care noi înșine o reprezentăm**.”

L.Scridon / 4 mart.'34

27.) Atentatul de la Marsilia în discuția Societății Națiunilor, Geneva, 7 -10 dec.'34

Nicolae Titulescu - discurs . (BCS, Mss 16.668)

(" Universul " , 9, 10 dec.'34 ; " Facla" , 12 dec.'34)

[LD : un episod în care unitatea **Micii Înțelegeri** s-a manifestat exemplar. Un episod în care încrederea în **Liga Națiunilor** încă nu fusese spulberată. Un episod în care **Titulescu a strălucit**, din nou, la Geneva, ca purtător de cuvânt al **Micii Înțelegeri**, ca apărător al **intereselor românești**. Bine-nțeles că acest lucru a avut **un puternic ecou în țară**] Sublinierile, supratitlurile, colorările ,îmi aparțin.

Doc.integral-fișier Politica externă

/ **Memoriul iugoslav** - atentatul de la Marsilia și duplicitatea Ungariei /
/ Ieftici - p.d.v. Iugoslav / Eckart - p.d.v. maghiar / Titulescu - intervenție la Eckhardt /
/ Tewfic Rustu - p.d.v. Turcia / Eduard Beneș - p.d.v. Cehoslovacia /
/ **Titulescu - p.d.v. al Micii Înțelegeri- replică lui Erckhardt :**
-Solidaritatea funcțională româno -iugoslavă : doliul Iugoslavaiei = doliul României ;
-Solidaritatea tradițională româno -franceză : ce atinge Franța = atinge România ;
-Atmosfera moral-politică la Societatea Naiunilor ;
-Memoriul Iugoslav : Ungaria să colaboreze , să reprime pe vinovați ;
-România -Ungaria : Comitet de dezarmare morală, Geneva, 1932, 1933 ;
-Ungaria : calomnierea Micii Înțelegeri , calomnierea României ;
-Vechimea și tradițiile României - propaganda revizionistă maghiară ;
-Veleitățile revizionismului maghiar ; Pretinsa justiție maghiară /
-Legătura dintre revizionism și terorism ;
-Răspunsul României : spiritualizarea frontierelor ;
-Diferențel ungaro -iugoslav : satisfacție Iugoslaviei ! Cooperarea Ungariei

" **Universul** " / 9 dec. '34

Consiliul Societății Națiunilor a luat în discuție **Memoriul iugoslav** ,privind atentatul de la Marsilia .La ședință s-a observat prezența unui mare număr de delegați și de ziariști din toată lumea. Ședința a fost prezidată de Vasconcellos , care a dat citire **art. 11 din Pactul SN, care acordă tuturor membrilor dreptul de a se adresa Consiliului ,în împrejurări de natură de a tulbura pacea lumii.**

Au luat cuvântul : **Bogoljub Ieftici** (Iugoslavia) , **Eckhardt** (Ungaria) , **Tewfic Rustu Bey** (Turcia) , **Ed.Beneș** (Cehoslovacia) , **N.Titulescu** .

Ședința fusese amânată deoarece ministrul de externe **Kanya** , făcuse niște demersuri pe lângă miniștrii de externe al **Franței, Italiei, Angliei**, privind amânarea pentru a doua zi , a prezentării **contra-Memorandumul maghiar .**

Bogoljub Ieftici / 7 dec.'34

Guvernul iugoslav s-a văzut nevoit , în fața sentimentelor de indignare și revoltă ale întregii națiuni iugoslave, să invoce **art. 11 din Pact** .

Scopul demersului iugoslav era să servească cauza păcii , **denunțând răspunderile .**

Guv.iugoslav se va ralia la o soluție de viitor ,de pildă o **Convenție de suprimare a terorismului , dar** , pentru prezent, **nu poate renunța la stabilirea răspunderilor pentru atentatul de la Marsilia.**

Eckhardt / 7 dec.'34

A declarat că va face dovadă de o atitudine moderată .

A tăgăduit orice răspundere a autorităților ungare în această afacere, fără a aduce nici o dovadă. A anunțat că va depune un **Memorandum justificativ.***

În schimb, **s-a ocupat pe larg** de chestiunea **expulzării ungarilor din Iugoslavia**, și de **asuprirea minorităților în Iugoslavia**. El a făcut **apologia politicii revizioniste - ca singură garanție a păcii**. În concluzie, **el nu s-a sfiit să declare că atentatul de la Marsilia se explică prin situația politică internă din Iugoslavia.**

Titulescu / * Intervenții în discursul lui Erckhardt / 7 dec.'34

Când Erckhardt a făcut unele aluziuni la faptul că Ungaria a făcut o ofertă de **"pact de neagresiune "**

-**Titulescu** : Acest pact de neagresiune **I-ați oferit tuturor vecinilor dvs ?**

-**Erckhardt** : Nu.Numai guvernului iugoslav .

Când Erckhardt a anunțat că va depune a doua zi **Memorandum-ul ungar** ,

-**Titulescu** : Domnule președinte , aș dori să ridic o chestiune de procedură.

În expozeul său, onorabilul delegat al Ungariei, ne-a anunțat că va depune mâine un **memoriu, ca răspuns la memorandum-ul iugoslav**, comunicat secretariatului Societății Națiunilor la 23 noiembrie. **Cum delegatul Ungariei nu s-a sfiit să califice drept o manevră politică a Micii**

Înțelegeri ceea ce eu numesc **un act al vieții noastre organice**, fiecare membru al Consiliului va înțelege că **este imposibil ca dezbaterile să se sfârșească** mai înainte ca **fiecare dintre noi să fi fost în măsură de a examina în mod serios piesele de apărare sau de acuzare ale guvernului ungar.**

" Miniștrii pot fi asasinați. Regii au fost asasinați sau sunt amenințați să fie.

Atâta timp cât suntem încă în viață, avem datoria de a nu lăsa să fie înăbușit dreptul nostru la apărare . De aceea, dle președinte, îmi permit foarte respectuos să nu închideți debaterile mâine, dacă, prin extraordinar, numărul oratorilor înscriși nu ar fi suficient pentru a umple ședința...

Președintele a dat asigurări formale în această privință...

Tewfic Rustu Bey / 7 dec.

A precizat că este și purtătorul de cuvânt al gov. grec. A relevat caracterul profund impresionat al răspunderilor **autorităților maghiare**, așa cum rezultă în **Memorandum-ul ungar**, exprimându-și convingerea că gov. ungar nu va ezita să lovească cu **sanctiuni riguroase pe cei vinovați.**

El a subliniat **necesitatea acestor sancțiuni**, în așteptarea **sanctiunilor internaționale care să reprime terorismului.**

Eduard Benes / 7 dec.'34

A luat cuvântul după Titulescu

Guvernul cehoslovac susține în întregime demersul iugoslav.

Aceste motive se bazează pe clauzele **Pactului constitutiv al Micii Înțelegeri**, încheiat la 16 februarie, la Geneva, între **România - Cehoslovacia -Iugoslavia**, care a stipulat că **cele trei țări vor avea o acțiune unitară în chestiunile de politică externă.**

Actualul conflict trebuie judecat în cadrul prevederilor Ligii Națiunilor deoarece :**art.10 al Pactului**, prevede ca **fiecare membru este obligat să respecte independența** tuturor celorlalte state și **să intervină când unul din state este atacat .**

În cazul dat, Iugoslavia a fost atacată de Ungaria, fiind amenințată în independența ei.

În sesiunea trecută, Litvinov a făcut propunerea acelu **" Pact de neagresiune"**

Propunerea sa a fost admisă fără nici o rețineră de către toate statele .Pe baza ei, diverse state au încheiat asemenea **pacte de neagresiune.**

În **Pactul de neagresiune** dintre **URSS și Mica Înțelegere**, se spune că **trebuie considerat ca " agresor"**, **acel stat care întreține sau tolerează funcționarea pe teritoriul său a unor bande armate care periclitează granița altui stat**, sau care nu ia nici o măsură pentru împiedicarea atacurilor acestor bande împotriva altui stat .

S-a dovedit cu prisosință că **Ungaria a tolerat funcționarea pe teritoriul său a unor asemenea bande contra Iugoslaviei**, încât Mica Înțelegere este în drept **să ceară aplicarea clauzelor Micii Înțelegeri și a Pactului de neagresiune cu Rusia Sovietică.**

Dacă asasinarea regelui Alexandru și Barthou, s-ar fi întâmplat înainte de război și de existența Ligii Națiunilor, izbucnirea unui război ar fi fost inevitabilă.

Iugoslavia cere satisfacție, și Liga Națiunilor trebuie să i-o acorde.

Atentatul de la Marsilia face parte dintr-o lungă serie de atentate teroriste puse la cale de cei cari cred că **politica lor revizionistă** va izbuti în modul acesta , **pentru a împiedica propășirea statelor înființate sau întregite după războiul mondial .**

Dacă în viitor, cineva ar încerca să aducă vreo atingere unității statelor din Mica Înțelegere, o **catastrofă inevitabilă ar fi provocată.**

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ **România - Iugoslavia**

" Cu o deosebită **cunoștință a cauzei** și o clară **conștiință a răspunderilor sale**, **guvernul regal al României** s-a asociat la **Comunicarea din 12 noiembrie**, la cererea Iugoslaviei.

Acei care par să nu priceapă rațiunile intervenției noastre ,nu cunosc îndeajuns legăturile intime care unesc Iugoslavia de România.

Acei care merg până la a ne critica , afirmând că noi apărăm interese proprii , cu prilejul unei afaceri iugoslave , nu știu în ce măsură spun adevărul .

Totul ne este propriu când este vorba de Iugoslavia. Doliul Iugoslaviei este doliul României . Majestatea Sa Regele Alexandru Unificatorul era unul din principalii stâlpi ai politicii de pace organizată , pe care România nu a încetat să o practice de la sfârșitul ostilităților încoace.

Interesele unității naționale iugoslave se confundă cu acelea ale unității naționale ale României . De aceea , prezența României alături de Iugoslavia este o funcțiune a vieții noastre de stat , așa cum noi o concepem și așa cum niciodată nu vom înceta să o concepem.

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ România - Franța

" Dar încă atunci când la doliul Iugoslaviei se adaugă doliul Franței ?

Tot ce atinge Franța, atinge România.

Istoria precum și raporturile noastre mutuale sânt mărturie vie.

Și atunci când Franța este crunt rănită prin moartea eroică a unui mare apărător al păcii și al ordinii europene existente, atunci când ne amintim că energicul Louis Barthou era și cetățeanul de onoare al țării mele , mi se va îngădui să spun că **durerea națiunii franceze este atât de mult a noastră , încât ca parte interesată viu , să reclam în persoană , în fața Consiliului , pentru cei doi mari dispăruți ai noștri , lumină și sancțiuni.**

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ Atmosfera moral-politică.

" Colegul meu , d. Jeftici , a expus Consiliului cu calm și cu demnitate cererea iugoslavă.

Colegul meu , d. Beneș , a definit cu tărie semnificația politică a evenimentelor de la Marsilia.

Sarcina mea este mai ingrătă. Îmi revine să răspund la expozeul pe care onorabilul delegat al Ungariei l-a făcut în ședința de vineri.

Confesiune, retro '...diplomația "aristocrată " ...

" Să-mi fie, înainte de toate, îngăduită o confesiune.

Ascultând expozeul onorabilului delegat al Ungariei , era greu ca gândul meu să nu se ducă , evident pe moment, din dificultățile prezente, la epoca în care, timp de mai mulți ani , fără întrerupere , România și Ungaria erau așezate la masa Consiliului , pentru ca să dezbată o problemă care , deși în aparență limitată , punea, cu toate acestea , față în față , naționalismul maghiar și naționalismul român.

Contele Appony reprezenta pe cel dintâi, eu pe cel de-al doilea. Câte lucruri pe care fiecare dintre noi le consideram adevăruri absolute , nu ne-am spus atunci ! Însă în ce termeni curtenitori , fiecare dintre noi încerca să exprime ceea ce ar fi displicut celuilalt !

Vă rog să credeți că n-am micșorat prin aceasta nici puterea argumentelor, și nici preciziunea judecăților noastre. De aceea, după fiecare întâlnire cu contele Appony, cu toată forța atacurilor , ne despărțeam și mai prieteni . Cât despre mine, aveam un sentiment de admirație crescândă pentru acest vajnic apărător al cauzei maghiare. Am considerat totdeauna ca foarte mare pierderea suferită de Ungaria și de Societatea Națiunilor prin moartea contelui Appony.

" Însă nici o dată n-am măsurat mai bine adevărata ei amploare , decât cu prilejul dezbaterilor actuale.

Dacă odinioară Curtenia era aliata Dreptului , azi se pare că divorțul între ele este complet. Mai mult încă, aceste două elemente fiind absente, natura , care are oroare de vid , a trebuit să le înlocuiască.

Și constat că , în locul lor tronează azi trufașă, afirmația gratuită și provocarea.

Vă mărturisesc că sunt surprins și îndurerat . Însă meseria omlui politic este să facă față

situațiilor , așa cum ele se prezintă , oricari i-ar fi neplăcerile.

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ *Memoriul* Iugoslaviei

" Care este semnificarea cererii iugoslave ?

În nici un moment ea nu pune în cauză onoarea Ungariei. Iugoslavia a cerut ajutorul comunității internaționale , pentru ca să reprime pe vinovați și ca să pună capăt unei forme de terorism pe care activitatea guvernelor naționale nu este suficient să o stăpânească "

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ " Onoarea națională. "

" De altfel, fiecare își face despre onoarea națională , concepția care îi convine.

Cât despre mine, eu așez atât de sus onoarea țării mele , încât , **oricare** ar fi acuzațiile pe care guvernul ungar le-a formulat contra ei în trecut,și **oricare** ar fi acelea pe care i le rezervă în viitor , nici o dată ideea că onoarea țării mele ar putea să fie pusă în cauză , nu mi-ar trece prin minte .

Este o dovadă de cât de sus planează pentru mine această onoare.În orice caz, **nu înseamnă să faci operă de pace** , când încerci să transformi onoarea națională într-un argument destinat să paralizeze o discuție loială și amicală , preludiu necesar al oricărei **conciliațiuni**.

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ Răspunsul Ungariei

" De aceea, în fața cererii iugoslaviei , eu mă așteptam , mărturisesc , la o apărare ungară de un gen cu totul diferit : rectificarea faptelor, acolo unde era posibil, **ofertă spontană de colaborare pentru reprimarea tuturor faptelor de felul celor pe care le deplânge Iugoslavia**.Această afacere ar fi trebuit să se termine - și eu păstrez totuși speranța - **printr-o asociație**. Forma moderată și sobră pe care Iugoslavia a dat-o în expozeul său, ne autorizează să sperăm asemenea rezultat.

" În loc de aceasta , ne găsim în fața unei **construcțiuni sui generis**.

Dacă îmbrăcați **negarea cea mai absolută** , în formele **provocațiunii neobișnuite** , obțineți rezultatul **expunerii Ungariei** pe care am auzit-o. Las de o parte **apelurile la sentiment**, care sânt de **stil în toate discursurile ungare**. Iar **provocarea nu se mărginește numai la părțile în cauză**. Ea tinde să se dezvolte în **doctrină politică** , pe care , de la masa consiliului, **Ungaria încearcă să o răspândească** , grație răsunetului dezbaterilor Societății Națiunilor ,**pentru cel mai mare bine al unui negoism național**."

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34, retro'32-'33

▫ România - Ungaria

▫ Dezarmarea morală .

" Cred că Consiliul va afla cu interes că **guvernul român** , precursor în mai multe domenii de soluții destinate a garanta în mod eficace pacea, a **cerut încă din 1932**, încheierea unei asemenea convenții .

" Într-adevăr, guvernul român a prezentat **Conferinței de dezarmare -Comitetului pentru dezarmarea morală** -o serie de propuneri , printre care aceea de a se reprima de către fiecare stat prepararea și executarea pe teritoriul său , a **actelor îndreptate contra siguranței statelor străine**.

" **Comitetul pentru dezarmarea morală**, a desemnat o **Comisiune de juriști** care a prezentat la **12 iulie 1933** (doc. DCG 142) o serie de texte privitoare la **propunerile delegației române**

(doc.DC DM, 29) .Citez două din ele :

'< Art.2. Înaltele părți contractante se angajează să ia măsurile legislative susceptibile să reprime pregătirea și executarea pe teritoriul acestui stat a actelor îndreptate contra siguranței unei puteri străine.

Art. 3. Înaltele părți contractante se angajează să împiedice activitatea organizațiilor care s-ar face vinovate de unul din actele prevăzute la art.2 și de a le aplica tratamentul organizațiilor având scop ilicit , în sensul legislației interne. >

Ce s-a petrecut însă în fața **Comitetului pentru dezarmare morală** ? Pe când toate delegațiile au fost de acord să se ia încă de pe atunci dispoziția cu privire la dezarmare morală, de a se asigura cu același titlu ca și dispozițiile privitoare la dezarmarea materială , în cuprinsul textelor definitive ce vor fi adoptate de conferință, **delegația ungară a refuzat să subscrie la orice angajament juridic în această materie**, ceea ce dovedește că **n-a voit să asume responsabilități în cazul violării stipulațiilor privitoare la dezarmarea morală.**

Delegația ungară a făcut la începutul Comitetului pentru dezarmare morală, o rezervă generală, care a fost reînnoită , în iulie 1933 , de generalul Zankos.

Iar în ședința din 17 nov.1933 a **Comitetului pentru dezarmarea morală**, d-Szent Istvany, referindu-se la rezerva formulată în iulie 1933 de g-ralul Zankos, a citit în numele Ungariei o lungă declarație , din care extrag următorul pasaj : < **Delegațiunea noastră a fost totdeauna de părere că dezarmarea morală nu poate fi obținută prin forță , ci numai prin angajamente morale. De aceea, rămânem ferm convinși că angajamentele ce ar urma să fie acceptate de către state , în această materie, nu se pretează la o formulă strict juridică și nici nu vor fi supuse aprecierii unei instanțe judiciare oarecare ....>**

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ **Manevra Miciei Înțelegeri ?!**

▫ **Amenințarea și calomnierea României .**

" **Azi, onorabilul delegat al Ungariei nu se mai opune încheierii unei convenții internaționale contra terorismului.** Nu mai rămâne decât de a conveni că odiosul atentat de la Marsilia , situându-se la o dată posterioară acordului ungaro-iugoslav , din luna iunie 1934 , datorim acestei date prețioase sprijinul pe care guvernul ungar este gata să ni-l acorde acum la opera constructivă a Societății Națiunilor.

" Și acum se pune întrebarea : **Este oare catehismul acestor denegațiuni**, sau atitudinea din trecut a guvernului ungar, față de represiunea terorismului internațional, care autoriză pe onorabilul delegat al Ungariei să ne vorbească de sus, **de o manoperă politică a Miciei Înțelegeri**, de lipsa noastră de tradițiune , pe care încercăm s-o înlocuim prin propagandă , și de revizuirea fruntariilor noastre ?**Manevra Miciei Înțelegeri ?**

Regele Iugoslaviei a fost asasinat ; Iugoslavia se adresează Societății Națiunilor.

Toată lumea fericită Iugoslavia de a fi optat pentru calea dreptului și de a fi îndepărtat pe cel al forței.

Dar acest rege este **cumnatul augustului meu suveran , amenințat el , cel dintâi, și după el, miniștrii lui**, ca element de consolidare a ordinei existente .

Acțiunea României , de a veni să ceară , alături de Iugoslavia [----] **poate fi dintr-o dată declarată și calificată drept manoperă politică ?**

De când asistența în vederea menținerii păcii **merită blamul** , în loc de a merita elogiul ? [---] **Nu treceți cu ușurință peste durerea unui popor.** Nu uitați că ceea ce era ușor ieri, este mai greu azi. Ceea ce este încă ușor azi, printr-o efortare de bunăvoință din partea tuturor , va deveni mâine imposibil.

Să nu fiți zgârciți atât timp cât noi sântem cei cărora se cer elementele necesare menținerii păcii, într-o regiune vastă lovită de durere și revoltată împotriva unei soarte nedrepte .

Cum s-ar putea oare vedea , cu adevărat , în apelurile pe care le adresează Cehoslovacia și România, prin miniștrii lor de Afaceri Străine, doi dintre cei mai vechi servitori ai Societății Națiunilor, **un mijloc de propagandă ? "**

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▣ Tradiția românească

▣ Propaganda revizionistă maghiară

[LD: **un Titulescu** care , trecând la atac, folosește un ton patetic și o ironie dusă până la disprețul originii asiatice a ungarilor ; **un Titulescu** care , vorbind despre poporul său ,nu se sfia să invoce **dăinuirea bi-milenară a românilor și stămoașa Romă** ; **un Titulescu** care , stăpân pe arta oratoriei , folosea armele adversarului ...]

Onorabilul delegat al Ungariei a mers până la a spune :

< Atunci când cineva nu are tradiție , se sprijină pe propagandă . >

" Români n-au tradiție ?!

Așezați pe meleaguri pe care n-au încetat să le locuiască de când au fost aduși de împărații Romei , românii se găseau acolo pentru a primi pe ungarii care au venit din Asia.**După 2000 de ani , sunt în măsură să spună poporului ungar care se fălește cu o tradiție numai milenară : < Suntem tot aici ; rămâneți fiindcă ați venit ,dar cu condiția să-și păstreze fiecare locul.>**

" Dar bine înțeles , **nu aș îndrăzni să cer delegatului ungar să revină asupra concepțiunii ce are despre tradiție.** Ar fi o contradicție în plus și inutil totodată.**Din spirit de conciliațiune** nu o voi cere , ci mă voi mulțumi să spun : **< Să admitem că atunci când n-ai tradiție , te sprijini pe propagandă.**Dar aș putea să știu **de ce popoarele care au tradițiune fac propagandă și chiar multă propagandă ?** De astă dată , a cere **un răspuns mi se pare nimerit.** Toate acestea însă n-au mulțumit pe onorabilul delegat al Ungariei. **El a ținut , cu prilejul examinării condițiilor în care s-a petrecut atentatul de la Marsilia , să afirme doctrina sa revizionistă și , mai mult chiar , filozofia sa politică asupra revizionismului , considerat ca instrument de pace .**

Aș putea cu greu găsi un argument mai bun pentru menținerea păcii.**Unui popor care se plânge de a fi fost decapitat prin pierderea șefului său iubit , i se răspunde : < Nu s-a sfârșit ! După rege , vă veți pierde și fruntariile .Nu în Croația - căci așa s-au hotărât la Budapesta - ci aiurea ! >**

" Împărtășesc în întregime convingerea onorabilului reprezentant al Marii Britanii ,că nu ar fi trebuit să fie ridicate probleme străine de faptele prezentate în plângerea iugoslavă.

Este însă **un drept de legitimă apărare** ca , atunci când aceste chestiuni au fost ridicate , **ele să nu rămână fără răspuns.** Aceasta cu atât mai mult , cu cât lipsa de răspuns , **a lăsat să se dezvolte această boală care se numește : revizionismul ungar.**

S-a spus totdeauna : **< Nu înăbușiți durerea. Nu ucideți speranța ,căci este o condiție a păcii .>**

Aceasta nu a fost niciodată părere mea , căci din cauza acestei meode s-a ajuns la o situație din cele mai bizare și la un adevărat delir verbal.

Într-adevăr , **popoarele pot să-și ceară pe față unul altuia mutilarea lor reciprocă ,** cu simpla condiție de a spune numai : **<Nu vă îngrijați căci aceasta se face prin mijloace pacifice . >**

Și când vă gândiți că **pe astfel de baze vor să-și întemeieze o pace durabilă ! "**

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▣ Veleitățile revizioniste maghiare

" Mai întâi , să expunem faptele. S-a întrebat vreodată cineva **la ce cifră se ridică numărul celor nemulțumiți din fruntariile lor ? Numărul lor este minim , față de acela al celor care văd în menținerea satu-quo-ului , condițiunile liniștii lor.**

Dacă se ține seama de faptul că **unele state au ajuns la aranjamente** în ce privește revendicările lor teritoriale , **dacă** se ține seama că Franța , Polonia , Italia , Marea Britanie , Statele Micii Înțelegeri și Statele Înțelegerii Balcanice **nu cer să se întindă peste propriile lor fruntarii ,** **dacă** se ține seama că în cele două Americi **problema revizuirii nu se pune,**

dacă se ține seama de faptul că URSS a proclamat că principiul politicii sale externe este : < Nici un centimetru de fruntarii în plus , dar nici un centimetru din teritoriul nostru nimănui > , **dacă** s-ar face , prin urmare , **plebiscitul planetar al fruntariilor** ,cred că nu m-aș înșela spunând că **revizionistii rămân un grup mult prea mic față de restul lumii și, fără îndoială, înlăuntrul acestui grup ,Ungaria formează nucleul cel mai activ și cel mai zgomotos. "**

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ Pretinsa justiție maghiară.

▫ Răspunsul Micii Înțelegeri

" Când se știe cât ar fi de greu să se localizeze un război izbucnind în Europa , sânt în drept să mă întreb **dacă revizionismul ungar servește realmente pacea și dacă este cuminte ca întreaga umanitate să fie răscolită pentru că 8 milioane de oameni pretind că justiția , așa cum lumea a conceput-o, este o injustiție ,iar justiția, astfel cum a conceput-o egoismul lor național , nu este realizată.**

" Când se vorbește de revizionismul ungar, să nu se piardă nici un moment din vedere **câtimea injustiției și enorma disproporție** ce există între așa zisele suplimente de acoradat justiției internaționale și **prețul pe care lumea întreagă ar trebui să-l plătească pentru realizarea lor."** De ce oare se spune că **revizionismul ungar este pacific și legal ?**

Să vedem puțin care sunt bazele exacte pe care se vor sprijini aceste pretențiuni.

" Există în **Pact un articol faimos** , prin speculațiunea ce s-a făcut cu el ,și care stipulează că :< **Adunarea poate examina din timp în timp tratatele devenite inaplicabile. >**

Această dispozițiune vizează clauzele în curs de executare .

Fruntariile fiind aplicate , **revizuirea prevăzută de articolul 19 , nu se referă la ele.**

Dar chiar dacă cineva nu este partizan al acestei teorii , toată lumea este de acord pentru a spune că **revizuirea nu poate fi aplicată fără consimțământul părților interesate .**

Nimic mai logic ! Contractele cele mai neânsemnate n-ar putea fi modificate fără consimțământul celor două părți. **Cum ar putea fi altfel când este vorba de un tratat solemn , cum este un tratat de pace ?**

" Ori, **la fiecare cerere de revizuire din partea Ungariei , cele trei țări interesate au răspuns printr-un NU categoric și definitiv.A insista , ar însemna a ieși din legalitate. A insista , încetează a mai fi operă de pace, pentru a deveni operă de război.**

Se urmărește printr-o savantă propagandă să se violenteze voința guvernelor ,sau să se pregătească în interiorul statelor schimbări sau supresiuni care ar face procedura legală inutilă.Și aici atingem un punct esențial.

Da, recunoaștem că revizuirea este o instituție legală,care , cu rezerva noastră în ce privește obiectul ei,**presuppune unanimitatea voturilor Adunării, și, ceea ce nu contest, votul părților. Este deci legal să te adresezi Societății Națiunilor ,pentru a ști dacă unanimitatea cerută și votul părților se găsesc întrunite.**

Dar este absolut ilegal și contrar art. 10 din Pact , să compromiți integritatea teritorială sau independența politică printr-o propagandă ce urmărește aceste scopuri sau prin încurajarea activității persoanelor ce ar încerca să-i aducă atingere."

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ Legătura dintre revizionism și terorism

▫ Spiritualizarea frontierelor

[LD : un Titulescu vizionar, **un Titulescu care avansează ideea spiritualizării granițelor, într-o vreme când la ordinea zile era revizuirea lor !]**

"Articolul 19 [**Pactul SN**] , creează o supapă de siguranță.**Art. 19 nu autorizează însă instrumentul de propagandă destinat să creeze acea situație care ar putea să pună în**

mişcare acțiunea Adunării.

Dacă prin ele înșile , lucrurile nu merg bine, art. 19 poate juca în limitele condițiilor cerute.

Dar a pretinde ca printr-o propagandă otrăvită să se poată crea boli , numai în scop de a da medicului titluri care să-i permită a interveni, aceasta este o aberațiune pe care nici un tratat nu a prevăzut-o și pe care nici o țară nu va putea să o accepte.

" De aceea, insistând în mod expres că nu voiesc să ating prin aceasta susceptibilitățile guvernului regal ungar, și nici cele ale oricărui guvern , afirm în ceea ce mă privește că **revizionismul și terorismul nu sunt totuși lucruri atât de distincte.**

" Există între ele legătură de filiație , care unesc pe tată de fiul său.

Din pricină că **revizionismul tulbură oamenii, în ceea ce privește justiția sortită lor, brațele se înarmează pentru a înfăptui hotărârile unor spirite exasperate.**

Pentru acest motiv, în locul revizuirii hotarelor , ca mijloc de menținere a păcii , am propus întotdeauna **acorduri sincere și leale, de la națiune la națiune ,acorduri care remediază cele mai urgente neajunsuri.**

" Fruntaria este expresiunea suveranității închise , care se găsește la origina războaielor , din care abia am ieșit.Nu se servește cauza păcii prin deplasarea fruntariilor , ci printr-o devalorizare treptată a lor.

În practica zilnică, numai în acest chip se va ajunge la unica soluție a problemelor teritoriale : **completa spiritualizare a barierelor dintre popoare .** Dar pentru aceasta , trebuie creată între națiuni o atmosferă de încredere care să le permită să se apropie unele de altele."

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

▫ Diferendul ungaro -iugoslav

" Diferendul de față este unul dintre acelea de pe urma cărora părțile interesate **nu se vor mai putea găsi în situația lor anterioară.** Acestui diferend îi va urma **ori ruptura ,sau apropierea între cei ce azi apar ca adversari.**

" Socotesc inutil de a mai spune că **preferăm cea de a doua soluție.Nu se cere Ungariei nimic care să fie contrar onoarei sale naționale.**

I se cere să recunoască , acolo unde ele există, greșelile organelor sale, și să se angajeze a pedepsi pe vinovați.

" Aceste sunt lucruri pe care **ea singură ar fi trebuit să le ofere .**

A ne închipui că s-ar putea ajunge la o soluție punând chestiunea numai pe teren general, **ar fi să ne înșelăm** Dacă am fi putut-o face - sunt în măsură să v-o spun -nu am fi astăzi în fața dvs.

Sunt realități politice pe care ar fi criminal să le ascundem fiindcă ele sunt neplăcute.

Ungaria crede că am venit aici cu scopul de a o umili ?

Nu, am venit numai ca apostoli ai păcii , pentru a o convinge de aceasta,a-i întinde mâna și a-i spune :

< Voim să uităm cuvintele ce ați rostit la adresa noastră.

Lăsați și voi la o parte falsele suscibilități.

Cooperati cu noi pentru a da națiunii iugoslaviei satisfacția rezonabilă pe care ea o reclamă. Prin aceasta, veți fi ajutat cauza păcii , pe noi toți, și pe voi înșivă.>

Nicolae Titulescu / 10 dec.'34

28.)**N.Drăghici** (PNL- deputat de Tulcea) , discurs la mesaj , 8 dec.'34

Victor Iamandi (subsecretar de Stat) - replică

(DAD, MO 11, șed. din 8 dec.'34 , p. 143 - 152)**Doc.integral- fișier PNL IX**

Drăghici / 8 dec.'34

▫ Politica externă

„Sunt de acord și cu pasajul întreg care privește politica noastră externă , **numai pentru că este o chestiune în care nu mă prea pricep,și atunci o votez , ca să zic așa, cum se votează**

multe lucruri care îți par bune ; dar **personalitatea gigantică a d-lui Titulescu este o prezumție** că **putem să-i dăm un gir în alb, fără nici un fel de tărmurire.**

Teama de comunism ?!...[LD .Drăghici era deputat de Tulcea]

Chiar acordul din urmă cu **Sovietele** și prezența în țară a d-lui **Ostrowsky** , reprezentantul Rusiei, pe mine mă bucură foarte mult și nu împărtășesc cu nimic **temerile** aceluia care cred că , prin aceasta ,printr-un fel de mimetism politic și social ,țara noastră ar putea fi antrenată în **direcția experiențelor rusești** .

„ D-lor , **nu este un secret** , fiindcă dacă îl știu eu îl știți și dvs și toată lumea,**până acum câțeva vreme** , se marca la noi **câte un steguleț** pe anumite hărți ,**toate acele sate** în care apărea **câte un cetățean care traversase Rusia** ,fie că era **un cismar** oarecare , fie că era **un meseriaș** sau altceva,**și comuna aceea era considerată contaminată** .Ei bine, d-lor, **trecerea aceasta de hotar a fost așa de intensă** , încât la un moment dat **s-au scos toate aceste stegulețe** , fiindcă **toate comunele aveau asemenea suspecti** și nu mai era nici o deosebire între ele.

Dar ceea ce dă,ca să zic așa, **rezistență la contagiunea experiențelor rusești**,este altceva ,mult mai adânc ; **este structura sufletească a țaranului român**,care îl face cu **desăvârșire imun pentru experiențele rusești**.

De aceea , socot eu , **prezența d-lui Ostrowsky** nu poate aduce decât bine pentru **relaxarea relațiilor încordate dintre noi și un vecin puternic**,și nu poate să prezinte , din nici un punct de vedere , și sub nici un aspect , **nici un pericol național**.

Comisia Europeană a Dunării ...

” Dar dacă subscriu în întregime pentru politica d-lui Titulescu ,care ne-a aranjat cu toate statele din afară, rugămintea mea ar fi **să ne aranjeze și cu un stat dinlăuntru.**

Noi, d-lor, avem pe teritoriul nostru național, **un stat în stat** , care își are pavilionul , adică drapelul propriu, care are miniștrii săi, funcționarii săi, și încă ce funcționari !

În limbajul nostru s-ar chema niște titanozauri .Chiar și ultimul conțopist al acestui stat ,are o leafă dublă sau triplă, cât a unui președinte de tribunal. Acest stat în stat care este un anacronism pentru vremurile noastre , este **Comisia Europeană a Dunării** .[explică tot felul de greutate și formalități, taxe , pe care navele românești , portul Galați,Sulina, etc , **le întâmpină din partea acestui „ portar elegant” al CED**]

I.N.Drăghici / 8 dec.'34

29.) dr. **M.Isăcescu (PT - Constanța - fără Lupu)** , **discurs la Mesaj, 10 dec.'34**

(DAD, MO 12, șed. din 10 dec.'34 , p. 164- 170)

Isăcescu / 10 dec.'34

▫ Politica externă

[LD : Titulescu (și ministerul său) era singurul nominalizat , **aprecierile luând, adesea, forme superlative, hiperbolizate. Nu lipseau , totuși , unele rezerve, unele insatisfacții** .

” **Operă uriașă, de titan** , pentru care cu toții trebuie să fim **adânc recunoscători autorului ei** , d-lui ministru al Afacerilor Externe, **Nicolae Titulescu** . (**aplauze la P.Ț**)

Aprobând fără rezerve această operă,ținea să ceară **unele precizări privind relațiile cu Iugoslavia** , cu care **nu ar fi fost deplină reciprocitate** ; privind **absența Bulgariei** din Pactul Balcanic , cerând să se facă toate diligențele pentru a le realiza ;**îngrijorarea și surprinderea** că nu era deloc pomenită **Polonia** ,cerând să se facă precizările **de rigoare** .

Aprobă reluarea relațiilor cu URSS, care “ **întinde vâlmășii în răsăritul european** ,punând **tot teritoriul aflat astăzi sub stăpânirea românească la adăpost de război ,de violență sau de orice act de forță** .Partidul Țărănesc se bucură din toată inima de această reluare de relațiuni , cu atât mai mult cu cât **între poporul rus și poporul român a fost totdeauna o mare afinitate și o mare simpatie**. [----] **ne mai bucură această înțelegere** , având posibilitatea de **a relua legăturile sufletești cu frații noștri moldoveni**, răspândiți , în mare număr, dincolo de Nistru.”

“ Această bucurie ne este însă încătușată de **lipsa noastră de pricepere a termenilor din**

Răspunsul la Mesaj, care arată **condițiunile în care s-a făcut reluarea relațiilor**.

„ Rugând a fi iertați - și nici nu se poate pretinde de la **un partid ca al nostru**, care nici **nu știe să vorbească o limbă așa de savantă** ca cea întrebuințată în Adresa de Răspuns la Mesaj, ci limba simplă a poporului, aceea de **a spune verde, pe șleau, ceea ce gândim - am dori să știm dacă sub formulele întrebuințate**, atât noi cât și URSS, m înțeles că **întreaga Basarabie este și face parte integrantă din Regatul României și că Nistrul este granița de azi**, ca și de totdeauna, **între înaltele părți contractante** .”

M.Isăcescu / 10 dec.'34

30.) Romulus Seișanu („Universul”, Liga Antirevizionistă), discurs la mesaj, 10 dec.'34

(DAD, MO 12., șed. din 10 dec.'34, p. 172- 174)

Seișanu / 10 dec.'34

▫ **Relațiile cu URSS**

„ În **Tratatul de la Paris**, la ultimul alineat de la art.9, se specifică : **< Înaltele părți contractanete vor invita Rusia să adere la prezentul tratat , atunci când va avea un guvern recunoscut de ele .>**

În ce situație ne găsim azi ? Toate guvernele cosemnatate au recunoscut guvernul de la Moscova . Cum această guvern, pe baza **Convenției de la Londra**, privitoare la **definiția agresorului, a reluat relațiile cu România** ; iar **Rusia Sovietică face parte din Consiliul Societății Națiunilor**, ca factor european, condițiile prevăzute de art 9 din **Tratatul de la Paris** sunt îndeplinite, așa că **URSS poate să fie invitată să adere la Tratatul de la Paris.**

„ Reamintesc că **în toate conversațiunile** ce s-au angajat de la 1920 încoace, între **delegații României și delegații Rusiei Sovietice**, guvernele noastre **au avut ca bază** în tratative angajate , pe lângă **recunoașterea formală a reuniunii Basarabiei**, următoarelor condițiuni :

- 1. Restituirea tezaurului de la Moscova ;**
- 2. Repatrierea prizonierilor noștri din Rusia;**
- 3. Abținerea reciprocă de la orice amestec în afacerile interne , de la orice propagandă și acțiune îndreptată împotriva ordinii și siguranței statelor respective.**

Tezaurul...

Tezaurul de la Moscova, are o valoare de peste 1 miliard lei aur. El a reprezentat **acoperirea în aur a Băncii Naționale** ; lipsa lui a contribuit la **deprecierea accentuată a biletelor** Institutului nostru financiar de emisiune, și, deci, la **agravarea crizei economice și financiare** .

România nu a renunțat nici o dată la aceste tezaur și nici nu poate renunța la un drept al său, când el **a fost încredințat onoarei Rusiei**, spre păstrare, **de către toți aliații noștri** din timpul războiului, fapt pe care **nici conducătorii Rusiei Sovietice nu l-au contestat vreo dată.**

Prizonierii

De asemenea, urmează să fie regulată și **chestiunea repatrierii prizonierilor români din Rusia Sovietică**. „ **Dezvoltarea relațiilor cu URSS**, în viitor, **este în funcție de sinceritatea și de lealitatea ambelor state**, de **respectarea strictă a obligațiunilor mutuale și de lichidarea definitivă a chestiunilor din trecut**, într-un spirit de **conciliere și de echitate**, fără nici o rezervă și amânare .

Propaganda comunistă

Cum , **în timpul din urmă**, s-a constatat în țara noastră o **intensificare a propagandei comuniste**, guvernul nostru s-a văzut nevoit **să ia măsurile impuse de asigurare a ordinii publice și a siguranței Statului**, procedând la **dizolvarea unui număr oarecare de asociațiuni comuniste**, cu **titlaturi diverse**, și oprind apariția unor **publicații**.

” Firește, după cum noi nu admitem nici un fel de acțiune organizată și pornită, de pe

teritoriul nostru, cu tendințe ostile Rusiei Sovietice , tot așa nu putem tolera nici un fel de propagandă și nici un fel de acțiune , prin care s-ar urmări turburarea ordinii publice care ar fi îndreptată împotriva formei noastre de guvernământ.

„ De aceea, **acțiunea de purificare și de apărare** a intereselor superioare de stat , începută de guvern, trebuie urmărită cu toată energia.” **Țara are nevoie de ordine, de liniște , de stabilitate, de încredere , de solidaritatea** tuturor forțelor sale morale, în împrejurările grele de astăzi, când, **orice slăbiciune de sus,și orice rătăcire de jos, poate deschide larg porțile anarhiei. „**

Seișanu / 10 dec.'34

▣ Pericolele externe

„ În ultimul timp, **situațiunea internațională s-a agravat** . Ce factori au contribuit la asta ?
În primul rând Germania , într-un ritm mai accelerat , **se reînarmează.**

Înarmarea Germaniei

În ultimele ședințe ale **Camerei franceze** , cu prilejul discuțiunii bugetului armatei, s-a vorbit de reînarmările Germaniei . Germain Martin (min.Finanțe) a anunțat că se vor lansa noi credite pentru nevoile armatei de peste 800 milioane de franci .În **Camera Comunelor** , de asemenea , s-a cerut întărirea forțelor britanice -.

Revizionismul maghiar

„ Alt factor este Ungaria care , prin politica sa revizionistă provocatoare ,încearcă să tulbure situațiunea politică în Europa Centrală ;

Terorismul

iar prin protecțiunea pe care a acordat-o **teroriștilor** , ospitalizați, instruiți și înarmați pe teritoriul său, **a angajat responsabilitatea sa directă în asasinatele de la Marsilia .**
” **Iugoslavia** are dreptul la o satisfacție. Dar, mai presus de această satisfacție, **este dreptul și datoria Europei civilizate ca să ia măsurile de apărare ,împotriva celor ce încearcă să turbure și să amenințe pacea,atât prin pretențiuni nejustificate , de ordin teritorial, cât și prin acte de terorism. „**

„ În proiectul de **Răspuns la Mesaj** , se spune că **asasinarea celor doi** mari soldați ai păcii, [-----] este **un avertisment** pentru noi , **menit să amplifice** și mai mult apelul MSR Carol al II-lea, **la solidaritatea națională** [-----] și că **România va fi prezentă** în fața oricărei amenințări din afară , cu dârza hotărâre **de a apăra** ,cu orice sacrificii , **integritatea teritorială** , care se confundă cu însăși ființa noastră „

Seișanu/dec.'34

▣ Revizionismul maghiar

[LD : tot felul de ex. de poezioare , de texte antiromânești de prin manualele maghiare ; tot felul de date privind cartea iredentistă care pătrunde în România ;tot felul de reproșuri la adresa, maghiarilor din România care merg la congrese și manifestări iredentiste ; tot felul de citate în care se revendică Ardealul iar românii sunt calomniați ;care părăsesc statul român la Societatea Națiunilor , pentru pretinse discriminări ; reproșuri la adresa organismelor internaționale care nu potolesc aceste acțiuni etc etc.Un fel de "război nervos" propagandistic .]

Cu toate că d-l Gombos , șeful gov.maghiar, în declarațiuni repetate , în Parlament și adunări publice, pretinde că **Ungaria urmărește revizuirea Tratatului de la Trianon numai prin mijloace pașnice,nu există asemenea mijloace** pentru atingerea acestui scop, ci un singur mijloc : **războiul.** O dovadă că Ungaria urmărește războiul, o avem în **Instrucțiunile** date de Istvan Kolomban (pedagog maghiar) învățăorilor și institutorilor maghiari cu privire la educația și instrucțiatineretului

Seișanu / 10 dec.'34

▣ Liga Antirevizionistă

Trebuie să reacționăm . Trebuie să organizăm o **contrapropagandă** în străinătate.

" **Liga Antirevizionistă** " întemeiată de **Stelian Popescu** , care este președintele ei, a început această **acțiune de luminare și de informare** a opiniei publice din țară și din străinătate ca și de redșteptare a conștiinței naționale (**aplauze**) .

Dar și statul român nu trebuie să privească cu indiferență efectele ce le-a produs propaganda revizionistă maghiară în Occidentul European și în America. **Sunt convins că guvernul va lua toate măsurile impuse** de interesele noastre superioare , spre a anihila efectele acestei propagande .

R.Seișanu / 10 dec.'34

31.) **Iosif Willer (PNM) , discurs la Mesaj, 11 dec.'34**

(DAD, MO 13, șed. din 11 dec.'34, p. 205-206)

[LD : în acele zile, la Societatea Națiunilor, se dezbătea **Memoriul iugoslav** privind complicitatea Ungariei în atentatul de la Marsilia. **Nicolae Titulescu**, în numele Miciei Înțelegeri , ține un discurs virulent **contra revizionismului maghiar** , prilej cu care atinge și problema minorităților. Pe de altă parte , în luna decembrie se desfășuraseră ample acțiuni sub egida **Ligii Antirevizioniste . Mesajul și Răspunsul la Mesaj** nu cuprindeau **nici un pasaj privind minoritățile** .În finalul discursului el propune concret:comisie parlamentară care să pregătească reglementarea problemei minoritare]

/ **Partidele și problema minoritară /**

/ **Soarta maghiarimii - în funcție de situația internațională ! /**

/ **Maghiarii - ostatici de război ?! /**

Iosif Willer / 11 dec.'34

▣ Soarta maghiarimii

▣ Situația internațională

" Vorbind de **minoritatea maghiară**, tristul adevăr este că **viața noastră este determinată de împrejurări** asupra cărora tocmai **noi nu avem nici o influență**.Fac aluzie , înainte de toate , la **politica externă** ale cărei **oscilații**, în primul rând ,**le resimțim și chiar le suferim noi**.

Soarta maghiarimei din România a devenit o simplă anexă în fluctuațiile politicii externe, cu toate că fiecare politician român obiectiv trebuie să recunoască că **frunzașii populației maghiare** de aici, **nici o dată n-au ventilat iluzia unor eventualități , din contră**, cu consecvență de fier **ne menținem pe câmpul realităților și poporul însăși dă dovada de o mare sobrietate ."**

Iosif Willer / 11 dec.'34

▣ Maghiarii - ostatici de război ?!

▣ Doleanțele maghiarilor

[LD : chiar așa ! Cât de dreaptă poate fi ținută balanța lucidității și adevărului, în problema **loialității minorităților** față de **țara-mumă** și față de **țara nouă?** Cred că este un prag care nu se putea trece , și că **avea dreptate Titulescu** când vorbea de **spiritualitatea fruntariilor** . Dar despre asta, încă, nu putea fi vorba !]

" Dlor, trebuie să **recunosc** - și aici fac aluzie la frumoasa cuvântare a **ante vorbitorului** meu

[LD : **Romulus Seișanu ?**] - că și o regulă a curtuoziei parlamentare ,**mă obligă să fac reflexie** la cuvântarea aceasta , să spunem că **suntem foarte recunoscători** pentru inteligența și **frumoasele cuvinte** folosite de d-sa , găsite **pentru a caracteriza o dorită relațiune între poporul majoritar și minoritățile din această țară**.

" Trebuie să vă răspund, însă, d-lor deputați, că aceste cuvinte ar trebui realizate cu o

reciprocă bunăvoință, căci, până acum, nu simțim nici căldură amicală, nici înțelegere, ci, câte o dată, dacă îmi permiteți această franchetă, **simțim, din contra, că sântem tratați ca niște ostatici într-un război care s-a terminat de mult, ori care nici nu a izbucnit încă și ferească Dumnezeu să izbucnească !** "

" Ni s-a pretins, în nenumărate rânduri, o atitudine care întrece **obligățiunea firească a fidelității și a lealității cetățenești**. Se pretinde, se așteaptă de la noi, o atitudine, după care noi **am stigmatiza și am desaproba**, în mod brutal, **proprii noștri consângeni**, o atitudine care ne-ar expune, în primul rând, **desaprobării și desgustului** chiar al dvs, fără de a avea măcar un pic de speranță că, prin **primirea unui astfel de rol, desonorant pentru noi**, ar avea cea mai mică **consecință reală**, cel mai mic **folos real** pentru popoarele minoritare ."
I.Willer / 11 dec.'34

32.) A.C.Cuza (LANC), discurs la mesaj, 14 dec.'34

Vict.Iamandi, Eug.Titeanu, Valeriu Pop (subsecretari de stat) ș.a. - intervenții polemice .
(DAD, MO 16, șed. de vineri, 14 dec.'34, p. 284-296)

[LD .Punctul cardinal : "**România a românilor !**" ; **naționalism antisemit integral**, manifestat în toate domeniile vieții economice, sociale, politice, morale, diplomatice .Subordonat lui, ca un **fir roșu**, indiferent de problema abordată, **anti-partidism**, izvorât din **neîncrederea în guvernarea prin partide**, pe care le consideră incapabile să rezolve problema națională.
Împotriva **guvernărilor de dictatură sau de mână forte**, deși are **admirație** explicită pentru **Hitler și Mussolini**.

Paradoxală, **vocația lui parlamentară** - ca expresie democratică a reprezentativității **prin partide**, cu condiția alegerilor nefalsificate . **Politică externă anti-titulesciană**, orientată spre **Germania** . Altfel, consecvent, perseverent, orator de marcă, spirit polemist stărnind **ilaritate în parlament** pe teme antisemite !]

Titlurile, sbitlurile semenele, colărările, îmi aparțin. Doc.integral -**fișier LANC**
/ **Politica externă - anti- titulesciană : tratatul cu URSS** (Basarabia, tezaurul, comuniștii),
Liga Națiunilor ; alianța cu Germanaia / Valer Pop - replică / ACCuza / 14 dec. '34

▣ Politica externă

" O frază admirabilă din Mesaj, **< Politica externă a României se țese pe urzeala păcii >** .

Vă întorc fraza : **< Politica externă a României se țese pe urzeala războiului .>**

Am să vă fac dovada acestei afirmațiuni.

Națiunea românească se găsește, în genere, într-o situație din cele mai primejdioase .

Da ! Situațiune primejdioasă, dle coleg, și pentru ce primejdioasă ?Nu știu ! Nu știu !

(**ilaritate**) **Sunt trei mari probleme de existență pe care națiunea românească trebuie să le rezolve : problema națională, problema internațională externă și problema constituțională.**

[**deschide iar paranteze, le ia pe rând pe fiecare -**]

ACCuza / 14 dec. '34

▣ Politica externă

▣ Tratatul cu URSS

" D-lor, nimeni nu se bucură mai mult decât noi de **succesele d-lui ministru Titulescu**.

D-sa, prin **marele discurs de la Geneva**, a ieșit **triumfător**, după o luptă homerică, **împotriva celor 6 denegațiuni ale delegatului maghiar**, respingând denegație de denegație.

Pentru noi, a fost o satisfacție că am văzut, în sfârșit, încă **un strălucit discurs**, și am avut și noi **un succes diplomatic**, succesul diplomatic al discursului d-lui Titulescu.**Camera și Senatul l-au felicitat** . Când se va întoarce în țară, **o să-l primim cu aclamații** și așa mai departe .

" **Dar eu nu pot să confund discursul d-lui Titulescu cu politica externă a României.**

Cineva poate să facă **duscursuri frumoase**, dar **să fie greșit în politica externă**.Sunt de părere că **discursurile d-lui Titulescu sunt foarte frumoase, însă cred că politica externă a d-**

lui Titulescu , în parte , este fundamental greșită.

"Că dl Titulescu se duce și încheie *Pactul Oriental* cu Kemal și cu reprezentanții Greciei , , foarte bine. **Dar ce folos ne aduc nouă atâtea *Pacturi*, nu știu.**Însă este cu totul altceva când **dl Titulescu reia relațiile cu Rusia Sovietică** .Aceasta ne interesează pe noi în gradul cel mai înalt." **Dvs știți** că în comisia intimă a onoratei Camere , unde s-a discutat reluarea relațiilor cu Rusia, **eu am fost aproape singurul care m-am pronunțat , cu toată hotărârea, împotriva reluării oricăror relații cu Rusia Sovietică.**

Care este motivul care m-a determinat pe mine să fiu atunci contra , **să fiu contra și acum ?**

Basarabia !

" D-lor, câtă vreme noi nu am reluat relațiile cu Rusia , **această nereluare era afirmarea constantă a stăpânirii noastre asupra Basarabiei** . Nu reiau relațiile cu Rusia , pentru că **Rusia nu-mi recunoaște drepturile mele asupra Basarabiei ca pământ românesc** . Era clar . **În momentul când vii și reiei relațiile cu Rusia, fără ca să ți se recunoască drepturile asupra Basarabiei , în momentul acesta ai pierdut pozițiunea pe care o aveai înainte** , pentru că ți se poate spune următorul lucru : dar d-ta ai reluat relațiunile cu mine, cu toate că nu ți-am recunoscut d-tale drepturile asupra Basarabiei.

-CCGiurescu (PNL-g) : **În ianuarie** chiar, într-un comitetul organelor de conducere din Rusia Sovietică , d-l **Litvinov a declarat** că **chestiunile pendinte între România și Rusia nu sunt lămurite**. Acest lucru este tipărit într-o carte. **Iar d-l Gheorghe Brătianu a făcut rezerve exprese** când a fost vorba de aceste raporturi.

-ACCuza : mulțumește pentru această informație, **care întărește și mai mult punctul meu de vedere** . Prin urmare, dacă era vorba să reiei relațiunea cu Rusia, evident trebuia să se zică : **da**, noi reluăm relațiunile însă **dvs să recunoașteți faptul reintegrării Basarabiei la România , ca pământ românesc**.

DI.N.Titulescu nu a cerut această recunoaștere , și atunci, reluând raporturile cu Rusia , **aceasta va putea invoca oricând faptul că noi am consimțit , întrucâtva, în mod tacit, la reluarea acestor raporturi , fără teritoriul Basarabiei , rămas în litigiu.**

Comuniștii

" Dar d-lor , mai este ceva : **comunismul.Nu este oare o contradicere să reei relațiuni cu un stat comunist ?**Pe de o parte, reiei relațiuni de cea mai bună prietenie **cu un stat comunist**, iar pe de altă parte, **să fie silit să dea vânătoarea comuniștilor**, ca să-ți aperi propria organizație de stat , **așa precum ai datoria să o faci ?Se poate aceasta ?! În ce situație puneți dvs țara ?**

Titulescu = omul Genevei

Titulescu nu se gândește la situația în care pune Statul românesc ,prin această politică.

-I.Codreanu : **Poate nu-l ajunge capul la aceasta !**

-ACCuza : Dle Codreanu, **eu nu cred că nu-l ajunge capul** , dar se vede că **sunt alte motive** în expunerea cărora să-mi permiteți să nu intru. Dar fiindcă m-ați întrerupt , nu vreau să rămân dator cu un răspuns.

D-l Titulescu îmi face impresia că este mai degrabă **reprezentantul Genevei în România , decât reprezentantul României la Geneva. (aplauze LANC)**

" Prin urmare, **este o contradicere în faptul că noi , pe de o parte** , reluând cele mai bune relațiuni cu Sovietele comuniste, **reprimim la graniță pe comuniștii oficiali cu onoruri**, iar pe de altă parte , **aruncăm cu arcanul după comuniștii neoficiali.**

Jidanii !

Dar mai este și al treilea argument .

" **Nici o țară din lume** , în afară de Polonia, **nu are mai mulți jidani** , din nenorocire , **ca noi**. Vă dați dvs seama că **prin reluarea relațiunilor diplomatice cu Rusia , ce deschidere de graniță** va fi pentru toți acești indivizi care **vor veni , sub diferite forme**, în țara noastră ? **Avea România interes , să sporească numărul jidanilor** la adăpostul protecțiunii unui mare

Stat , fără să se supună la cine știe ce contraiziceri ?

Tezaurul...

Și mai este ceva .**Trebuia ca cel dintâi lucru** , așa ca o delicatete , să spună rușilor :
< **suntem prieteni, reluăm relațiile cu dvs, dar binevoști a ne restitui tezaurul de la Moscova,** pentru că **în acel tezaur nu sunt numai banii noștri , milioane lei aur, din depunerile de la Banca Națională, dar sunt și monumente istorice, sunt podoabe arheologice vechi, și prin urmare nu este admisibil ca , pe de o parte, să reluăm relațiile și să fim cei mai buni prieteni, iar pe de altă parte , d-ta să-mi reții absolut pe nedrept, tezaurul meu ,pe care ți l-am încredințat ca depozit în timpul războiului.** >

" Iată , prin urmare , **argumente** care cred că militează **în favoarea tezei** că **România nu putea să reia relațiile cu Sovietele** , în cazul cel mai extrem , decât cu condiția : **recunoașterea expresă formală a Basarabiei** , ca teritoriu românesc , și **restituirea imediată a tezaurului de la Moscova.** "

Definiția agresorului ....

Ultimul argument pe care s-a bazat dl Titulescu , ca să reia relațiile cu Sovietele , a fost aceea **definire a agresorului** .

" Mie mi se pare că aceasta **aparține domeniului comicului** .

[citează pasajul din Mesaj: învăluire de pace]

" Va să zică România este pusă la adăpost de război, de violență sau de forță, **numai prin faptul că s-a iscălit la Londra pactul pentru definiția agresorului !** Nu vă pare că aceasta este o **formulă veselă ?** Cum adică ? Țările se apără prin semnarea convenției de definiție a agresorului ? Dar ce este **definiția agresorului ?** [citează art.2 din **Convenția de la Londra**- După ce te-a atăcat , apoi zici : **d-ta ești agresor ! Am nevoie de definiția de la Londra pentru aceasta ?** Îl văd că mă atacă , că îmi amenință existența , îmi ocupă teritoriul .

Eu îi spun : **d-ta ești agresor ! Și ce este dacă este agresorul ? (mare ilaritate)** Este comic să socotești că o asemenea declarație ar putea să ne servească **de armament**, ca să reluăm relațiile cu o țară care este Rusia. "

Societatea Națiunilor...internaționalismul jidovesc !

" Societatea Națiunilor **pretinde** că are ca scop **pacea generală** prin echilibrarea relațiilor dintre state, dar **fără să aibă nici o putere** într-un moment de conflict.Nici nu are interes să intervină.

Și iată pe dl Titulescu făcând , în numele României , **politica Genevei !** Dar ce este politica Genevei ?

Politica Genevei este - să o spunem lămurit - este politica internaționalismului jidovesc.

Atunci ce interese are Geneva ? [----] **Care este scopul actual** al acestei politici a Genevei , care am zis că este **politica internaționalismului jidănesc ?**

Germania...

Știți care este scopul ei actual ? **Reducerea Germaniei, îndoșmănirea Germaniei, boicotul contra Germaniei .Și acuzarea că Germania** voiește să provoace războiul ,pe când **politica Genevei împinge Germania la război** și provoacă ea războiul.

" Iată **explicația formulei mele** prin care am răspuns formulei proiectului , care zice că politica României se țese pe urzeala păcii . Căci atunci când **d-ta ,reprezentant al României** te duci să **susții politica Genevei**, împotriva Germaniei, **împingi Germania la război.**

Anschluss...

" Dar mai este ceva .**Germania luptă pentru "anschluss"** , adică pentru unirea Austriei cu Germania. **Germanii au tot dreptul să se unească** , precum am avut și noi dreptul să ne unim : sunt germani cu toții și trebuie să se unească într-un singur stat .

-**Ionel Pop** : Deosebirea este că **Austria nu prea vrea să se unească**, pe când Ardealul voia .

-ACCuza : Am fost deunăzi în trecere **prin Viena** și am văzut situația de acolo. Printre altele am văzut o **manifestație austriacă** care părea că este de partea austriacilor, împotriva Germanilor. A venit o aglomerație de tirolieni , îmbrăcați în fracurile lor, pe străzile Vienei. Ei bine, nici un om nu s-a dus să-i salute , să-i primească, să-i aclame : au trecut ca niște fantome.

În Austria este un puternic curent de apropiere de Germania., este însă înăbușit. Se înțelege că **jidanii din Austria nu vor să meargă cu germanii.**[----]

Reînvierea Austro-Ungariei ?!

Austria , independentă de Germania, **va tinde să se unească cu Ungaria.** Chiar acum a fost cancelarul Schuschnigg , împreună cu ministrul de externe al Austriei la Budapesta , pentru ca să-și declare dragoste reciprocă. Atunci vă întreb eu : **acei care fac politica Genevei** , pe tema Anschlussului, **ce fac altceva decât pregătesc unirea Austriei cu Ungaria ?** [----]

Titulescu

Și atunci , d-lor, **ce fel de politică face d-l Titulescu ?**

" De aceea, **cu toată admirația pentru discursurile d-lui Titulescu** d. Titulescu ține discursuri admirabile, cum a fost ultimul discurs cu delegația ungară, pe care a sfârșit-o de tot (**aplauze !**)

- **eu resping politica externă a d-lui Titulescu** . De altfel, este încă ceva care o caracterizează : **o curioasă unanimitate de laude** la adresa d-lui Titulescu. **Nu de laude, de ditirambe , parcă presa întregă e apucată de năbădăi**, atunci când e vorba de d. Titulescu. **Ce presă ? Evident presa jidovească. Va să zică politica d-lui Titulescu concordă cu interesele jidanilor ;** [----]

Căci , oare **de ce această presă nu este unanimă în a mă lauda pe mine ?** (**ilaritate**)

- **Valer Pop** (ministr. secretar de stat) **Cred că greșiți** . D-l Titulescu nu luptă împotriva nimănui, nici împotriva Germaniei . **D. Titulescu luptă pentru apărarea intereselor Țării Românești.** (**aplauze la majorități**) Poate să fie o deosebire de concepție între dvs și d-sa. Văd însă că **unanimitatea țării este recunoscătoare pentru modul cum d-l Titulescu a apărât interesul țării la Geneva.**

Alianță cu Germania

-ACCuza : [----] **politica d-lui Titulescu nu corespunde intereselor noastre . Concluzia mea este aceasta : o altă politică pentru apărarea intereselor României eu nu văd decât într-o sinceră politică de unire și de alianță cu Germania.**

Pentru ce ? Să vă spun.

De Germania , mai întâiu , ne leagă **interesele noastre economice** ca de nici o altă țară din lume ; de Germania ne leagă **interesele noastre de apărare împotriva comunismului** . Germania este **singurul Stat care a apărât civilizația lumii împotriva anarhiei comuniste marxiste a jidanilor.**

- **I. Codreanu** : În timpul războiului ?!

- **Cuza** : La război, merg oamenii așa cum merg ei . **Dar este vorba că dacă Adolf Hitler nu intervenea ca să reprime mișcarea comunistă din Germania , se bolșeviza întreaga Europă.** Prin urmare eu socotesc că **nu putem avea o altă politică utilă Țării Românești , decât o alianță politică și economică cu Germania.**"

ACCuza / 14 dec.'34

---

33) C. Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Madgearu, Călinescu - clarificări polemice.

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 375- 380)

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Avertismentele prezentului**

▣ **Solidaritate și națională.**

Prevestiri destul de negre , semne destul de rele , sunt pe orizontul țării și al lumii .

Un tragic destin a făcut ca această discuție la Mesaj , să fie **încadrată într-un chenar de doliu**. **MSRegele Alexandru** al Iugoslaviei a murit pe Golgota păcii , răpus de acei care-și închipuie că **" pot omorâ pacea, asasinându-i slujitorii"**

Alături de el , a fost asasinat ilustrul nostru Cetățean de onoare , **Louis Barhou**, acela care , de la această tribună , afirmase cu atâta căldură că **" nici un petic de pământ din pământul românesc nu va putea fi încălcat ,fără ca Franța să nu simtă în propriul ei trup această încălcare "**

Două morți tragice , care reprezintă **două avertismente ,de care suntem obligați să ținem seama.Suntem obligați să ținem seama și să ne revizuim credințele** noastre în **destinele neamului nostru**, pentru ca să determinăm acea **solidaritate** de care vă vorbeam adineauri , **singura cheazăie a evoluției noastre normale** .[----]

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Generațiile.**

▣ **Pericolele**

" Generația din care fac parte, **generația războiului**, are în special avantajul de a fi căpătat , din focul acestui război , **un simț al realității** infinit mai dezvoltat .Acest simț al realității , produs din **epuizarea totală a oricărei sete de risc și de aventură** , dar care a păstrat , în schimb, **o sete masivă de chietudine, de siguranță, de dezvoltare pașnică, de consolidare** a ceea ce a câștigat cu atâta trudă și cu atâta sânge.

Revizionismul ...

Cei ce își închipuie că atitudinea noastră este produsul unei **timidități, se înșală**.Vom ști să arătăm că **dacă cei veniți după noi** , înșelați poate de prea marea apropiere a sublimului din război și **însetați de război**, pentru că vor încerca să se atingă de acest sfânt patrimoniu, **vom ști să le arătăm că știm să fim tot atât de implacabili ca în focul cel mare "** (**aplauze la majorități**)

Extremismul de stânga și de dreapta

" **Acei care își închipuie** că **pot fi naționaliști** , rămânând **inculți și bicsnici,acei care -și închipuie** că **internaționalismul** înseamnă **să-ți urăști în primul rând pe proprii tăi frați** și **să-ți dezorganizezi propria ta celulă , se înșală** , pentru că **naționalist sau internaționalist** , **dacă vrei să meriți un loc în colectivitatea mare a omenirii ,trebuie să-ți întărești propria ta celulă** pentru a contribui cât mai efectiv la procesul cel mare de **progres și civilizație**" (**aplauze la majorități**) [---]

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Politica externă**

[**LD : Constată un acord unanim , asupra politici și persoanei lui Titulescu , ceea ce nu era adevărat .**]

Vorbește la superlativ de sistemul de alianțe , de politica de pace ; subliniază necesitatea întăririi apărării, a armatei ; remarcă rolul pozitiv pe care , și în trecut și în prezent , a revenit PNL această misiune.

C.Tătăranu / 17 dec.'34

34.) Vict.lamndi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj , 17 dec.'34

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

Vict.lamandi / 17 dec.'34

▣ **Consens parlamentar .**

▫ Solidaritate guvernamentală

[-----]

Politică externă

[LD : nu ține seama de rezervele lui ACCuza]

" **Aceeași solidaritate** și aceeași **unanimă manifestare** de încredere **din partea tuturor** , le desprindem din aceste dezbateri cu privire la **politica externă a țării** , ale căruia **continuie succese** , făurite , în primul rând , de **strălucitul nostru ministrul de externe** , d-l **Nicolae Titulescu** (**aplauze prelungite , ovații**) , în jurul căruia stă permanent **sprijinul guvernului întreg** ,constituie o garanție temeinică pentru asigurarea păcii și pentru securitatea Statului ."

[-----]

Receptare guvernamentală

" **Guvernul** nu poate decât să-și arate **complecta satisfacție** că **cel puțin pe aceste chestiuni de capitală importanță** , devotamentul neprecupețit către **Coroană** , apărarea **politici externe**,sprijinirea **armatei** , **toate forțele politice ale țării sunt aliniate pe același front al solidarității** și al hotărârii de **a-și face datoria până la capăt** " (**aplauze la majoritate**)

[-----]

" Cazul " Antonescu...

Conflict Dinu Brătianu- Titulescu ?

[LD : nu prea înțeleg decât că... Titulescu iar a intervenit într-o chestiune internă ....]

- **Madgearu** : La care , d-le lamndi , eu te-aș ruga să-mi spui **ce s-a petrecut** aici în Cameră **între d-ta și dl Dinu Brătianu ?** (**ilaritate**)

V-ați pus de acord cu privire la rolul Parlamentului ? Fiindcă d-ta ai spus pe banca ministerială **că Parlamentul n-are a se amesteca** în chestiunea comandamentelor militare , iar **d-l Dinu Brătianu , șeful dvs , a spus exact contrariul** .(**aplauze la PNT** ; **întreruperi la PNL ; mare sgomot**)

-**lamandi** : Dați-mi voie să vă răspund imediat .**Vă invit să luați notele stenografice** ,fiind convins că **nu veți vedea acolo decât un singur lucru**

- **Madgearu** : Le-ați retușat !

- **lamandi** : Dle Madgearu , dacă sunteți de bună credință - și nu vă pun buna credință la îndoială

- trebuie să recunoașteți că **d-l Dinu Brătianu nu s-a deosebit de d-l Titulescu decât într-o singură direcție...**

- **Madgearu** : Eu vorbesc de d-ta , nu de d. Titulescu .

- **lamandi** : ... și anume în aceea **de a nu se face aprecieri pe socoteala ofițerilor**. Atât și nimic mai mult. **DI Dinu Brătianu a spus că Parlamentul trebuie să aibă cunoștință** de apărarea țării. **DI Dinu Brătianu a vorbit de înarmare** , nu de ce spui d-ta ,

[-----]

V.lamandi / 17 dec.'34

35.) **Al.Lapedatu** (ministru, guvern) discurs final la Mesaj, Senat , 17 dec.'34

(D.S. MO 16, șed. din 17 dec.'34 , p. 205-207)

[LD : din păcate, discurs parțial fișat, nexeroxat . În concluziile la mesaj, din partea guvernului, ministrul Lapedatu a stăruit asupra conținutului și sensului declarației identice a P.Maghiar la Cameră și Senat . El considera că deziterale și motivarea erau prezentate ca o imputare la adresa factorilor politici români, care ar fi introdus **problema minoritară în luptele partidiste și ar fi legat soarta minorităților , de raporturile cu Ungaria .**

El a respins această acuzație , apreciind că , în loc ca maghiarii să-și recunoască propria răspundere în asperitățile existente , căutau să învinovățească politica românească]

Lapedatu / 17 dec.'34

▫ PNL și minoritățile

" În **Constituția** noastră , în **legile noastre organice** , se găsesc **principii și dispozițiuni** prin care să li se poată da **satisfacție la exigențele și pretențiunile juste și îndreptățite** , pentru **salvarea ființei naționale**, în ceea ce privește **cultul** și în ceea ce privește **cultura minorităților noastre** ." [-----]

" Dorim ca în țara românească **minoritarii** , care trăesc împreună cu noi, să se găsească la adăpost , într-un regim de **legalitate și ocrotire** , pe care au dreptul să-l reclame și pe care nici o dată nu li l-am refuzat sau contestat "

Lapedatu / 17 dec.'34

▫ Partidul Maghiar

În privința amestecului străinătății, **vina era a Partidului Maghiar** însăși, care " **s-a crezut îndreptățit să ducă toate doleanțele , toate protestele sale , nu la guvernul țării , ci în străinătate** și anume , **la Liga Națiunilor , la Geneva** " [----]

Partidul Maghiar a dus în România mai multe " **misiuni religioase**" , din America și de pe aiurea, sub formă de **anchetatori**, care **să cerceteze situația religioasă- culturală -politică a minoritarilor**. Rezultatul ? **Reântorși acasă**, au făcut " **cea mai pătimașă și odioasă propagandă împotriva noastră, prin publicațiile lor** " Apoi, s-au dus la **Liga Națiunilor** unde, din 1924 până în 1934, au prezentat **peste 20 de reclamații contra statului român**.

S-au organizat ,în străinătate, diverse **congrese ale minorităților**, la care au participat **deputați și senatori maghiari ai Parlamentului român**.

În sfârșit, au făcut **o imensă propagandă împotriva statului român**, bazate pe informații tendențioase și calomnioase , oferite de chiar reprezentanții minorității maghiare din țară .

Al.Lapedatu / 17 dec.'34

36.) GhTătărăscu / 27 dec.'34

▫ Semnificația întrunirii din Ardeal.

[LD : este evidentă stăruința și **străduința guvernului de a atrage Ardealul** la opera de **înțelegere și construcție națională**, de a **anihila propaganda adversarilor** privind **neglijarea provinciilor unite de către liberali**, de a-și întări pozițiile, electorale chiar , în Transilvania De aceea m-a și dus gândul la **o contrabalansare a agitațiilor** care voiau să **îndrepte resentimentele spre București**, indicat ca **centrul dominant** .

Din păcate ,este **prea optimistă generalizarea sa** , privind **consensul național ...]**

" **Participarea la acest sfat a oamenilor** de numele cărora se leagă **unirea Basarabiei și Bucovinei** , precum și **declarațiile ce s-au făcut aici** , transformă această manifestare regională **într-o manifestare cu caracter național** , care îmbrățișează **aspirațiile românismului de pretutindeni**.

Sunt fericit că îmi este dat să prezidez **o asemenea demonstartiune** , care **sfarmă cercurile de partid [LD !?]** - și luând **proporțiile unei afirmări de conștiință** , constituie **răspunsul final tuturor campaniilor de ură și atâtare** , care , dincolo de hotarele noastre , au căutat , în decursul acestui an, să întărească **curentul revizionismului** . "

GhTătărăscu / 27 dec.'34

▫ Răspuns revizionismului

" **Reacțiunile împotriva acestui curent sunt necesare și avem datoria să ținem treaz sufletul țării**, împiedicând să **alunece pe panta unei pasivități**, care ar putea fi interpretată fie ca un **act de recunoaștere** , fie ca un **act de abdicare** .

" **Datori suntem** apoi ca , **în fața revendicărilor** , care se reazimă pe interese materiale ,**să opunem revendicările care se reazimă pe drepturile imprescriptibile a popoarelor** ;iar celor mai îndrăzneți , care ne amenință cu **forța în slujba silniciei** , să opunem **calmul biruitor al celor care reclamă forța în slujba dreptății** . "

" Și în anul care se încheie a răsunat în atâtea împrejurări strigătul de sfidare și de provocare:< revizuiți frontierele ! >.

De aici din această cetate , inimă a Ardealului , noi răspundem în numele unui Neam întreg : < REVIZUIȚI CONȘTIINȚELE! >.Revizuiți-vă conștiințele - le veți găsi împovărate de o mie de ani de constrângere făcută pentru a silui sufletul unui popor .

Revizuiți-vă conștiințele - le veți găsi încărcate de remușcările sădite de suspinele celor cari s-au stins prin temniți ori au pățimit pe roată , fiindcă au voit să-și păstreze limba și pământul lor.Revizuiți conștiințele voastre și apoi vedeți dacă mai puteți încerca să revizuiți frontierele noastre !

Frontierele noastre nu sunt frontiere convenționale , ci frontierele înlăuntrul cărora un popor, deposedat prin forța brutală de toate drepturile sale , a așteptat zece veacuri ziua eliberării . Frontiere eterne - eterne cât și dreptul și dreptatea și care nu se pot clinti decât în ziua în care ar muri și dreptul și dreptatea.De aceea, aceluia care ne reclamă orașe și pământ , noi le răspundem : < NICI UN SUFLET ȘI NICI O BRAZDĂ ! >; iar aceluia care ne propun schimburi și târguieli, noi le răspundem cu lozinca generației noastre , sub îndemnul căreia armata regală a trecut munții : < ORI TOȚI ÎNTR-O ȚARĂ , ORI TOȚI ÎNTR-UN MORMÂNT ! >

" Afirmarea acestor credințe , a acestor simțăminte, a acestei voințe, este necesară ori de câte ori acțiunea revizionistă depășește - așa cum a depășit în ultimul timp - marginele încredinței și se transformă în acțiune de tulburare a păcii dintre popoare."

Gh.Tătărăscu / 27 dec.'34

37.) Victor Iamandi , precizări la discursul de la Mesaj (17 dec.'34) , 22 ian.'35

/ Campania " *Universului* " : acuzare de *lès națiune* /

Al.Popescu -Necșești (PNL-1), **CCGiurescu** (PNL-2) - replică , intervenții

(DAD, MO 21, șed. din 22 ian.1935 , p. 496- 510)

[-----]

Iamandi / 22 ian.'35

▣ **Discursul din 17 decembrie '34**

În problemele naționale , respinge orice calomnie și orice insinuare.

El a rostit cuvântarea la mesaj pe 17 decembrie. Parlamentul s-a închis pe 18.

A doua zi, miercuri , 19 decembrie, " *Universul*" a continuat campania de defăimare și, pentru a impresiona lumea, a găsit de cuviință să publice în facsimil așa -zisul text al declarațiunii lui de *lèse râmânism*, după notele stenografice.

Acest simplu fapt dovedea că nu se urmărea apărarea intereselor superioare naționale,ci imediată și decisivă compromitere a sa. [-----]

Iamandi / 22 ian.'35

▣ **Tendențele centrifugale ale conducătorilor minoritari**

" Am fost apostrofat că, în discursul de la 17 decembrie, ocupându-mă de clasa conducătoare a minoritarilor , am spus că **tendențele centrifugale** - adică iredentiste - pe care le manifestă sau le urmăresc fruntașii Partidului Maghiar , **sunt explicabile.**

De ce sunt explicabile ? am fost întrebat de detractorii mei . **Foarte simplu.**

Pentru că mare parte dintre acești conducători , sunt aceiași care înainte de Unire, aveau, în Ungaria, un rol politic bine determinat și, din această cauză, oricâte declarații de loialitate ne-ar face , sufletul lor nu poate fi schimbat atât de repede , iar orientarea unora dintre ei , poate rămânea dependentă de Budapesta .

- **Iuliu Maniu : " Dar d-le , cum puteți spune așa ceva ? Nu vă încurcați mai tare , pentru a vă descurca " (întreruperi la PNL)**

- **Iamandi : Aș vrea ca dl Maniu să-și explice întreruperea .**

-**Maniu : Îmi voi lua această libertate .** [---]

" La 1 decembrie 1934,cu 17 zile înainte de discursul încredințat , am vorbit la Radio , în

numele guvernului, **preaslăvind Unirea Ardealului cu România**, în termeni care dovedesc de ce credințe și de ce sentimente sunt călăuzit în chestia națională. Citez din această cuvântare numai câteva rânduri, pentru a răspunde aceluia care **mă acuză că aș fi alimentat revizionismul maghiar** :

< În împrejurările actuale, când glasuri revizioniste și revanșarde se aud din anumite locuri, amintirea răsunătorului eveniment de la 1 decembrie 1918, Unirea Ardealului cu România, constituie mai ales prilejul unei impunătoare manifestațiuni de indestructibilă solidaritate și de ferma proclamare a drepturilor etnice și istorice pe al cărui temei indestructibil s-a clădit pentru vecie unitatea Statului Român. > [-----]

Victor Iamandi / 22 ianuarie '35

▣ Discursul din 17 decembrie 1934

"În sfârșit, la 17 decembrie 1934, am rostit discursul pentru care am fost ridicat în triumf de imensa majoritate a acestei adunări, și care, a doua zi, a fost denunțat opiniei publice drept **o adevărată trădare a intereselor naționale ale țării**. [-----] **argumente în favoarea Budapestei.**" **Țin să protestez cu toată hotărârea împotriva unei acuzații nedrepte și lipsite de orice temei**" (**aplauze prelungite la majorități**) [-----]

Al. Popescu Necșești / 22 ian. '35

▣ Replică la discursul lui Iamandi

[**Replica lui s-a vrut o punere la punct, o nouă încriminare a lui Iamandi, în aplauzele opoziției, dar, mai ales, a georgiștilor. O mostră de pătimășă pornire, de ironie, de speculație și umilire a ministrului Iamandi. S-a jucat cu cuvintele, a citat trunchiat, i-a făcut proces de intenție, invocând părerile unor istorici și oameni politici, numai pentru a demonstra că Iamandi a făcut o greșeală impardonabilă, că este un trădător!**

Un exemplu de **campanie calomnioasă a "Universului"** - reușită altfel! - cu mize politice interpartidiste, sub pretextul apărării intereselor naționale. Din păcate, **atunci, atât de pe banca ministerială - goală! - cât și din majoritate, nu s-a găsit nici o voce care să-l pună la punct pe Necșești.**

Iamandi a rămas singur!

[-----]

[citează din aprecierile lui **Iorga, la 25 dec. '34** pe marginea afirmațiilor lui Iamandi] :

< Ceea ce a spus în Camera dl Iamandi, este desigur o greșeală. Aceasta din mai multe puncte de vedere. Întâi, nu orice lucru se spune oricând. În momentul când Ungaria freamătă de iredentism, ea stă sub acuzația pregătirii unui asasinat politic, nu se fac amabilități în această direcție. Al doilea, nu din orice loc se spun asemenea lucruri. [-----]

În al treilea rând, dl Iamandi vorbește de lucruri pe care nu le cunoaște. Nu toate orașele le-au făcut sașii, ci numai cetățile; iar târgurile sunt creațiune populară, deci și românească. >

[-----]

"Dar **nu numai oamenii politici** care nu stau pe aceeași bancă cu dl Iamandi, **nu numai istoricii** care profesează la catedră și de la care și dl Iamandi, pretinde că a învățat o dată - ca să uite mai târziu - **dar chiar colegii d-sale de pe banca ministerială au fost nevoiți să meargă la Cluj, a patra zi de Crăciun, și să spună, cu privire la afirmațiile nefundate ale d-lui Iamandi, care este într-adevăr realitatea.**"

[**citează din discursurile lui Inuleț și Tătăărăscu**] [----]

"**Era nevoie, d-le ministru Iamandi, ca dvs să veniți în Camera și să faceți cu atâta ușurință, asupra acesor realități, o afirmație pripită, pe care apoi s-o retrageți și să reveniți asupra ei, spre cinstea dvs, când, la 10 decembrie, în fața forului de la Geneva, când s-au discutat răspunsurile Ungariei, cu privire la drama de la Marsilia, dl ministru Titulescu a fost pus în situațiunea să apere împotriva reprezentantului ungarilor, tocmai ceea ce dvs ați venit să infirmați de la tribuna Camerii, în numele guvernului român, și anume: tradiția românească?"** (**aplauze la PNL-georgist**) [**citează din replica dată de Titulescu lui Eckhart**]

< Onorabilul delegat al Ungariei a mers până a spune: "atunci când cineva nu are tradiție, se sprijină pe propagandă" [-----] Români nu au tradiție? Așezați pe meleaguri pe care nu au încetat să le locuiască [-----] >

" Iată ce spunea dl Titulescu la Geneva despre orașele care nu ne-au aparținut nici odată !
Puneți față în față ceea ce spunea dl Eckhart , cu ceea ce a spus dl Iamandi de pe banca
ministerială și să judecați și dvs dacă nu este justificat cuvântul de trădare "

(**protestări la majorități ; aplauze la PNL-georgist**)

- **NCPopescu** : Dacă ar fi fost așa, atunci nu l-am fi aplaudat noi, majoritatea .

- **Popescu-Necșești** : " Românii nu au tradiție ? Ei care sunt așezați pe meleaguri pe care
nu au încetat să le locuiască de când au fost aduși de împărații Romei ?

[**LD hopa ! atenție!**] < **Românii se găseau acolo pentru a primi pe ungurii care veneau din
Asia. După 2000 de ani sunt în măsură** - afirmă ministrul nostru de externe - **să spună
poporului ungur care se fălește numai cu o tradiție milenară : suntem tot aici ; rămâneți ,
fiindcă ați venit, dar cu condiția casă-și păstreze fiecare locul >**

- **NCPopescu** : Dar de ce stă atunci dl Titulescu alături cu " trădătorul" Iamandi ?

- **Popescu- Necșești** : Este dureros să constate că, **de pe banca ministerială și în numele
guvernului , s-a putut face , cu atâta regretabilă ușurință, care merge până la inconștientă,**
această afirmație.(**protestări la majorități ; aplauze la PNL-georgist**) [--]

CCGiurescu / replică la Victor Iamandi / 22 ian.'35

▣ Reacțiile Budapestei

[**LD : la acest capitol , Giurescu îl prinde în șah pe Iamandi.**

Este adevărat că, **în circumstanțele date, presa Budapestei a exploatat copios incidentul
din Parlamentul român , pe subiectul minorităților din Ardeal. Cu atât mai mult cu cât Ungaria
fusesse pusă la punct de Titulescu**

Poate asta **a și amplificat atât de grav învinovățirea lui Iamandi** ;poate asta a determinat pe
**Tătărașcu să meargă la Cluj , pe 27 decembrie, să țină acea întrunire națională . Indiferent de
explicații, este clar că Iamandi devine victima unei campanii de presă concertată de "**
Universul" ; **că în spatele acțiunii s-au aflat și georgiștii ; că... unii au căzut în plasa "**
Universului " și că **... guvernul ... a ezitat să-l apere .]**

" Ca să vedeți **efectul acestei cuvântări a d-lui ministru Iamandi, dați-mi voie să vă citez un
document. Am aici ziarul oficial al d-lui Tibor Eckhardt , reprezentantul oficial al Ungariei la
Geneva. Ce spune " Magyaraszag" , acest ziar unguresc, care apare la Budapesta , în urma
cuvântării d-lui ministru Iamandi ? Vă semnalez faptul că acest ziar nu a putut intra în țară .**

- **Iamandi** : Și voiți să-l popularizați dvs acum ?

- **Giurescu** : Nu ; dar adevărul trebuie spus.

- **Iamandi** : **Dacă nu ați vorbi dvs cum vorbiți și nu mi-ați pune în sarcină intenții pe care nu
le-am avut nici o dată,** fiți sigur că nici acea gazetă ungurească nu ar scrie cum scrie

(**aplauze la majorități**)

- **Giurescu** : Fraza scrisă de " Magyaraszag" , din Budapesta , este scrisă înainte ca noi să fi
pronunțat vreun cuvânt de la această tribună.

- **Iamandi** : Dar în ziarul " **Universul**" , a doua zi chiar, **am fost făcut tovarășul acestui
reprezentant al Ungariei la Geneva.**

- **Giurescu** : D-lor deputați, în această gazetă se artă că **d-nii Maniu, Goga și Vaida-Voevod ,
conducătorii valahi ai Ardealului , au făcut comentarii inexacte , mincinoase , asupra
discursului d-lui ministru Iamandi .**

Se comentează, apoi , **politica națională , din trecut, a PNL , și în special un discurs al lui Ionel
Brătianu , ținut la Sf. Gheorghe, pe care îl denunță Europei ca de rea credință și se ajunge la
concluziunea că singurul om politic corect al nostru este d-l Iamandi.**

- **Iamandi** : **Credeți că mă onorează pe mine asemenea recunoașteri , d-le Giurescu ?**

- **CCGiurescu** : Tocmai ; sunt sigur că le disprețuiți . Dar nu este mai puțin semnificativ că,
în urma unui discurs al dvs, s-au putut scrie asemenea lucruri în presa din Budapesta -

Iamandi : După ziarul " **Universul** "

- **Giurescu** : După câte știu eu, nici d-l Vaida, nici d-l Goga, nici d-l Maniu, nici d-l Lupaș, nici
profesorii de la cele patru Universități, nu sunt în slujba " **Universului** "

- **Al.Popescu -Necșești** : Dar cu toții sunt în slujba unei idei mari .

- **NCPopescu** : Au citit declarațiunile așa cum au fost redate de ziarul " Universul " dar

nici unul din d-niile lor, n-au fost aici de față . "

-CCGiurescu : " D-lor , eu voi încheia , pentru că în ceea ce privește fondul chestiunii, dl Victor Iamandi a arătat că a fost o inadvertență .Noi luăm act de această declarație a d-sale. Noi considerăm , totuși , că asemenea inadvertențe nu trebuie să aibă loc de pe banca ministerială , pentru că , oricât s-ar retracta , oricât s-ar explica , aceste declarațiuni vor rămâne și vor fi folosite întotdeauna și poate în momente deosebit de critice pentru poporul nostru, de către adversarii noștri milenari.

Vor veni și de la Geneva ; vor veni de oriunde din Europa apuseană , în presa rothermezistă , în presa italiană , și vor specula aceste declarațiuni " (aplauze PNL-g și LANC) [---]
Iamandi / Popescu -Necșești / CCGiurescu / 22 ian.'35

38.) Sebastian Șerbescu (PNL) , comunicare : delegația parlamentară română , 8 febr.'35

Conferința Uniunii Interparlamentare (Istanbul , oct.'34)
(DAD, MO 32, șed. din 8 febr.'35, p 776- 778)

[LD Ca și în cazul conferințelor Ligii Națiunilor, după opinia mea, stăruințele depuse de **Uniunea Interparlamentară** , nu și-au atins scopurile, ceea ce indică scăderea rolului parlamentelor în regimurile politice europene . De altfel , și în **parlamentul român**,relatarea lui Șerbescu a fost aplaudată **doar de majoritatea parlamentară** , deși cele explicate de el interesau în cel mai înalt grad , **politica externă promovată de Titulescu !**
Nu cred că greșesc când afirm că tot ce ținea de politica externă era un subiect lăsat exclusiv pe seama ministrului de externe ! După cum nu cred că exagerez că .... **formulele lansate la aceste congerințe ... au rămas simple sau utopice deziderate .**]

La lucrările Conferinței Uniunii Interparlamentare , a fost prezentă o importantă delegație română. Conform statutelor Uniunii , **Rezoluțiile** conferințelor **trebuiau aduse la cunoștința Parlamentelor naționale**. La Conferința de la Istanbul s-au dezbătut trei capitole :

I) Siguranța și dezarmarea ; II) Chestiunea socială ; III) Tehnica regimului reprezentativ.
Sebastian Șerbescu / 8 feb'35

I) Siguranța și dezarmarea

Dorințele enumerate sub acest titlu constituie un sumar al politicii U.I. , în ce privește **problema siguranței** , inseparabilă de aceea a **reducerii înarmărilor**.Un lung expozeu ar fi necesar pentru a comenta originile și însemnătatea ei.Ne vom mărgini , deci , a **sublinia liniile mari** , care duc toate spre același scop :**solidaritatea tuturor țărilor pentru menținerea păcii, prin dreptate** (**aplauze la majorități**)

Rezoluția afirmă ideea fecundă a **armonizării legislațiilor naționale ,cu noile principii ale dreptului internațional .Uniunii** îi revine onoarea de a fi emis întâi această idee.

Rezoluția preconizează **adoptarea unui sistem universal de siguranță ,bazat pe interzicerea întrebuițării forței și violenței .**

Pentru a remedia " fisurile" **Pactului Briand -Kellog** , Rezoluția prevede înființarea unui **organ de consultare** , care ar putea **să se pronunțe nu numai** asupra **oricărei infrațiuni** la **interzicerea întrebuițării forței** , **dar și** asupra tuturor actelor pregătitoare ale acestei infrațiuni.Într-o epocă în care , **pentru a simula că nu violează principiile noului drept, unele state fac războiul fără a-l declara** , comunitatea internațională trebuie să poată activa la timp , fără a aștepta ca pacea să fie definitiv compromisă prin acte ireparabile.

Mai trebuie însă ca Statul care a fost atacat , să primească sprijinul necesar pentru apărarea sa. Pentru aceasta **este nevoie să se știe care este statul agresor .** , ceea ce este foarte greu, deoarece fiecarestat declară că el a fost atacat .

În aceste condiții ,**se impune o definiție prealabilă a agresorului** , atât pentru punereaîn gardă, cât și pentru **baza juridică** a unei acțiuni comune **contra statului agresor.**

" **Rezoluția de la Istanbul** recomandă deci statelor **de a adera la Convenția de la Londra** din 1933 , **care conține o definiție a agresorului** , cunoscută de toți membrii Uniunii .

" **Rezoluția** mai prevede **aplicarea de sancțiuni contra agresorului** , de ordin diplomatic,

financiar, economic sau militar : iar punerea în vigoare **ar fi facilitată** prin **înființarea unei forțe armate internaționale** , mai ales a unei **forțe de poliție aeriană**.

" **Rezoluția** de la Istanbul recomandă **încheierea pactelor continentale** ,pentru a se ajunge la **un sistem de pacte regionale , multilaterale sau bilaterale**.

Se pare că ,actualmente,**aceste tratate regionale sunt preferate de diplomație**.

Ne reamintim încheierea **Pactului Balcanic**, și străduințele depuse pentru încheierea unui **Pact Oriental** de neagresiune. Grupele naționale ale Uniunii , sau unele din ele, vor examina proiectele de pacturi regionale , care vor putea fi iscălite în viitor. Se va consulta atunci, cu folos, Rezoluția de la Istanbul.

" **Conferința de la Istanbul** a ținut să afirme **încrederea Uniunii** în chestia **reducerii înarmărilor** , în ciuda **insucceselor de la Conferința dezarmării** și a **pesimismului care domnește** .

Sebastian Șerbescu / 8 febr.'35

II) Chestiuni sociale

Pentru prima oară, **Uniunea** a fost **sesizată de chestiuni de ordin social**. Această încercare , care părea temerară unora, a reușit ; dovada o face conținutul **Rezoluției** în privința căreia supunem **Grupelor naționale** următoarele observațiuni :

a) **Reglementarea orelor de lucru** , prin invitația foarte clară adresată **organismelor naționale** , **de a face demersurile necesare pe lângă guverne**

În sept.'33 , Consiliul de Administrație al **Biroului Internațional al Muncii** a adoptat prin 22 de voturi - pentru și 7- contra , o **Rezoluție** prezentată de delegații Franței, Belgiei, Cehoslovaciei, Spaniei, Italiei , Argentinei , Mexicului și Braziliei ,prin care **s-a decis înscrierea la ordinea de zi a sesiunii a XIX -a ,convocată pentru 4 iunie 1935, la Geneva, a reducerii zilei de lucru .**

B.I.M . a fost însărcinat de a pregăti o **Convențiune unică** , care **să prevadă reducerea zilei de lucru** în ansamblul activităților economice. Sunt vizate , mai ales : **lucrările publice** întreprinse de guverne sau subvenționate de ele ; **industria fierului și a oțelului** ; **industria construcțiilor de clădiri** ; **industria sticlei** ; În numele lucrătorilor, Jouhaux , a cerut B.I.M **să pregătească rapoarte** pentru următoarele industrii : cele cu **lucru neîntrerupt** ; **armament și muniții** ; **produse chimice** ; **transport** ; **gaz-apă -electricitate** ; **textile** ; **sticlărie** ; **mină** ;

În aceste condițiuni, **grupările parlamentare naționale** , ar putea cere guvernelor lor ca **delegații la a XIX-a Conferință Internațională a Muncii** (4 iun.'35) să aibă instrucțiunile necesare :

1.**Pentru a vota proiectul** de Convenție privind **reducerea duratei de lucru** ;

2.**Pentru a vota** la Conferință , în favoarea aplicării **reducerii duratei lucrului** , la industriile care vor fi propuse de Consiliul de Administrație BIM în ian.'36

3. **Pentru a aplica** acestor industrii procedura de urgență ;

b) **Șomajul tinerimii și remedii**

Această **Rezoluție**, concepută în același spirit ca și precedenta , cu **mari principii de ordin umanitar** urmate de **sugestii de ordin politic** .

A XX-a Conferință Internațională a Muncii se va ocupa de asta și invită **Grupările naționale parlamentare** să-și dea concursul , cerând guvernelor lor să dea **delegaților la viitoarea conferință** , în acest spirit și scop.

Sebastian Șerbescu / 8 febr.'35

III .Evoluția regimului reprezentativ.

Rezoluția cu acest titlu este **interesantă** din mai multe p.d.v.

Ea **stabilște** întâi, care trebuie să fie **metoda Uniunii Interparlamentare** în sistemul **reprezentativ**. Această metodă trebuie **să informeze membrii Uniunii** Interparlamentare asupra **evoluziei instituțiilor politice din diferite țări** .

De aceea, **membrii Uniunii** sunt invitați **a comunica experiențele lor**, în ceea ce privește **sistemul lor parlamentar**, **fără a critica ceea ce se face în străinătate**.

Uniunea Interparlamentară va putea, astfel, într-un domeniu foarte delicat, **să rămână fidelă** **politicii sale de respectare a convingerilor tuturor mebrilor ei**.

Rezoluția emite apoi mai multe **sugestii** în privința **votării bugetului, remedierii imperfecțiunilor procedurilor parlamentare, stabilității guvernamentale, separațiunii puterilor politice și judiciare și a independenței Parlamentului.** Aceste sugestii sunt **ecoul discuțiilor** care au loc în toate țările, asupra acestor probleme actuale și arzătoare .

Aceasta dovedește că în multe parlamente se propun soluții aproape asemănătoare , dovadă precisă că **răul de care suferă sistemul reprezentativ este foarte răspândit,** și că o **consultație internațională ar fi de folos.**

Grupele parlamentare vor găsi în **Rezoluția adoptată la Istanbul ,** o contribuție serioasă la **studiul evoluției instituțiilor politice.**

Cu această ocazie , reamintim că o **Subcomisie permanentă** se va ocupa în curând numai de chestiunile de ordin tehnic, dar și de marile probleme de organizație politică ."

(aplauze prelungite la majorități)

- **Justin Stănescu** (vicepreșed.) : Se ia act .

Sebastian Șerbescu / 8 febr.'34

Vacanța parlamentară

39.) **Manifest PCR , / la aniversarea Restaurației lui Carol II / iunie '35**

Grăește către voi Partidul Comunist din România .

(Arhiva ISISP, cota A XIX- 17, inv. nr 806)

[-----]

Carol II

" În acea zi, **complotul câtorva militari aventurieri** și al **șefilor PNȚ în frunte cu Maniu,** împinși de **graba pregătirii unui război contra Sovietelor,** a adus în țară pe ascuns și a așezat pe tron prin surprindere pe **dușmanul de moarte al poporului român, biciul popoarelor subjugate din România , marele capitalist, om de afaceri și moșier , capul fascismului român, matadorul ațățărilor războinice contrarevoluționare , pe Carol al II-lea de Hohenzolern.**

Partidele politice

" **Capitaliștii și moșierii** din România, s-au strâns repede în jurul tânărului șef al monarhiei. **Toate partidele burgheze** au înțeles prețul monarhului , ca **instrument și cap al fascizării țării,** ca mască a propriilor lor **uneltiri reacționare** și ca **campion consecvent al cruciadei antisovietice** .[----]

Partidul Comunist

" **Singur PCR** a dat alarma în 1930, și n-a încetat să demaște **rolul sugătorului de sânge** de pe tron, a **fascistului războinic hohenzolleresc.**[-----]

Fascizarea României

" Sub "înaltul" lui patronaj , s-au desfășurat **dezgustătoarele ațățări războinice contra Uniunii Sovietice** , pentru care masele au plătit miliardele Skodei.

El completează azi zilnic cu căpeteniile cele mai reacționare și imperialiste ale burgheziei române, pentru **schimbarea fascistă a constituției,** introducerea **pedepsei cu moartea** pentru popor, **încăunarea fățișă a dictaturii militaro-fasciste sângeroase** [----] pentru **aruncarea României în orbita aventurilor de război hitleriste contra Uniunii Sovietice !** [-----]

▣ **Congresul VII al Kominternului, Moscova, 25 iul.- 20 aug.'35**

510 delegați. 65 partide.

[LD : Pune accentul pe **schimbarea de macaz a Kominternului** și cum s-a oglindit ea în **schimbarea de tactică a PCR** Consultă obligatoriu lucrările apărute după 1990
Se lansează formula **Frontului Popular Antifascist**]

40.) Repatrierea turcilor din Dobrogea , 14 aug - 23 sept.' 1935

/ note diplomatice / hotărâri de guvern / statistici / reglementări /
(Arh.BCS, Fond Brătianu, pachet XX , ds. 2, f. ...)

[LD : nu știu ce s- a ales din această repatriere. Nu știu care era situația în 1940 ,
când am pierdut Cadrilaterul . Important este episodul și grija turcilor de a-și aduna conaționali !]

▣ **Jurnalul Consiliul de miniștri , nr. 1600 , 14 aug.'35(f. 25)**

Luând în deliberare **Referatele** ministerului de Finanțe și Agricultură , privind **repatrierea supușilor musulmani** ; având în vedere **Acordul** dintre departamentele Interne, Agricultură, Afaceri Străine , pe de o parte , și **Legatia Turciei**, pe de altă parte , **pentru înlesnirea emigrării** [----] **Decide :**

Art.I .Se admite emigranților musulmani din Dobrogea ,care se repatriază prin portul Constanța , să exporte, cu scutire de taxe , efectele, bunurile, obiectele casnice, inventarul agricol mort, vitele mari și mici ce le-au aparținut în gospodărie (nu turme și cirezi) .

O comisie va asista la îmbarcarea emigranților , hotărând totalul inventarului.

Semnează : Gh.Tătărăscu, Vict.Antonescu, Valeriu Pop, Ion Inculeț,
VPSassu, C.Angelescu, I.Nistor.

▣ **Ministerul Afacerilor Străine ,Referat , 13 sept.1935 (f. 11-15)**

"*Chestia emigrării turcilor din România. "*

Printr-o notă din 7 sept.a.c., **dl Suphi Tanrioer** , ministrul Turciei la București, ne informează că , în urma **sugestiei lui Nicolae Titulescu** , a luat legătura cu **Gh.Tătărăscu** , în legătură cu **emigrarea turcilor din Dobrogea.**

În realitate, ministrul turc înfățișează o înțelegere formală , o simplă convorbire prealabilă. [----]

Nu este acum locul de a examina dacă emigrarea turcilor din România este , în principiu, de dorit. Aceasta este de competența guvernului , care pare a o fi rezolvat pozitiv. [----]

Cea mai bună dovadă că **turcii au putut emigra , fără nici o îngrădire** din partea noastră. [-----]

Totuși, problema ar trebui analizată și din p.d.v. al intereselor românești, și, prin coordonarea unor ministere și instituții, **să se facă un Proiect românesc. Faptul este îngreunat de Jurnalul Consil de miniștri nr. 1600 / 1935, de care Ministerul Afacerilor Străine n-a știut**, în care s-au acordat , deja,emigranților turci **avantajele de la pct.4 din Poiectul turcesc.**[----]

Urmând sugestia **Legăției românești** din Ankara (**Raportul** din 15 iun.'35) , **nu trebuie scăpată ocazia ca, în schimbul concesiunilor consimțite de statul român în chestia emigrării turcilor din Dobrogea, să pretindem o soluție acceptabilă a diferendelor privind lichidarea sau sechestrarea de către Turcia a unor bunuri particulare românești .**

Tratativele între cele două țări **se vor duce numai prin Ministerul Afacerilor externe** -singurul competent în materie . **Semnează Radu Crutzescu**

▣ **Ministerul Af. Străine către Min.de Finanțe , 24 sept.'35 (f. 2-3)**

Trimite dosarul privitor la emigrarea turcilor .

1. **Adresa Legației turce** către M.Af.S și **Proiectul de acord ;**

2.**Referatul** Direcției polit. a M.Af.Str și **Observațiile Secției** ptr. Europa balcanică asupra

respectivului proiect . [-----]

a) Adresa Legatiei turce (I franceză, traducere liberă LD)

După cum v-am expus deja în convorbirea de anul trecut ('34) și din anul acesta ('35) ,
.d.v.al guvernului meu privind emigrarea turcilor , este că trebuie să i se găsească o
rezolvare cât mai apropiată.

Excelența Voastră nu trebuie să ignore faptul că **emigrarea populației turcești continuă de la
fondarea Regatului** , într-un ritm accentuat, și din ce în ce mai mare în ultimii ani , luând
proportiiile unui exod.

La sugestia dvs, am avut convorbiri cu ministrul de Interne, cu ministrul Agriculturii , și , în
final, cu porimul ministru. **Premierul dvs mi-a dovedit sentimentele de simpatie pentru
populația turcă din România, și o mare bunăvoință** de a se interesa personal de această
chestiune , asigurându-mă că va crea toate facilitățile pentru această emigrare. **Sub președinția
premierului**, ne-am întrunit de 2 ori într-o **Comisie specială**, cu miniștrii de Interne și Agricultură.
Vă trimit un **Proiect de acord** care stipulează diferitele clauze privind problema în discuție ,
pentru a o rezolva în primăvara viitoare (1936) Semnează **Suphi Tanrioer** .

b) Proiectul de acord.

Art. 1. Minoritatea turcă din România este răspândită în :

1.Durostor, 2.Bazardjik, 3,Constanța , 4.Tulcea.

**Totalitatea populației turcilor musulmani din România va fi dirijată spre Turcia , eșalonat,
în 5 ani.**

Art. 2. Emigranții turci vor fi liberi să ia cu ei bunurile mobile, să-și exporte fondurile din bănci,
inclusiv ale "Comunității Evkaf "

Art. 3. Populația turcă destinată emigrării, va fi scutită de impozite, dări, taxe.

-----

c) Observațiile Direcției politice , Secțiunea Europa Balcanică . , 23 sept.'35

Nu poate fi vorba de emigrarea populației turcești din întreaga țară, ci numai din

Dobrogea, cu excluderea, deci, a tătarilor , găgăuților .

Organizarea emigrării trebuie făcută pe teritoriul fixat ,cf. indicațiilor Ministerului Apărării
Naționale (Adresa din 20 aug.'35) , începând cu 7- 8 km în lungul frontierei și continuând
cu :

Bazarzic (7.777turci) ; plasa Ezibei (21.313turci) plasa Curtbunar (19.895 turci) , plasa
Acadânlar (33.074 turci) , Turtucaia (24. 581 turci) , orașul și plasa Silistra (5.433+ 5.016) ,
restul Dobrogei (43. 737 turci)

Totalul populației admise pentru emigrare ar fi deci de 150.826 turci și nu de 155.274 - cât
sunt în întreaga țară (cf. recensăm. Din 1930) [-----]

Este îndoielnic că **bugetul statului nostru** poate suporta **sumele necesare achitării în 5 ani a
bunurilor turcești rscumpărate** -Câteva sute de milioane. Trebuie menținut un aranjament
financiar pe termen lung.Semnează **Victor .I.R.Pogoneanu**
Repatrierea turcilor 7 sept.'35

41.) Hotărârea Comit.Executiv PSD / Frontul Popular Antifascist /

(" Lumea Nouă, an.XXIX, nr. 36 , 8 sept.'35)

PSD / 8 sept. '35

▫ Politica externă

Comit.Executiv a examinat situația **politică externă** care este **deosebit de îngrijorătoare** ,
din cauza **intențiunilor războinice ale Italiei fasciste .PSD se alătură** în totul punctului de
vedere al **Internaționalei Muncitoare Socialiste** , care a proclamat în ultima ei sesiune ,
necesitatea imperioasă de a salva pacea.

Liga Națiunilor are datoria să facă uz de **puterile ce-i conferă pactul ei fundamental** , pentru

a apăra integritatea și independența Abisiniei , pentru a institui un arbitraj real pentru aplanarea conflictului existent și pentru a aplica - în cazul unui atac italian - sanctiunile cele mai severe afresorului care a violat pacea și a comis cea mai gravă crimă față de civilizație.
" **Comit.Executiv** a hotărât să se intervină energic pe lângă guvernul român și să-i ceară ca în acțiunea sa diplomatică , să facă o politică hotărâtă de apărare a păcii și de sanționare a acelor care provoacă în mod criminal războiul "
PSD / 8 sept.'35

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36

42.) Mesajul Regal , ședință comună , Cameră și Senat, 15 nov.'35

(DAD, MO 1, șed.de vineri, 15 nov.'35 , p. 1-3)

[Supratitlurile , sublinierile și completările , îmi aparțin.În fond , este **bilanțul și programul de guvernare**] Doc.integral - fișier **Monarhie și Guvern**

[LD : cel mai important pentru guvernul Tătărescu : că rămăsese la guvern ; că avea încrederea Regelui ; că intra în cea de a IV-a sesiune parlamentară ; că avea majoritatea asigurată ; că putea să se considere un guvern de continuitate , ceea ce nu se mai întâmplase , sub celelalte guvernări , de 6 ani ! **La politică externă , atenție ! Un accent semnificativ pe puterea României de a-și feri destinul**]

[-----]

Domnilor Senatori

Domnilor Deputați,

[**Politica externă - N.Titulescu**]

" **Situațiunea internațională este serioasă.**

Anul care aproape s-a scurs, deși început sub semnul îmbucurător al **Acordurilor de la Roma**, care apropie două țări prietene nouă, **Franța și Italia** , deși rodnic în realizări în domeniul securității colective , **a fost sortit să vadă**, înainte de sfârșitul lui , **izbucnirea unui război** care , dus pe teritoriul unui alt Continent , [**Abisinia**] are totuși o **adâncă înrăurire asupra situațiunii politice europene** .

" **România, ca slujitoare credincioasă a Pactului Societății Națiunilor , a aplicat dispozițiunile lui** , înfruntând greutățile acestei sarcini dureroase ,cu nădejdea că o **Pace dreaptă** va putea fi curând restabilită. (**aplauze**)

În **așteptare**, o veghe continuă este necesară , pentru ca **păstrarea păcii europene** să fie asigurată și pentru ca **interesele noastre naționale să nu fie cu nimic atinse.**

(**aplauze ; strigăte de bravo , îndelung repetate**)

" Mai mult ca oricând, **se impune** în acest scop **respectarea tratatelor de pace, fidelitate către alianțele noastre, prietenie cu toate Statele**, fără deosebire ,consolidarea raporturilor noastre de **bună vecinătate și cooperarea noastră la opera de securitate colectivă** , în cadrul și cu **respectul Pactului Societății Națiunilor** " (**aplauze ; strigăte de bravo , îndelung repetate**)

" **Dar , mai presus de toate, ceea ce poate asigura**

Poporului Român trăinicia ființei lui de Stat ,

este încrederea în noi înșine și în Destinele acestui Neam care, ca să se împlinească , cer ca **fiecare din noi să se supună**

la cele trei porunci ale vremurilor grele în care trăim : prevedere, întărire , unire "

(**Aplauze furtunoase, îndelung prelungite; strigăte de bravo !**)

Mesajul Regal / 15 nov.'35

43.) Hurmuz Aznavorian (Raportor) , Adresa de Răspuns la Mesaj,Cameră, 25

nov.'35

(DAD, MO 4, șed. de luni, 25 nov.'35, p. 12- 13)

Răspuns la Mesaj / 25 nov.'35

[**Politica externă**]

" Sire,

[LD : ca în Mesaj : dilemele diplomației românești ; începutul izolării]

" Pentru a respecta angajamentele internaționale luate de Statul Român, pentru ca , la rândul său, Statul Român să aibă dreptul de a cere executarea tuturor tratatelor care asigură drepturile noastre intangibile, România, credincioasă Pactului Societății Națiunilor , a aplicat dispozițiunile lui , înfruntând greutatea acestei sarcini dureroase , față de o țară amică [Italia] cu nădejdea că o pace dreaptă [Abisinia] va putea fi curând restabilită " [----]
Adunarea Deputaților e adânc convinsă că , mai presus de toate, ceea ce poate asigura poporului român **trăinicia ființei lui de Stat, este încrederea în noi înșine și în Destinele acestui Neam "**

Răspuns la Mesaj, 25 nov.'35

44.) Gh.Brătianu , Întrebări , Comunicări , 26 nov.'35

/ Către Titulescu : acordul de trecere a trupelor sovietice prin țara noastră ;

/ Către Tătăărăscu și Incuț : cenzurarea cuvântărilor lui și g-ral Averescu (Iași)

(DAD, MO 4. șed. de marți, 26 nov.'35 , p. 23 -24)

(BCS, Mss16.690 [N.Titulescu] f. 1-3)

/ **Argumente constituționale, drept internațional, pentru respingerea Convenției /**

/ **"Frontul Constituțional "**-Iași : Averescu -Gh.Brătianu /

/ **Ravagiile cenzurei , subiecte tabu : monarhia ; opoziția ; politic extrenă /**

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

▣ **Întrebare adresată ministrului Titulescu :**

" În ziua de **5 octombrie** , am depus pe biroul acestei Adunări , **textul unei întrebări** adresate d-lui ministru al Afacerilor Străine , cu privire la **încheierea unei convenții** pentru **trecerea trupelor sovietice pe teritoriul României** , de care fusese vorba în presa străină.

" După 11 zile, la **16 octombrie** , ministrul de externe a **răspuns** printr-un **Comunicat** în care **desmințea categoric orice tratative** în această chestiune , **ca și intenția de a încheia cu URSS un pact de asistență mutuală** , care ar fi dus, pe altă cale, la același rezultat .

Ar fi fost desigur locul să mă declar satisfăcut de termenii atât de categorici ai acestei declarațiuni , **dacă nu ar fi intervenit** , de câțva timp, o serie de **comentarii și interpretări** , mai mult sau mai puțin oficiale , **care mă obligă să consider chestiunea încă deschisă.**

" **Din aceste comentarii** , dar mai ales **din cenzurarea unor cuvântări și articole** care se răspândeau, am putut desprinde **o îndoită concluziune** ; că, **fără a fi nevoie de un nou tratat , alianțele noastre cu Franța și Cehoslovacia ar cuprinde obligațiunea pentru noi de a deschide hotarele noastre armatelor sovietice.**

" **Că, în special art. 16 al Pactului Societății Națiunilor , ne obligă, fără nici un drept de discuțiune, a pune teritoriul nostru la dispoziția unei armate străine, printr-o simplă hotărâre a Consiliului de la Geneva , hotărâre ale cărei efecte ar urma să se producă automat , prin perfecționarea sistemului de securitate colectivă** , la elaborarea căruia se lucrează în prezent , în legătură cu sancțiunile aplicate în conflictul italo.etiopian.

" **Asemenea interpretări** constituie, de sigur, cea mai strălucită dovadă a **înțelepciunii făuritorilor României moderne**, care au avut **prevederea** de a înscrie în textul legii noastre fundamentale , păstrate de art. 123 al **Constituției** de astăzi, **dispozițiunea că**

< nici o trupă , armată străină, nu poate a fi dmisă în serviciul Statului, nici nu poate intra sau trece pe teritoriul României , decât în puterea unei anume legi. >

" Nu mai insist asupra concluziunilor scoase atât detendențios din **tratatele noastre de alianță cu Franța și Mica Înțelegere** , care **nu prevedeau** și nu puteau prevedea , **eventualitatea unei cooperări cu Sovietele**, pe atunci, în afară de Societatea Națiunilor.

Voi aminti doar că **Pactul Societății** prevede , la art. 5 , că **hotărârile Adunării sau ale Consiliului sunt luate cu unanimitatea membrilor Societății** reprezentată la întrunire .
" **A ne supune unei deciziuni luate în afară de noi și fără consimțământul nostru** , ar fi deci , în termenii însăși ai convenantului , **o dispozițiune formal contrară prezentului pact. "**
" **Deoarece alianțele noastre , și în special aceea cu Franța , sunt în totul conforme cu dispozițiunile Pactului, o astfel de interpretare este nu numai potrivnică Constituției României, dar și așezământului fundamental al ordinei internaționale de astăzi.**
În asemenea împrejurări , și fără a mai stăruia asupra primejdiei ce-o reprezintă , pentru țara noastră , care nu poate dori cu U.S. decât raporturi normale de bună vecinătate , **orice convențiuni care ar cuprinde sau ar pregăti trecerea armatelor roșii pe teritoriul unei țări , totdeauna amenințate de imperialismul rusesc, ca și de propaganda comunistă,** am onoarea de a întreba din nou pe d-l ministru al Afacerilor Străine , independent de expunerea ce va socoti util a face Corpurilor Legiuitoare :
dacă politica externă a României este determinată numai de dispozițiile art. 16 și nu de întregul Pact al Societății Națiunilor , în litere și în spiritul lui ?
" **Dacă d-sa nu crede** , în virtutea **Pactului Micii Înțelegeri** din 1933, **România nu avea dreptul și datoria** de a examina recentul **Pact de asistență** , încheiat între **Cehoslovacia și URSS** , și **de a se opune la orice ar fi putut primejdui securitatea și sistemul general de alianțe ale Statului nostru** , care cuprinde **Franța , Mica Înțelegere și Polonia ?**
" **Dacă d-sa nu vede** în însăși **Pactul franco-sovietic** , astăzi încă neratificat , și cu deosebire în dispozițiunea care prevede înlocuirea lui cu o convenție mai largă , cuprinzând toate celelate țări interesate < **pe baza consultațiunii neagresiunii și neajutării agresorului** > , **un motiv mai mult de a nu grăbi încheierea unei înțelegeri deosebite cu URSS** ce ar fi astfel **nu numai în detrimentul intereselor României, dar și a păcii generale ? "** (aplauze la PNL-georgist)
- **Mircea Djuvara** (vicepreșed.) : **Se va comunica d-lui ministrului Afacerilor Străine .**

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

▣ **Întrebare adresată priului ministru și ministrului de Interne**

Am onoarea de a adresa d-lui președinte al Consiliului și d-lui ministru de Interne , următoarea comunicare : "**Am protestat împotriva cenzurii devenit un lucru banal** și , desigur , **nu-mi face iluzia că o repetare a acestor protestări , ar mai putea avea vreun efect asupra sistemului pe care l-a adoptat** , în această privință , **guvernul.** [----]

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

▣ **Frontul Constituțional , Iași**

▣ **Vigilența cenzurii !**

[-----]

Politica externă

- **Gh.Brătianu** : Dar mai este o chestiune închisă , de o deosebită gravitate : nu am voie , examinând unele probleme de politică externă , **să declar că nu vom îngădui ca măsuri luate în afară de noi, fără știința și voința națiunii, să expună această țară la cele mai nemăsurate și mai grave primejdii .**

" În aceeași zi , într-un articol publicat în același ziar , s-a suprimat o frază care reproducea în alți termeni aceeași idee : < **Dacă ne-am ridicat împotriva controlului Societății Națiunilor asupra economiei noastre , revendicând independența deplină a Statului național , vom putea oare admite ca hotărârile forurilor internaționale să dispună , fără știința și fără voința României , de teritoriul și de hotarele noastre ? >**

" O întrebare deci : **Răspunsul a venit numaidecât : <Cenzurat > !**

Concluzie

Concluziile se impun de la sine . Le vom rezuma doar , constatând că **pentru a fi pe placul cenzurii în România, trebuie să declari [---] că țara aceasta nu**

este independentă , alți factori hotărând de destinele noastre ?

Orice alte comentarii ar fi , desigur, de prisos." [---]

- **Mircea Djuvara** : Se va comunica d-lui președ. a Consiliului și ministrului de Interne .
Gh.Brătianu / interpelări / 26 nov.'35

45.) Gh.A.Cuza , anunțarea creerii **Partidului Național Creștin** , 29 nov.'35

lași, 15 iulie '35 : **Fuziunea LANC- ACCuza + PNA- Goga, Programul PNC**

(DAD, MO 5, șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 45- 47) [---]

PNC / 1935 .

" În ordinea politicii externe :

[LD : grabă ? prudență ? echivoc ? așteptare ? **compromisuri reciproce Goga -Cuza-Vaida ?**

Cred că de fiecare , în anume proporții. Nici într-un caz, elogierea diplomației oficiale.

A dispărut atacul consecvent contra Ligii Națiunilor , contra marilor democrații, dar și promisiunea explicită a alinierii la Germania sau Italia.]

Politica noastră externă , având drept grijă de căpetenie **apărarea ființei Statului** , menținând principiul intangibilității granițelor României și creând în acest sens **un sistem de alianțe** , va urmări **legături de amicitie cu țările care vor asigura refacerea economică** a Statului Român , **prin plasarea produselor românești.** "

Partidul Național Creștin / 29 nov. , retro 15 iul / 35

46.) Octavian Goga , **Bloc Național Parlamentar** : **PNC + Fr.Românesc** , 29 nov.'35

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 47) [-----]

[**LD : atenție : categorica intervenție a lui Vaida în problemele diplomatice !**]

VII.Îndrumarea politicii externe în sensul ideii de pace , de respectare a granițelor noastre , prin **păstrarea tratatelor** care le garantează.

Menținerea alianțelor actuale , ca și stabilirea de raporturi normale cu toate Statele , prin **înțelegeri de neagresiune** , constatând însă

inoportunitatea unui pact de asistență mutuală cu Rusia Sovietică. "

Bloc Național Parlamentar / 29 nov.'35

47.a.) Romulus Seișanu (" Universul" , "Liga antireviz ") , discurs la Mesaj, 29 nov.'35

(DAD, MO. 5 , șed. din 29 nov.'35 , p. 55- 57)

[**LD : extrag doar capitolul de politică externă și situația românilor de peste hotare .**

La un moment dat , este semnalată intrarea lui Titulescu pe banca ministerială ,primit cu ovații și aplauze unanime ; cred că a lipsit la discursurile lui Gh.Cuza și O.Goga , care se pronunțaseră contra unei Convenții de ajutor mutual cu URSS]

/ Sistemul de alianțe al României // Pericolul revizionist : german, maghiar, bulgar /

/ Persecuțiile românilor din Bulgaria // Lipsa de drepturi a românilor din Ungaria /

/ Minoritățile din România /

Seișanu / 29 nov.'35

▣ Sistemul de alianțe al României

" Firește că această politică corespunde în totul intereselor României , căci numai în cadrul **sistemului de alianțe defensive** , din care facem parte, și apărând **drepturile consfințite prin tratatele** ce sunt și trebuie să fie **intangibile și inviolabile** , în toate clauzele lor , în spiritul și în litera lor, în substanța lor, **pacea poate să fie asigurată.** "

" **Cu atât mai mult** nu ne putem abate de la directivele și comandamentele acestei politici a alianțelor, **cu cât Germania, Ungaria și Bulgaria**, nu numai că **n-au renunțat la ideea**

revizuirii tratatelor , dar **continuă să o mențină în primul plan al politicii lor externe .**

Vizita primului ministru Goembo"s la Berlin, și înțelegerile ce s-au făcut
Politica lui Kiossevanoff , în Bulgaria...

Seișanu / 29 nov.'35

▣ **Tratativele româno -ruse ?**

"S-a vorbit în timpul din urmă de **negocierele** ce s-au angajat sau sunt pe cale să se angajeze **între noi și URSS** , relative la **o eventuală trecere a armatelor sovietice pe teritoriul României**, sau de **încheierea unui Pact de asistență** între România și Rusia Sovietică.

"Un **Comunicat** dat de Ministerul Afacerilor Străine, la 16 oct. a.c.a **opus o formală și categorică desmintire acestor zvonuri neântemeiate .**

" Bine înțeles , că relațiunile existente , corecte și de bună vecinătate cu URSS, corespund politicii de destindere și de normalizare a raporturilor între cele două stat , **dar interesele noastre superioare exclud principial orice alte aranjamente** ce ar putea fi **în opoziție cu interesele siguranței și chiar a existenței noastre ca Stat independent.**

" În această privință , **trebuie să ne călăuzească și experiența trecutului și instinctul național și simțul de previziune.** "

Seișanu / 29 nov.'35

▣ **Românii din Bulgaria**

Populația românească din Bulgaria este împărțită în **4 grupuri : unul compact**, în regiunile Vidinului, care , după recensământul făcut în 1920, se cifra la **67.000 de suflete** ; **al doilea**, de-a lungul Dunării , între Lom Palanca și est de Nicopole, cuprinzând **numeroase comune** din jud.Plevna ; **al treilea** , în Sofia și în jurul ei ;**al patrulea**, la Sud, format din Români Macedoneni .

În total, am putea socoti la **peste 150.000 români**.**Care este situația lor ? Care este regimul care li s-a impus ? Se bucură ei de drepturi cetățenești ? Respectă, oare , guvernul bulgar , față de ei, dispozițiile obligatorii ale Pactului minorităților** , cu privire la **exercițiul cultului lor religios**, la **învățământul copiilor lor în limba maternă strămoșească ?**

La toate întrebările acestea, răspunsul este negativ.

Afară de **școala românească din Sofia , întreținută de noi**, și de **biserica din același oraș**, care **aparține Legațiunii noastre , Românii din Bulgaria n-au nici o școală primară și în bisericile lor nu se dă voie să se slujească în limba lor**.**Această populație românească este supusă** , de la încheierea păcii încoace , dar mai cu seamă de câțiva ani, **la cele mai strașnice persecuții.**

Agentii administrației, jandarmii și grănicerii impun românilor , nu numai **amenzi** în valoare de zeci de milioane de leva , annual, dar **îi maltratează** , aplicându-le pedepse corporale , în cazul că sunt prinși vorbind românește .

Căci, În Bulgaria , s-a inventat **un nou delict : conversațiile particulare în limba română** și pentru acest flagrant delict autoritățile bulgare aplică amenzi și pedepse corporale.

Toate petițiile adresate Ministerului Învățământului din Sofia de **românii din Vidin și din regiunea dunăreană**, pentru **autorizare de școli, de clase, de câteva ore de limba română au rămas fără nici un răspuns .**

În schimb, **în fiecare comună românească** s-au constituit **comitete bulgare teroriste** ; aproape toți **institutorii și profesorii de origine românească** au fost **transferați sau concediați** și înlocuiți cu elemente bulgare ; mai mult, **autoritățile civile și militare** din regiunea Vidinului, cf instrucțiunilor guvernului, **au confiscat sau ars toate cărțile religioase și laice tipărite în românește** , atât din biserici cât și din casele românilor (ex. la Bregovo , chiar în prezența episcopului Neofit , au pătruns în altar și au confiscat toate cărțile)

Așa ar, **bulgarii nu respectă obligațiile ce și le-au luat** , prevăzute de **art. 53 , 55** , din **Tratatul de la Neuilly sur Seine.**

În urma **înțelegerii intervenite între România și Bulgaria** - cu prilejul **întrevederilor celor doi suverani** ,pe Dunăre (la 30 oct. 33) , și de la Sinaia (1 ian.'34) , **s-a ajuns la un acord de obligații reciproce .**

Ei bine, pe când noi am respectat și respectăm toate obligațiile față de statul vecin, **Bulgaria nu s-a considerat angajată și obligată să le respecte**, cu toată dispoziția reciprocității ."

Seișanu / 29 nov.'35

▫ Românii din Ungaria

" **Tot atât de tragică este și situația celor peste 30.000 de români din Ungaria,**

care și-au păstrat conștiința națională , limba și credința strămoșească.

Ei nu au nici o școală și nici o biserică și sunt amenințați să fie maghiarizați , ca și cei din regiunea Nilului.

Și totuși, cu prilejul congresului **P.Maghiar din Timișoara** , ținut recent, s-a spus acolo că **ungurimea din România este amenințată să piară** , când noi constatăm în **București** un adevărat fenomen social : **o adevărată invazie maghiară și evreo-maghiară**, și când **toate minoritățile din țara noastră** , indiferent de origina lor etnică, **se bucură de toate libertățile și drepturile "**

Romulus Seișanu / 29 nov.'35

47.b) Romulus Seișanu , PRRINCIPIUL NAȚIONALITĂȚILOR .

Originile, evoluția și elementele constitutive ale naționalității.

Tratatele de pace de la Versailles, Saint-Germain, Trianon, Neuilly-sur Seine, Sevres, Lausanne . Studiu istoric și de drept internațional public.

Editura ziarului " Universul" , București, 1935

Reeditare : Editura Albatros, 1996 .Studiu introductiv, note, îngrijire **Constantin Schifirneț**

C.Schifirneț / 1996

▫ Romulus Seișanu (p. V- IX) **Vezi doc.integral - fișier V -Minorități**

A **fost arestat și inculpat în procesul ziaristilor din mai-iunie 1945** alături de **Nichifor Crainic, Pamfil Șeicaru, Stelian Popescu, Ionel Dumitrescu , Romulus Dianu, Ilie Rădulescu , Ilie Rădulescu -Prundeni, Alex.Hodoș, Radu Dumitrescu -Gyr, Grigore Manoilescu , Gabriel Bălănescu, Pan Vizirescu , Aurel Cosma.**

Din actul de acuzare :

< Prin articole de ziare , broșuri sau conferințe , s-au pus în slujba propagandei fasciste sau hitleriste și au contribuit prin acțiunea lor la susținerea unui regim odios și a unei politici externe nefaste , politică ce trebuia să aibă drept consecință antrenarea României într-o aventură dezastruoasă și prăbușirea politică și militară a țării .[---] Reaua credință și culpabilitatea nu-și găsește limite , la fel insultele și calomniile contra popoarelor care sângerau , ca altă dată în istorie , pentru salvarea libertății popoarelor, contra foștilor aliați , a căror creație fuseserăm cu 20 de ani în urmă. [---]Prin acțiunea acestei părți a presei, Țara a fost furată de o parte a generației tinere, iar astăzi suntem obligați [----] să muncim la dezintoxicarea tineretului . >

În raport cu ceilalți ziarști inculpați, rechizitoriul lui Seișanu este de mici dimensiuni, referirile la el foarte puține. **Sentința, cu mult mai severă decât a celorlalți inculpați**, s-a datorat **colaborării sale la ziarele cele mai importante și rigorii cu care a demontat mecanismele bolșevismului** și a semnalat **primejdiile extinderii în Europa a comunismului sovietic** , în condițiile susținerii URSS de către SUA și Anglia.

Acest proces sinistru fost organizat **cu consimțământul tuturor Aliatilor.**

Prin sentința nr. 2 din 4 iunie 1945 , Romulus Seișanu a fost condamnat la detențiune pe viață , 10 ani degradare civică și confiscarea averii .

A murit la spitalul penitenciarului Văcărești , la 17 oct. 1955 (la 71 de ani)

După 40 de ani ... În ședința publică din 8 mai 1995, secțiunile unite ale Curții Supreme de Justiție , prin decizia 17 la Dosar nr. 18 / 1994, au admis recursul în anulare declarat de

procurorul general ; s-a casat hotărârea nr.2 din **4 iunie 1945** a Tribunalului Poporului și decizia nr. 816 / **12 iunie 1945** , [recursul] a **Înaltei Curți de Casație** .
C.Schifirneț / 1996

▣ **Lucrările lui R.Seișanu**

România în timpul războiului , 1916 -1918 (1919)

-*Dobrogea, Gurile Dunării și Insula Șerpilor* , Schiță monografică, Ed.Universul , 1928

- *Take Ionescu.Viața și opera* , Ed.Universul , 1930

- *Principiul naționalităților* ..... Ed.Universul , 1935

- *La Roumanie ... Atlas istoric, geopolitic, etnografic și economic*, Ed.Universul 1936

- *Istoria frontierelor*, Tiparul Cartea Românească, 1940

- *Transilvania românească* -cu hărți și diagrame , Ed.Universul 1941 ...

Numeroase conferințe publice , ținute la Ateneu, întruniri , etc.

Datorită statutului său de "ziarist" , lucrările sale nu au făcut obiectul criticii "de specialitate " științifică (domeniu consacrat doar universitarilor și istoricilor !) ... deși ele sunt foarte documentate .

R.Seișanu / 1935

▣ **Constituirea teritorială a Ungariei(p. 303 - 310)**

(Tratatul de la Trianon)

"Ungaria dinainte de 1918, legată printr-un compromis cu Austria în 1867 , învinsă în războiul mondial , a încetat de a mai exista , după încheierea armistițiului , când toate naționalitățile , prin libera lor voință , s-au declarat definitiv separate de statul maghiar și de monarhia habsburgică .

Un nou stat , numit " Ungaria" , a apărut pe harta Europei Centrale ,ale cărui frontiere au fost fixate prin *Tratatul de la Trianon* din 4 iunie 1920 ,în virtutea principiului naționalității.

(Partea a II-a, Fruntariile Ungariei , art. 27-35)

" **Prin clauzele politice** cuprinse în **Partea a III-a** a Tratatului de la Trianon , **Ungaria a renunțat la toate drepturile și titlurile asupra teritoriilor fostei monarhii austro-ungare și care au fost atribuite și recunoscute Italiei, statului sârbo-croato -sloven (Jugoslavia) , României și Cehoslovaciei , și anume : [-----]**

România - Art 45 - "Ungaria renunță ,în ceea ce o privește , în favoarea României , la toate drepturile și titlurile asupra teritoriilor fostei monarhii austro-ungare , situate dincolo de fruntariile Ungariei , astfel cum sunt fixate la art. 27 , Partea II (fruntariile Ungariei) și recunoscute prin prezentul tratat sau prin orice alte tratate încheiate în scop de a regula afacerile actuale ca făcând parte din România. "[-----]

Fostul regat al Ungariei - stat de naționalități, medieval, a avut o suprafață de **424.821 km.p** , cu 20.886.487 locuitori , dintre care numai **8.718.117 erau maghiari** , față de **12.186.370 alte naționalități**

După război, a rămas cu **93.000 Km.p**, cu **7.987.200 locuitori** , în majoritate maghiari,

(doar 833.050 alte naționalități) .[-----]

La tratative ea ceruse respectarea granițelor "geografice" ale Ungariei " milenare" . Ungaria așa -zisă " milenară " , a fost tipul **statului mozaic** , a statului **de naționalități**, deci **poliglot**.

R.Seișanu / 1935

▣ **Frontiera româno -ungară (p. 312)**

Comisia experților pentru **frontiera româno-maghiară** a ținut prima sa ședință la **8 febr.1919**. S-au făcut **4 propuneri** de către experții englezi, francezi, americani și italieni. **Cea mai apropiată frontieră** prevăzută prin Tratatul de la 4 august 1916 (încheiat între România și Puterile Aliate) a **fost frontiera propusă de englezi ;cea mai puțin favorabilă României** a fost **frontiera propusă de experții italieni** .

În urma unui **compromis între cele patru propuneri**,**Consiliul Suprem a acceptat frontiera actuală** care a fost publicată la **13 iunie 1919** și adusă la cunoștința guvernului român prin **Nota** de la **12 octombrie 1919** .

R.Seişanu / 1935

▣ **Revendicările teritoriale ale României și principiul naționalităților** (p. 313 - 319)

Primul delegat al României , **Ion I.C.Brătianu** , a prezentat Conferinței păcii , în ședința de la **1 febr. 1919** , un **Memoriu** relativ la revendicările teritoriale ale României .

Aceste revendicări au fost :

- 1) **Transilvania** propriu-zisă cu o parte din comitatele Ungariei : Maramureș și Crișana (în total 85.000 k.p)
- 2) **Banatul Timișoarei** (28.000 km.p)
- 3) **Bucovina** (10.000 km.p.)
- 4.) **Basarabia** (45.000km.p)

Pentru fiecare din aceste regiuni , s-au precizat în acel memoriu **principiile în baza cărora s-a formulat revendicarea.**

-**Transilvania , Crișana și Maramureș** - au fost revendicate în virtutea **principiului naționalităților** (principiu etnic) și al principiului **liberei dispozițiuni a populațiunii** (libera voință)

-**Banatul Timișoarei** întreg , a fost revendicat în virtutea **unității sale geografice , etnice, economice**

-**Bucovina și Basarabia** - în virtutea principiului **dezanexiunii legitime** , împreună cu principiul **autodeterminării** (libera voință)

Principiul naționalităților n-a fost generalizat de România asupra tuturor regiunilor locuite de români , ci numai la teritoriile menționate.

[**români peste granițe**]

[LD : poate scanezi **expresiva hartă** de la pag. 390. **Aria de răspândire a românilor : URSS, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, Italia (Istria) , Albania, Bulgaria, Grecia**

Dacă ar fi vorba de o aplicare absolută a principiului , **România ar fi trebuit să reclame unirea a sute de mii de români** care locuiesc în grupuri compacte pe **malul stâng al Nistrului , și dincolo de Bug, până la Nipru.**

Ea ar fi trebuit să ceară alipirea la patria mamă a **sutelor de mii de români stabiliți dincolo de Dunăre , în Serbia, între văile Timocului și ale Moravei , care și ei și-au păstrat limba , tradițiile și conștiința lor de români.**

Ea ar fi trebuit să ceară alipirea la țara mamă a **satelor până la Sîstov , tot malul bulgăresc al Dunării este în realitate locuit de români** , pe care nimic nu-i deosebește și care n-ar voi să fie deosebiți de românii de pe malul stâng al fluviului .

Ea ar fi trebuit să enumere toate **satele românești risipite** în provinciile țariste , **până în Siberia cea îndepărtată .***

Ea ar fi trebuit să amintească că **în mijlocul Peninsulei Balcanice, în Macedonia sârbească și bulgărescă , în Albania , în Grecia , trăesc vechi populații românești care de mulți ani s-au întors în România și ea , cu grele sacrificii, a reușit să le asigure existența și să le ușureze nenorocirile.**

În **Memoriu** se arăta că **România nu a cerut unitatea tuturor acestor români ,de dincolo de Nistru, de Tisa, de Dunăre .**

Principiul naționalităților a corespuns în totul revendicărilor făcute de România , deoarece populația **Transilvaniei, Crișanei, Maramureșului , Banatului Timișoarei, Bucovinei și Basarabiei** , este **în majoritate absolută românească .**

[-----]

R.Seişanu / 1935

Inviolabilitatea tratelor . (p. 391-)

Tratatele din 1919 -1920, au asigurat pacea între națiuni , și au făcut o operă de justiție.

Noua ordine ... este realizarea unei Europe de drept , pe următoarele principii :

- a) Dreptul popoarelor de a dispune de ele însele (principiu Wilsonian)
- b) Dreptul națiunilor slabe sau puternice la o egalitate de principii ;
- c) Dreptul minorităților etnice și religioase ;
- d) Dreptul la garanții împotriva unei reîntoarceri ofensive a militarismului .

Problema inviolabilității tratatelor domină dreptul internațional.

R.Seișanu / 1935

▣ **Pactul Societății Națiunilor** (p. 399 ...)

Partizanii revizuirii tratatelor își bazează concepția lor asupra remanierii hărții europene pe textul art. 19 din Pactul Societății Națiunilor. După opinia lor, acest articol ar permite revizuirea .

Art 19 prevede : " **Adunarea poate , din când în când, să invite pe membrii Societății Națiunilor la o nouă examinare a tratelor devenite inaplicabile , precum și a situațiilor internaționale a căror menținere ar putea să pună în pericol , pacea lumii "**

Art. 10 , însă spune fără echivoc : "**Membrii Societății se angajează să respecte și să mențină ,împotriva oricărei agresiuni exterioare ,integritatea teritorială și independența politică prezentă a tuturor membrilor Societății "**

R.Seișanu / 1935

▣ **Problema minorităților etnice și religioase** .(p. 410 ---)

Protecția indivizilor ce fac parte din alte comunități etnice și religioase decât majoritatea populației unui stat , **n-a pornit de la un principiu de drept sau de la un comandament moral, ci dintr-un sentiment uman de ospitalitate și de îngăduință** (toleranță),ca și dintr-un **spirit cavaleresc : apărarea celor puțini și slabi .**

Romanii au fost cei dintâi care **au introdus protecția unor elemente etnice minoritare , în dreptul ginților și le-au acordat oarecari drepturi civile (jus civile) și comerciale (jus comercii) .**

Principiul protecției minorităților , în materie religioasă , a fost introdus de împăratul Constantin în Edictul de la Milan din 313 și , mai târziu în numeroase **tratate , edicte, acorduri , capitulații și convenții .**

Totuși, **minoritățile etnice și religioase** n-au fost nici o dată considerate , în antichitate și în evul mediu , **decât ca grupuri tolerate , ospitalizate , protejate .**

În Grecia antică , ca și în Republica și Imperiul Roman , au existat instituții care aveau în sarcina lor protecția străinilor (hospitium privatum ; institutio hospitalitas publicae) .

Sașii , colonizați în Transilvania în evul mediu erau și ei considerați că se bucură de " ospitalitatea" regelui .

Cavalerii teutoni , aduși în Transilvania (Tera Borsa) Ei au fost izgoniți în 1225.

Evreii erau , de asemenea , tolerați în toate statele și stabilitatea lor nu era de nici unul garantată . În diferite epoci când s-a constatat "abuzul de ospitalitate " , evreii au fost izgoniți din Anglia, din Spania, Rusia, ș.a. , ca "indezirabili" .

În Germania , după 1933 , s-au luat , din același considerațiuni, măsuri restrictive împotriva evreilor. [-----]

R.Seișanu / 1935

▣ **Minoritățile după războiul mondial**

[LD : iată una din cele mai **crase discriminări , inechități și inegalități** impuse de puterile învingătoare în război, care , pe de o parte , **a scos imperiul rus** din categoria țărilor impilatoare ,pe de altă parte, **a legitimat sistemul colonial . !]**

După războiul mondial, **cu toate că s-au constituit state naționale, în urma rezolvării problemei naționalităților din fostele imperii austro-ungar, otoman și rus** (în parte) , și n-au mai rămas în diferite state decât **grupuri relativ neînsemnate de minorități,**

Conferința păcii a voit nu numai să le asigure o protecție mai întinsă , dar printr-un pact special , ce a fost impus numai câtorva state , chiar din cele învingătoare , a introdus un sistem complicat internațional de protecție, prin Societatea Națiunilor , pe baza câtorva principii directe , dar cu aplicațiuni foarte variate .

"S-ar fi putut introduce un regim uniform și universal, pe baza aceluiaș principii și norme, dar prin consimțământul liber al tuturor statelor,mari și mici, învingătoare, învinse sau neutre .

În locul unui asemenea regim , Conferința Păcii a împărțit statele în două mari categorii , una compusă din statele care n-au luat nici o obligație în chestiunea minorităților , și alta , compusă din state ce și-au luat obligațiunile prevăzute în tratate și în Pactul Societății Națiunilor.

Din a doua categorie fac parte : **Polonia, Cehoslovacia, România, Ungaria, Austria, Iugoslavia, Turcia , Grecia "**

Principiile generale ale pactului de protecție a minorităților sunt : **libertatea religioasă, dezvoltarea culturală, egalitatea de drepturi** cu cetățenii majoritari, **condiționate de datorii ale lealității lor de cetățeni credincioși statului din care fac parte.** **Societatea Națiunilor** a stăruit asupra acestei **strânse legături între drepturile și datoriile** cetățenilor minoritari . [----] **Ea n-a înțeles să creeze state în state** , prin noul regim de protecție al minorității și **nici să încurajeze diversele tendințe centrifugale ale acestor grupuri etnice .**

R.Seișanu / 1935

▫ **Problema colonială** (p. 418....

[LD : nu e cazul să mă lansez în această chestiune... o semnez însă ca p.d.v românesc, care denotă un spirit de dreptate și echitate ....]

Principiul naționalităților nu se aplică decât populațiilor cari au atins faza naționalității și îndeplinesc condițiile pentru libera lor dispozițiune de a fi independente și de a constitui state naționale. **Grupurile etnice mici** , stabilite în masa altei naționalități , **cât și populațiile primitive** , **incapabile de a se organiza politiceste și economiceste** , și care nu au o conștiință națională , **trebuie să fie protejate** . [-----]

Art. 22 din Pact, se referă la **cazul coloniilor** ... prin care se asigură.... **fericirea și dezvoltarea acestor popoare , ca o misiune de civilizație ...**

Metodele colonizărilor din secolele trecute, **practicate de puterile europene, fără să țină seama de interesele populațiilor indigene, de a exploata numai bunurile altor popoare** , este condamnabil, căci misiune țărilor civilizate nu este numai aceea de a exploata bunurile altor popoare , ci de a contribui la dezvoltarea lor socială, culturală și economică ."

R.Seișanu / 1935

48.) Francisc Krauter (P.G-Timișoara) , discurs la mesaj, 2 dec.'35

M.Condrus, O.Goga - intervenții polemice .

(DAD, MO/, șed. de luni, 2 dec.'35 , p. 74- 76)

Krauter / 2 dec.'35

▫ **Persecutarea funcționarilor minoritari**

" **Am comemorat ieri și alaltăieri, hotărârile de la Alba Iulia .**

Partidul German, ca și **poporul german din România**, va fi totdeauna alături de poporul românesc când este vorba de **proslăvirea acelei zile mari** , fiindcă atunci , și nu dintr-un acces momentan de generozitate , **s-a pus în piatra de temelie a acestui Stat , proclamarea unui principiu** , pentru care **națiunea română** , când a mâncat pâinea pe care o mănânc eu astăzi, **a luptat din răspuțeri** , principiu după care **fiecare popor trebuie să fie instruit , judecat și administrat în limba lui și de fii din sânul său.** " [-----]

" **În măsura în care hotărârile de la Alba Iulia au fost date uitării, insistându-se pe caracterul de Stat Național a statului nostru**, caracter care, după concepția unor conducători , **exclue aplicarea hotărârilor de la Alba Iulia** , adică dreptul de a întrebuița altă limbă decât cea română , **funcționarii de origine neromână au fost considerați ca un balast incomod de care s-a căutat sistematic să se debaraseze** , sub cuvânt că ei nu posedă suficient limba română.

Fr.Krauter / 2 dec.'35

49.) Gh.Bethlen (P.Maghiar) . Declarație - Protest , la Mesaj, 3 dec.'35

N.Titulescu, O.Goga, M.Condrus - intervenții polemice.

(DAD, MO 7, șed. de marți, 3 dec.'35, p. 91-92)

Gh.Bethlen / 3 dec.'35

▫ Colaborare, lealitate

[LD : ori este o **ipocrizie politicianistă** fără margini, ori este , în sfârșit, **un moment de panică**, în fața măsurilor de protecție națională inițiate de guvern - **nici o dată șeful PM nu vorbise astfel !** Dar atenție la anumite accente , anumite echivocuri, care sunt tot atâtea **grave și neadevărate culpabilizări** .

Marcajul de semne îmi aparține și semnalează aceste ...ipocrizii .]

" **Partidul Maghiar**, de când s-a constituit , **și-a fixat ca scop** să reprezinte și să apere toate **drepturile legale și naturale** , precum și **interesele minorității maghiare** din România și ale membrilor ei. Servind aceste scopuri **a manifestat întotdeauna (LD:) o cuvenită cumpătare , obiectivitate , calm și răbdare** .

Nici o dată nu s-au opus Constituției și legilor țării , după cum și întregul popor maghiar respectă legile , **îndeplinind - peste puterile sale îndatoririle cetățenești** , chiar și cele mai grave.

Cu sinceritate vă declar ferma noastră convingere că, atât din punctul de vedere al politicii interne, cât și cele externe , **este interesul primordial și al națiunii române și al minorității maghiare**, să se creeze și să se dezvolte **o legătură cât mai amicală** între aceste două **popoare convieuitoare de veacuri**.

Pentru acest scop, vă oferim din nou , și de data aceasta, colaborarea noastră.

[-----]

Gh.Bethlen / 3 dec.'35

▫ Nedreptățile și abuzurile față de minoritari.

[**LD : gata cu " amabilitățile" . Trece la atac**]

" Subliniind prealabil toate astea, **sunt nevoit să constat , cu sinceră durere**, că , **în ultimul timp s-au înrăutățit și se agravează zi de zi situația cetățenilor minoritari și a instituțiilor noastre** . Ar fi extrem de lung să înșirăm detaliat toate **plângerile noastre juste și documentate** , de aceea, de data aceasta , nu vreau să vorbesc decât scurt și numai despre doleanțele cele mai actuale și importante. Astfel , de exemplu, **pe baza unei analize arbitrară a numelor de familie, se restânge - în contra voinței părinților și elevilor - libertatea de a-și alege școala** . Aproape zilnic **se inventează pretexte noi pentru a împiedica funcționarea rodnică a școlilor , susținute de bisericile minoritare** .

Cu durere constatăm cazurile nu tocmai izolate , **când minoritarii sunt constrânși să părăsească religia lor străbună** .

-N.Titulescu : **În numele guvernului român , vă opunem cea mai formală desmintire . (vii aplauze la majorități) Dacă aveți plângeri , de ce nu vă adresați iar Genevei ? Pentru că nu vi s-a dat dreptate nici o dată ! (vii aplauze la majorități)**

-Oct.Goga : **ce să caute la Geneva, d-le ministru ? Nu la Geneva; d-lor sunt cetățenii noștri ; prin urmare, să vină aici . Fac plângeri la Geneva numai pentru a crea o stare de spirit . D-lor nu trebuie să fie agitatori în afară , ci să fie înăuntru buni cetățeni.**

-Titulescu : **" D-nealor sunt agitatori și în afară și înăuntru "**

-Oct.Goga: D.le Bethlen, în presa dvs încontinuu se răspândește o stare de spirit **deplorabilă** . Dvs nu puteți veni cu un ton aici , având alt ton acasă ; dvs trebuie să vă găsiți într-o unitate de procedare față de ideea de Stat Român

Să nu se confunde toleranța noastră cu slăbiciunea (vii aplauze)

-Gh.Bethlen : Onoroată Cameră , **sunt gata să dovedesc oricând cele ce spun aici și declar că-mi iau răspunderea tuturor afirmațiunilor pe care le fac.**[-----]**poporul nostru este exclus din participarea la viața administrativă.**

Proiectele de legi , cunoscute până acum, se califică pur și simplu **catastrofale pentru viața națională și economică a minorităților.**

Legea administrativă menține și mai departe comisiile interimare, iar prin **dispozițiunea privind limba română, vom fi excluși de a mai lua parte la conducerea administrațiunii locale.** [----]

Gh.Bethlen / 3 dec.'34

▫ Concluzii

Arătând astfel **cele mai importante doleanțe** , cu durere trebuie să constat că toate acestea sunt consecințele **unui sistem** care arată zi cu zi mai **pornit în contra minorităților și care tinde la desnaționalizarea lor** , cu toate că acest sistem , după exemplul istoriei , nu-și va atinge scopul - cel mult dărâmă , în loc să construiască -va provoca nemulțumiri și amărăciuni .

În contra acestui sistem declar în numele Partidului Maghiar protestul nostru categoric. Poporul maghiar din România nu tinde la privilegiu , nu cere altceva decât drepturi egale , asigurate prin legi , o egalitate de drepturi completă și efectivă.

Cerem numai drepturile noastre naturale și protecția egală a legilor , "

[-----]

Gh.Bethlen / 3 dec.'35

50.) Nicolae Titulescu (ministr. Afacerilor Străine) , Replică la Gh.Bethlen , 3 dec.'35

(DAD, MO 7 , șed. din 3 dec.'35, p. 92-93)

(**primit cu aplauze prelungite unanime**)

" D-le președinte, d-lor deputați, **ca ministru de Afaceri Străine al României** ,aș considera că **mi-aș călca datoria** cea mai elementară față de țară , **dacă n-aș ridica** , împotriva unui **discurs de felul celui rostit aici de d-l Bethlen , cea mai formală protestațiune.**

" **DI Bethlen** , să aflu , că în sufletul fiecărui român există destulă gentilomie , ca să ne dăm seama de **dificultățile în care se găsește** , atunci **când vorbește ca minoritar.**

Să-mi dea voie , deci , **să nu-i agravez situațiunea și să-l tratez ca și cum ar fi un majoritar** , dar **cu toate consecințele** ce un majoritar ar atrage **din felul în care a vorbit.**

Să-mi dea voie, mai ales, **să nu-l confund cu masele minoritare maghiare**, dornice de pace și de înțelegere .

"**Ni s-a spus** că am făcut **călcări** cu privire la obligațiunile luate prin **Constituțiunea** Țării , spun prin Constituțiune , pentru că **obligațiunile din Tratatul Minorităților** nu sunt altceva ,decât **ecoul internațional al unor obligațiuni interne** , și ca atare le și privim.

" **Ni s-a spus** că noi **persecutăm minoritatea ungurească** , pentru că , de câte ori un funcționar ungur **nu vorbește românește** , își **perilicitează locul** pe care îl ocupă.

" **Aș dori să știu dacă în veche Austro-Ungarie ar fi îndrăznit un Român să țină un astfel de limbaj**, și **dacă ar fi ajuns ceva dacă** nu ar fi vorbit limba majoritară !

(**aplauze unanime , bravo !**)

-**Oct.Goga** : În timpul monarhiei Austro-Ungare , **se cerea funcționarilor** de la căile ferate **să-și schimbe numele, maghiarizându-l** ; nu era funcționar de la calea ferată , până la cel din urmă acar , care să nu fi fost **obligat să-și maghiarizeze numele.**

-**Titulescu** : **Noi preferăm să-și păstreze numele** , ca **să-i cunoaștem de la distanță !**

(**aplauze, bravo!**)

Titulescu / 3 dec.'35

▣ **Dezideratul ungarilor : Ungaria milenară !**

▣ **Tratatul pentru minorități : pretext pentru revizuire !**

[LD : abordare subtilă , în care diplomatul Titulescu pare să lase locul psihanalistului ,în sondarea gândurilor ascunse în cuvintele "legaliste" ale nostalgicilor revizionişti.

Se simte în Cameră o atmosferă cu greu reținută , după îndrăznelile și aroganța cu care reprezentanții minorității germane și maghiare și-au rostit declarațiile.]

" **Atât de puțin vreți dvs egalitatea și atât de mult curge în sângele dvs privilegiul, încât când a fost vorba de aplicarea sancțiunilor , v-ați dat la o parte**, crezând că **Pactul Ligii Națiunilor vă dă numai drepturi , iar îndatoririle trebuie să apese numai pe umerii noștri, ai celorlalți** .(**aplauze prelungite**)

" **Aș dori să văd cum, Liga Națiunilor** - după ce ați dat bir cu fugiții , atunci când a fost vorba de art.16 - **va mai privi cu simpatie limbajul dvs** , în virtutea art. 19 ! (**aplauze prelungite**)

Sistemul dvs este simplu de ghicit !

" De multe ori am căutat și am găsit în stima mea pentru apărătorii tezei maghiare, un izvor suficient care să stimuleze dorința mea de apropiere de acest popor vecin , cu calități pe care eu primul le recunosc. N-am reușit să o realizez . Pentru ce ?

Pentru că dvs nu vreți egalitate cu noi , aveți boala persistenței imaginii pe retină și credeți că Ungaria milenară va reînvia. (aplauze furtunoase, adunarea ovaționează în picioare)

" Ne trebuie generații tinere de unguri, generații de tineri care să nu fi crescut în păcatul spiritului de dominație al generațiilor celor vechi , ca să putem întinde mâna frățeste și să putem , în fine, stabili armonia , în acest bazin al Dunării.

" Dvs. nu aduceți aici limbajul violent , pe care vi l-aș ierta , căci violența este sinceritate , este deschiderea inimii , este în puterea dreptului ori și cui să vadă ce simți ; dar veniți cu limbajul meșteșugit al celor ce au ținut în robie poporul român, cu limbajul măsurat , cu limbajul care nu păcătuiește cu nimic în formă , pe care , însă, dacă l-aș cerceta de aproape , aș găsi în el venin și o otrăvă care lipsesc din cuvintele pe care sufletul meu le rostește în acest moment , față de dvs. (aplauze prelungite, îndelung repetate)

" Conte Bethlen , spuneți alor dvs : < Românii știu ce voiește să facă clasa diriguitoare maghiară din tratatul minorităților !
Voiește să aibă cui străin pentru ziua cea mare a revizuirii > "

Titulescu / 3 dec.'35

▣ România - egalitate pentru minorități

▣ România = nu revizuire !

" V-am priceput și vom lupta , pas cu pas, ca o asemenea metodă să nu poată reuși . Suntem - și în numele guvernului Regal al României , v-o declar , în plină sinceritate - partizani ai egalității minorităților cu noi ; dar al unei egalități condiționate de un sine qua non , indispensabil vieții de Stat a României : conștiința dvs că sunteți Români și uitarea că ați fost cetățeni unguri " (aplauze furtunoase) Ființa dvs etnică e în afară de cauză !

" Minoritățile nu au avut și nu vor avea un apărător mai cald în drepturile lor de egalitate decât pe mine , cu condițiunea că inima mea să-mi spună : minoritarul care îți vorbește , chiar dacă graiul lui nu este curat românesc, simte românește .

Dacă, însă, este vorba ca , prin minorități , să ajungem la revizuire, vă repetăm : Nu, nici o dată , nici revizuire , nici exagerații , în virtutea unui tratat , care nu a avut nici o dată sensul pe care pretențiunile dvs de națiune dominante l-a dat în trecut și îl dă și astăzi" (aplauze prelungite și îndelung repetate)

N.Titulescu / 3 dec.'35

51.) **Iosif Willer**, Replică la replica lui Titulescu, 3 dec.'35

N.Titulescu , **O.Goga** ș.a. - intervenții polemice.
(DAD, MO 7, șed, din 3 dec.'35, p. 93 - 95)

Willer / 3 dec.'35

▣ Titulescu - nu ne cunoaște !

" D-le președinte, d-lor deputați, **deși** am ambiționat să mă perfecționez în cunoașterea limbii române, și **deși** simt că am învățat tot ce se poate învăța românește, **n-aș avea , totuși,** îndrăzneala să-mi pot închipui că sunt în situația de a duce un duel contra unui orator cu renume mondial, cum este d-l ministru de externe.

" De aceea, vă rog , **să-mi permiteți** ca în cuvinte foarte serioase și sincere - dar modeste - să îi răspund , pentru că eu am impresia că d-l ministru de externe a fost rău impresionat astăzi de niște cuvinte - nici eu nu știu care au fost aceste cuvinte - atunci când ne-a spus că noi

suntem agitatori peste granița țării și aici în țara noastră. "

" D-lor deputați, nu de ieri , de alaltăieri **sunt în Parlament, mă cunoașteți de ani de zile. Nu știu dacă aplauzele dvs pentru această declarație , această acuzație** a d-lui ministru de externe, erau **numai o aprobare a cuvintelor d-sale sau erau venite din inima dvs,** având convingerea **că noi nu avem alt rol aici, decât să facem agitații contra siguranței țării , contra națiunii și contra dvs.**

-M.Condrus : Ce știe dl ministru, nu știi d-ta !

-Iosef Willer : **" Eu am impresia că d-l ministru de externe nu ne cunoaște .**

De aceea, înainte de toate **il rog foarte frumos să ia informații de la banca ministerială , de la mulți membri ai onoratei majorități și de la multele personalități din această incintă , care au renume și peste graniță și care pot să confirme că **niciodată n-am greșit contra datoriei noastre cetățenești și datoriei noastre de deputați. "** [-----**

Willer - Goga / 3 dec.'35

▣ Aroganța maghiară

▣ Duplicitatea maghiară

[-----]

-Goga : **" Tonul, nuanța , acesta este lucrul despre care vorbea d-l ministru Titulescu , tonul organelor minoritare ca și tonul insinuant al tuturor declarațiilor dvs ,de a vă pezentă lumii civilizate în calitate de **victime ale unei civilizații inferioare, victime ale unui Stat care vrea să vă strângă de gât , tonul acesta este ceva condamabil.****

Dle Willer, d-ta vorbești foarte bine românește, și eu sunt foarte mulțumit de aceasta .

Dar așa vrea foarte mult **să fi evoluat și în simțire față de ideea de Stat Român,** așa cum te-ai perfecționat în limba română.

Vedeți, tonul acesta este inadmisibil. S-a spus cuvântul de " sinceritate" .**Aș vrea să fim sinceri și să punem cărțile pe față.** Eu mă însărcinez ca, într-un timp scurt, să vin cu fragmente din presa dvs și **să vă arăt că dvs sunteți agitatori de fiecare clipă "** [----]

Și dvs nu sunteți agitatori numai aici , care vă spuneți cuvântul la noi în țară și agitatorilor dvs din Ardeal ;dvs sunteți agitatori care vă trimiteți durerea peste graniță. Tot ceea ce faceți în acțiunea intelectuală a dvs , poartă acest semn caracteristic al unei dureri și al unei așteptări în fața unor evenimente care trebuie să vie să vă salveze.

Virtualități româno-maghiare

"Trebuie să constatăm,d-le ministru de Externe, că se găsesc, câte o dată, **acțiuni sporadice , individuale, la Budapesta , care ar căuta un punct de înțelegere de la neam la neam , de la țară la țară.**

Se găsesc acolo oameni , care ar pune în discuție chestiunea, dacă nu este cazul ca această Ungarie , în situațiunea extrem de grea în care se găsește, să caute o înțelegere cu noi ,și ca aceste două popoare , de care vorbiți dvs , în acest bazin dunărean, să se înțeleagă , fiindcă, în definitiv, noi ne dăm perfect de bine seama de realitate, noi vrem o bună înțelegere , cu poporul maghiar, și bună înțelegere și bune raporturi cu Ungaria.

" Ei bine, **de câte ori s-a manifestat asemenea fenomene sporadice individuale, întotdeauna veniți dvs [minoritarii unguri] care de aici, cu glasul dvs, căutați să le înlăturați și căutați să descalificați la Budapesta pe omul care vrea apropiere față de București.** [-----]

Prin urmare , știi d-ta cum spune un proverb unguresc , familiarizat și cu gândirea noastră :

<Să turnăm apă limpede în pahar ! > , dle Willer .**Dvs. poporul maghiar ,**

și în special minoritatea unguească din această țară, trebuie să stați în fața realității.

Dați la o parte grandilocvența romantică, căreia i-ați o căzut pradă de atâtea ori în cursul istoriei voastre,puneți-vă în fața realității, trageți concluzii din ea ; spiritul larg tolerant al acestei țări vă primește cu o singură condiție , să vă încadrați în ideea de Stat românesc, păstrându-vă individualitatea dvs etnică, pe care nimeni nu vrea să o

ştirbească cu nici o acțiune. "(aplauze)

[-----]

Willer / 3 dec.'35

▣ Între Geneva și Parlament

▣ Replică lui Titulescu

"D-lor deputați, **aș vrea să expun d-lui ministru de externe deși mă simt adânc jignit**, și ca politician și ca om, pentru că într-o incintă parlamentară, unde suntem atât de puțini, **este extrem de greu să reprezinți o cauză, să reprezinți un popor -totuși vreau să găsec tonul care se cuvine**, ca reprezentant al poporului maghiar, pentru că eu **bag în buzunar o sută de invective și o sută de jigniri**, și **reprezint acest popor și interesele lui.**

" Vă înșelați amar, d-le ministru de externe .Eu nu știu de unde aveți această sugestie .

Noi astăzi, când am citit declarația, **nu eram duși de nici o animozitate** .

Noi am vrut să atragem atenția băncii ministeriale spre o **situație grozavă**, și am vrut ca această situație grozavă să se îndrepte cu ajutorul și sprijinul dvs.

" Când dvs ne spuneți să mergem la Geneva, **nu este decât o glumă rău plasată** pentru că, la Geneva, s-a spus ca **să nu ne mai adresăm forului internațional, să venim aici, în fața Parlamentului** ... [LD : deci asta era !]

-Voci : Dar ați mai fost la Geneva ?

-Willer : ... și când venim și spunem ce ne doare și vă propunem îndreptări, atunci **ne dați afară și spuneți să mergem la Geneva** . Este o situație extrem de delicată, **nu mai știm ce să mai facem.** "

[-----]

Willer - Titulescu 3 dec.'35

▣ Avertisment

▣ Punere la punct.

-Willer : " D-lor deputați, **vă declar în modul cel mai solemn** - nu știu dacă valorează ceva cuvântul și trecutul meu - că **nu eram conduși de vreo animozitate în citirea declarației noastre** .Noi am dorit să vă atragem dvs atențiunea asupra **situației precare a maghiarimii din Ardeal**. Nimic mai mult decât atât.**Rog pe dl ministru de externe să-și revizuiască părerea sa, atât de pripită asupra noastră**, pentru că **asa de stigmatizați nu mai putem lua locul nostru în incinta Parlamentului românesc.** "

-Titulescu : **" Vă duceți la Budapesta ?** Eu nu v-am spus lucruri de felul acesta ; m-am adresat dvs pe temă generală. **Eu nu-ți permit d-tale să spui că judecata mea este pripită, când de 17 ani de zile am suferit din cauza dvs în tranșeele păcii.**

(**aplauze prelungite**) **Prin urmare, nu accept ce spui d-ța** .Cât despre prezența d-tale, **mi-e foarte agreabilă aici, dar absența d-tale îmi este indiferentă "** (**aplauze prelungite**)

Willer / Goga / Titulescu / 3 dec.'35

52.) **Boris Ștefanov**, Instrucțiuni către (" *Dragul meu*" , nr.1.) , 2 dec.'35

(Arh.CCaI PCR, fond 1, ds. 150, inv.8, f . 56- 62)

[LD: dau această scrisoare- instrucțiune, ca un exemplu de **document emblematic**, pentru ceea ce s-a numit "**munca legală**" a comuniștilor, atât în sânul **partidelor politice**, cât și prin intermediul **organizațiilor de masă** .

Șeful PC din România **dă linia Kominternului** care, după **Congresul VII**, ar trebui să poarte un nume pe cât de simplu, pe atât de adevărat : **parazitare, fagocitare, invadare, infectarea, racolare** .... a oamenilor din **organizațiile politice ale adversarilor**, în folosul, sub ideile, prin **directivele primite de la Moscova**.

Ar trebui cunoscut, însă, și "**vocabularul cominternist**" pentru a înțelege pe deplin **ipocrizia**

și pericolozitatea , duse la ultime consecințe . **Pentru că în acest limbaj : antifascist =** comunist ; **comunist =** agent sovietic ; **dușman =** inamic Rusiei ; **fascist =** adversar al comunismului , al U.S ; **imperialist =** adversar al URSS

Cine ar dori să desfacă " ghemul " căutând explicații potrivit limbajului comun, riscă **să piardă vremea** sau - așa cum s-a practicat în istoriografia comunistă - **să falsifice , pe bază de document , istoria !**

În această optică, cu acest vocabular, lansa PCR **atacul său " antifascist " contra guvernului Tătărescu, contra lui Carol II** , fără să dea " atacul " principal (cum spuneau documentele PCR) contra Gărzii de Fier, LANC sau PNA-Goga !

Dau acest document - de felul lui sunt cu sutele în arhivele PCR - și pentru a infirma teza susținută de unii anticomuniști "sentimentali" , care vorbesc despre " inexistența comuniștilor " în România , până la ocupația sovietică .

Supratitlurile și colorările îmi aparțin] Doc.integral - **fișier PCR**

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

▣ Frontul Patriotic Antifascist

- I

Imediat **începe prelucrarea** cu **Secretariatul** , instructorii **CC**, privind **hotărârile Congresului al VII-lea** . Cu fiecare în parte. Aceștia , mai departe .

În felul acesta , prelucrând aceste hotărâri , tovii din conducere , membri simpli din partid, **să meargă în întreprinderi mari și importante** , în în mori, fabrici de hârtie , de ulei ; în jurul redacțiilor de gazete .Să se dea **ajutor conducerii centrale a Frontului Patriotic Antifascist** , care poate fi și el folosit.

Să introducem în toate întreprinderile **comentarea zilnică** a celor scrise în **gazetele burgheze** cele mai răspândite, ajutând pe **muncitorii să se orienteze just** de cursul evenimentelor în curs. Același lucru îl putem organiza și la sate .

În toate discuțiile , **hotărârile Congr.VII** , le prefacem **în fir conducător al luptelor zilnice** , lupta **contra pericolului fascist și războiului** , încontra **principalilor incendiatori ai lumii : fascismul german , italian, ungur, austriac, bulgar , japonez** .[--- -]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

▣ Front Unic Muncitoresc !

▣ Infiltrarea PSD

-II-

1. Campania pentru unificarea mișcării sindicale , în stil național și internațional, dusă în toată țara, în sânul tuturor **sindicatelor, asociațiilor CFR , șomerilor** .

Trebuie mobilizați mai ales muncitorii din sindicatele reformiste , în adunările generale, la conferințele Uniunilor, la congresul CGM, iar **hotărârile trebuie trimise la Executiva din Amsterdam , să se preseze pentru înfăptuirea unificării** .

Campanie pentru **trimiterea de delegații sindicale reformiste** , chiar și din conducerea CGM, ca **musafiri ,în vizită la sindicatele din Uniunea Sovietică** .

În special **să agităm la CFR** , pentru trimiterea unei **delegații cât mai numeroasă , ca musafiri, la CF din Moscova**.

2.Să mobilizăm muncitorii din PSD oficial, spre a bombarda cu rezoluții, telegrame, scrisori, Internaționala a II -a , în special pe secretarul Fr.Adler, în care să se ceară încheierea frontului unic proletar de luptă , în stil național, cum a propus Internaționala a III-a Comunistă , în același timp, **luptând contra conducătorilor ghelesteriști care colaborează cu trozkiștii la crearea Internaționalei a IV-a** .

Lupta contra conducătorilor reacționari de dreapta și P. Social -Democrat oficial , în frunte cu **Moscovici, Mirescu , Rădăceanu , care, colaborând cu burghezia , sunt contra închegării Fr.Un.Proletar și FRr.Patr.Antifascist, atacă Internaționala a III-a și PCR**. [---]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

▫ Munca la sate și orașe

▫ Infiltrarea în PNT, org.de masă, asociații ,

-III-

[-----]

să ajutăm la crearea unui curent de stânga în PNT, pe care să-l atragem în lupta pentru FPA ." Elementele revoluționare pe care noi le câștigăm în sânul acestor organizații pentru partidul nostru, le lăsăm în acestor organizații ,să activeze în sânul lor mai departe , cuprinzându-le acolo în celula de partid.

" La nevoie, putem trimite elemente necunoscute ale noastre, spre a activa în aceste organizații, îndeosebi când aceștia sunt în organizații de masă.

Câștigarea acestor aliați contra fascismului și războiului ete de o mare importanță.

Dar , așa cum arată tov.Dimitroff , nu trebuie neglijată "nici un minut " , munca independentă, " de educație comunistă, de organizare și mobilizare a maselor"

[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

▫ Naționalitățile asupraite

[LD : este faimoasa și mult discutata lozincă a autodeterminării până la despărțire de statul român, eludată sau trecută cu ușurință la categoria " greșelilor" ,

în istoriografia comunistă. Am avut deseori mari controverse , pe această temă , cu colegii .

Punctul meu de vedere - cu care nu am avut nici o dată succes - este că ,

departe de a avantaja revizionismele din statele mici, vecine (Ungaria, Bulgaria)

departe de a însemna îngrijorarea pentru independența celorlalte (țările Baltice, Polonia, Cehoslovacia , România) lozincă lansată de Komintern și asumată de PCR

voit confuză , voit ambiguă, trebuia să slujească exclusiv URSS,

care viza anexiuni teritoriale la granița sa de vest, în dauna tuturor statelor mici din zonă.

Atât și nimic mai mult. De aceea, în așteptarea unei conjuncturi favorabile (ca cea din '39-'40)

cunoscând metamorfoze conjuncturale ofensive sau edulcorante , singura constantă a " liniei"

fiind întreținerea deliberată a acestei stări de confuzie , pentru partidele comuniste

subordonate . Pe lângă gravitatea de fond , acest "joc " a însemnat inclusiv răfuiala cu

activiștii comuniști - dusă până la lichidarea fizică a lor -

transformați în " pionii" sau " țapi ispășitori" pentru aplicarea uneia sau alteia din variante.

Jocul a fost diabolic și merită tratat corespunzător. .]

-IV-

1." Naționalităților asupraite trebuie de arătat pericolul principal , fascismul german care pregătește războiul în contra URSS, împreună cu aliații săi fasciști din Polonia ,

Ungaria ,Bulgaria, și amenință independența nu numai a Statelor Baltice , Cehoslovaciei , ci și a României .

Pentru combaterea acestui pericol, trebuie ca minoritățile asupraite , în lupta lor ,sub

conducerea P.C.Român , pentru cucerirea dreptului de autodeterminare până la

despărțirea de statul român, acum să concentreze toate forțele lor în lupta contra

agenților fasciști din aceste țări ,[-----] să lupte contra fascismului și fasciștilor din

România [-----]

Numai în modul acesta , naționalitățile asupraite își pot cuceri dreptul de autodeterminare până la despărțire de statul român.

Orice încurajare a propagandei fasciștilor germani, italieni, bulgari , unguri , în România de azi, ca și orice propagandă a fasciștilor români, întărește dictaturile fasciste și pericolul de război.[---]

2. Trebuie luat curs de crearea P.C.Transilvănean.La popularizarea și prelucrarea hotărârilor Congresului al VII-lea [Komintern],se pune în discuție în sânul partidului această chestiune , și numai după ce se va clarifica chestiunea și se va pregăti Raportul și Rezoluțiile conferinței , vor fi trimise și aprobate de P.B.[Politic Birou] - numai atunci se va pași la convocarea conferinței și rezolvarea chestiunii .

-Mados-ul concentrează toată munca sa în sânul țărânimii ungare de sub influența Partidului

Maghiar [LD: precum procedura cu PNT, pentru comuniștii români !] creează opoziție tot mai puternică înăuntrul partidului.

3." În Cadrilater, se va crea P.C. Bulgar, prin vărsarea cadrelor și simpatizanților DRO-ului , în organizațiile existente ale Partidului Național Bulgar, și punerea în conducere a antifasciștilor bulgari.Trebuie grăbită crearea organizației revoluționare a populației turcești din Dobrogea.

4. " În Bucovina , trebuie luptat contra fascizării Partidului Ucrainean, creat în el un curent de stânga, prin introducerea elementelor noastre și acolo unde masa țărănească este în aceste organizațiuni,să intre chiar întreaga celulă și să activeze legal, ca membri ai acestei organizații, neâncetând să intensifice munca ilegală. "

5." În Basarabia, comuniștii lucrează în toate organizațiile de masă, caută să mobilizeze diferitele naționalități din aceste organizații , la apărarea intereselor specifice de naționalități asuprite , cum sunt : moldoveni [LD : sic !] , ruși , nemți , bulgari, etc "

[-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

-VII-

▫ Cucerirea armatei de partea poporului

Trebuie pusă în fața maselor largi populare problema cuceririi armatei de partea poporului. Aceasta prin neâncetata apărare a recruților , soldaților, demobilizaților, pensionarilor militari și gradelor inferioare.

" Democratizarea armatei, izgonirea elementelor fasciste din rândurile armatei , ca și din aparatul Statului, anularea legii pregătirii premilitare , etc etc...

" Nici o încredere guvernelor burgheze, contra votării bugetelor militare, drepturi politice pentru soldați, punerea sub controlul lor a producției armamentelor [.....] să susțină hotărât politica de pace a U.S, și să apere construirea socialismului [-----]

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

-VIII-

▫ Sarcinile ideologice ale comuniștilor.

" Combaterea ideologiei și propagandei fasciste și explicarea din punct de vedere marxisto-leninist a evenimentelor celor mai importante din trecutul țării . Demascarea falsificării istoriei de către fasciști și scriitori , în serviciul burgheziei."

Boris Ștefanov / 2 dec.'35

53.) Octavian Goga (PNC) ,discurs la Mesaj (I, II) , joi 5 dec.'35 ; luni, 9 dec.'35

(DAD, MO 8-9 , șed .de joi, 5 dec. p 113- 118 ;șed. de luni, 9 dec, p. 130 - 139 .)

[LD : discursul este enorm și l-a rostit în două reprize : 5, 9 dec.

Scopul principal al discursului : de a argumenta și a pretinde guvernarea României .

Atac mediatic : presa ostil - mincinoasă ; calomniile ;Nu se ocupă absolut deloc de politica externă ;Paralelă între mișcarea hitleristă și mișcarea goga-cuzistă

[LD : Supratitluri, sublinieri, colorări - îmi aparțin.

Document integral : fișier LANC /PNC - IV

Goga / 5 dec.'35

▫ Presa " democratică"

▫ Înstrăinată, negustorească, mincinoasă,

" Există în această țară, în această Capitală, o presă care nu are nimic a face cu trecutul gândirii românești . [----]

" Ei bine, spiritul public al țării noastre este modelat, îndrumat , de oameni care nu văd în aceasta o îndatorire de ordin moral , care nu au nimic intim cu noi, care nu exprimă

sentimentele noastre, care sunt **o infuziune de străinism**, care reprezintă o logică cu totul dispartă , care sunt **îndemnuri protivnice psihologiei acestui popor** .

" Ei bine, **eu detest această presă și o repudiez din trei motive** : [-----]

La fiecare manifestare a noastră, se răspunde cu o minciună , pe care caută să o răspândească pe toată întinderea țării.

Chișinău

După adunarea de la Chișinău, au scris și multiplicat în zeci și sute de exemplare , că **acolo n-a fost mai nimic**, că a venit un anumit **Weber, un neamț, un gazetar** , **el a plătit totul** **Alexandru Cuza e lefegiu** , și noi nu suntem **decât** pur și simplu niște **executanți ai unor ordine care vin de departe** .

<Pozițiunile sunt precizate - spuneau ei - avem un partid politic care se mișcă în orbita Berlinului >

Goga / 5 dec.'35

▣ **Mișcarea nazistă**

▣ **Mișcarea național-creștină românească**

▣ **Deosebiri și asemănări**

"D-lor, **mișcarea pe Continent** astăzi, **întreagă, se desemnează în sensul ideii naționale**. Pretutindeni ia forme și are metode care **aparțin mediului căruia se adresează** ; într-un fel este **fascismul** , în alt fel se vorbește în **Germania** , în alt fel se prezintă mișcarea în **Franța**.

" **Există, de sigur, o asemănare de ideologie** , **o înrudire organică** , asupra unor **precepte de gândire** , **dar** am mai spus de atâtea ori - și am spus în mod public , fără să se înregistreze cuvântul meu , care răsună în gol pentru acești oameni - **am spus : cum putem fi noi național-socialiști , ca în Germania ?**

În mod natural **național-socialismul este o doctrină care încarnează năzuințele germane** , pentru ca **ideea națională să-și facă drum acolo**.

Această idee a îmbrățișat **o serie de revendicări socialiste** , pentru ca, cu acestea, **să paralizeze, să înlăture, și să distrugă mișcarea marxistă din Germania** , care luase așa de mari proporții după război.

" **Ce nevoie avem noi** , într-o țară care nu are **nici un fel de manifestare socialistă serioasă** , **să luăm asupra noastră asemenea revendicări ?**

Ce înrudire poate fi , deci, între îndrumările de caracter socialist și socializant , ale mișcării de la Berlin , și mișcările noastre de caracter pur local ? **Nici una** .

Noi suntem o manifestare organică românească, ce se încadrează în **marea ideologie națională și naționalistă a Continentului nostru** " (**aplauze la BPN**)

"**Lucrurile acestea sunt lucruri limpezi** , de caracter axiomaic.

Speciale lămuriri nici nu e nevoie să se dea.

Goga / 5 dec.'35

▣ **Calomniile de presă**

Cu toate acestea, în fiecare zi noi **suntem afișați ca slugi umile ale Berlinului** .Ni se vorbește de latinitate , de naționalism. De frontire pe care am dori să le revizuiem, ni se vorbește într-un ton de iritație profundă , de către indivizi care au fost **sau** în **listele lui Gu"nther**

[**LD .probabil sub ocupația germană** , când au fost asemenea trădări ;În altă parte , el nominalizează pe Honigman și Blumenfeld ,ca prototip de ziariști calomnioși] **sau** în **listele lui Kerensky** , **sau amândouă** ." (**aplauze la PNC**)

" **Aceștia vor să dea lecții de naționalism** mie, mâine dvs ; poimâine altora , pentru că **obraznicia lor n-are nici o dată hotar** ." (**aplauze la BPN**)

Cluj...

" Am făcut, cum spuneam, întruniri. Am mers, de ex., **la Cluj**, și am adunat în jurul nostru **țărani**

din 7 județe. S-a făcut aceasta în **văzul public**. Toată lumea a asistat ; adică, toată lumea: Clujul întreg , și adversarii noștri , **cine a vrut să vadă a asistat la acest examen de forță**. Ei bine, a doua zi **o asemenea rotativă** iată ce spune :< **La Cluj, cu ocazia întrunirii antisemite a d-lui Octavian Goga spre surprinderea generală , au sosit în oraș câteva mii de sași și șvabi , în uniforme naziste ; de la gară, au pornit în marș militar spre arena sportivă , unde s-a ținut întrunirea , aclamând pe tot parcursul pe șeful Partidului Național Creștin din România , cu strigătul de "Heil Goga !"** >(**ilaritate , aplauze la PNC**) Pe urmă, aceeași rotativă, se miră cum au ajuns la Cluj miile de șvabi și de sași în uniforme naziste ; **ce au făcut autoritățile locale ?** D-l ministru de Interne cum nu s-a mișcat ? **Cum le-a dat voie ?** Apoi se ceartă cu sașii și șvabii . Nu cred sașii și șvabii că acest lucru nu se poate ? <**Cazul de la Cluj merită să fie relevat în fiecare zi !**>Trei -patru zile , au împănăt țara cu asemenea minciuni, **că s-a strigat la Cluj " Heil Goga !"** de către **5.000 de de șvabi și sași** . " D-lor, dvs poate vedeți în mine astăzi un om care reprezintă psihologia turburată a **ultragierii lui personale**. Credeți-mă , **nu vorbesc numai pentru cauza mea personală** . Dar această impertinență s-a dus prea departe. **Trebuie să-i punem un hotar** .Nu este un sentiment individual , care mă călăuzește pe mine ;nu vorbesc în numele partidului meu ; **fac apel frățesc** , de la Român la Român, în toată lumea , pentru această **profilaxie morală a societății românești** ."(**aplauze la BPN și PNL-georgist**)
O.Goga / 5 și 9 dec.'35

54.) Iosif Jumanca (PSD) , Declarație la mesaj, Senat, ? dec.'35

(" Lumea Nouă " , 8 dec.'35)

[**LD : nu am Declarația întregă din MO ; dau acest fragment**]

" În ce privește situația politică externă, **PSD constată cu îngrijorare că pacea Europei și a lumii întregi este grav amenințată** de politica imperialistă , agresivă , a statelor cu regim fascist , în primul rând a Germaniei și Italiei .

" În acește condiții , atât în interesul păcii univesale, cât și **a menținerii integrității teritoriale**, România trebuie să ducă mai departe , și chiar cu mai multă hotărâre decât în ultimul timp, **politica de alianță cu democrațiile apusene, cu țările Micii Înțelegeri și cu Rusia Sovietică**.

[-----]

" **Mai ales România, ca țară mică, nu-și poate pune speranța viitorului său în puterea armelor** , ci în primul rând , într-o cooperare internațională bazată pe ideeeea păcii și respectului tuturor.

Cu atât mai mult **România, are interesul să stăruie** , pe plan internațional , cu toate puterile **pentru dezarmarea generală și simultană** , care să fie impusă și țărilor fasciste ,la nevoie prin sancțiunile cele mai severe "

Iosif Jumanca / 8 dec.'35

55.) ACCuza (PNC) , discurs la mesaj , Rezolvarea problemei jidănești / 12 dec.'35

(DAD, MO 12, șed. de joi, 12 dec.'35, p. 200 - 215)

ACCuza / 12 dec.'35

▣ **Răzbunare și victorie**

▣ **Triumful ideii naționale**

▣ **Rezolvarea problemei jidovești în Germania .**

[**LD : nu știu dacă voi aborda chestiunea psihanalitic**.Dar dacă aș voi, aș putea-o face .

Frustrările lui - că nu s-a mai putut alege parlamentar 20 de ani , - că a fost dat afară din învățământ, puteau să-l marcheze până într-atât încât **să dorească să se răzbuie** .

Dar prefer să nu fac atari speculații și să cercetez mai bine **contextul politic internațional** , de care vorbește chiar el : **hitlerismul din Germania** .]

" Vă puteţi închipui ce putea însemna pentru un altul , cu un temperament mai puţin combativ decât al meu : îl puteau lovi toate damblalele din lume.

Pe mine aceasta nu m-a clintit din drumul luptei mele, ci m-a făcut să rezist mai departe, ca să ajung aici [LD :în cariera politică], pentru a răzbuna oricând această insultă care s-a adus,nu mie,ci adevărului ştiinţei şi universităţii " (apluze la PNC)

" Au trecut şi aceşti ani. Ce este astăzi ?

Pentru mine este astăzi răsplata întregii mele trude.

Stau şi privesc în alte ţări - nu numai la noi - ţări mari , ţări de cultură [Germania, Italia] , şi văd că ceea ce am gândit şi susţinut eu,s-a realizat acolo şi dacă au realizat acele ţări , în sfârşit vom realiza şi noi.

" Problema care mă preocupă şi despre care voi vorbi imediat ,a fost rezolvată în Germania şi ,cu riscul de a fi taxat încă o dată că fac uneltiri hitleriste , eu îmi exprim întreaga admiraţie şi recunoştinţă către acel genial conducător politic care este Adolf Hitler şi care singur a avut curajul în timpul nostru ,să rezolve problema iidovească , aşa numai cum ea poate fi rezolvată."

[-----]

ACCuza / 12 dec.'35 / retro 1889 /

▣ Doctrina cuzistă - înainte de doctrina hitleristă

" În deosebire de dvs , singurul partid care are o doctrină precisă, ştiinţifică, este...numai Partidul Naţional Creştin. [-----]

" D-lor, ni se aduce nouă , de către adversarii noştri, învinuirea că noi am fi luat doctrina noastră , aşa precum este , de la Hitler, că noi suntem hitlerişti !

Întâi, că în politica externă vrem să mergem cu Hitler - vom vorbi şi depre aceasta - iar în ce priveşte doctrina , ce am făcut ? Am luat doctrina lui Hitler ! [-----]

" De ce luam această poziţiune ? Pentru că Maiorescu era tocmai acela care căuta , prin criticismul său, prin liberalismul şi umanitarismul său, să devieze această mişcare , care trebuia să se afirme cât mai mult în sens naţional"

1889! Naşterea lui Hitler !

" Prin urmare, era februarie 1889 .Când s-a născut Hitler , ştiţi sau nu ? La 20 aprilie 1889. Va să zică nu puteam să iau de la Hitler ceea ce eu scrisesem cu patru luni de zile înainte ca el să se nască . (apluze la PNC) Şi presupun că nu imediat după ce s-a născut , a făcut el teoria, pentru a l-o fura eu. (ilaritate) [-----]

ACCuza / 12 dec.'35

▣ Jidanii = naţiune parazitată.

-**Petre Andrei** : Dle Cuza , evreii sunt sau nu o naţiune ?

-**ACCuza** : Nu mă întreba d-ta ! D-ta numai de jidani te ocupi ! Am să-ţi explic imediat ,ai răbdare ! (ilaritate)

-**Petre Andrei** : Întreruperea mea este în legătură cu definiţia dvs .care nu se aplică la naţiunea evreească.

-**ACCuza** : Nu te îngrijii de jidanii d-tale , că am să-i reglez eu imediat . (ilaritate) [---]

" Naţiunea este o fiinţă stăpână pe un pământ determinat , pe care-l cultivă şi creează cultura umană , în forme originale naţionale.

De la această lege a naţionalităţii , este o singură excepţie în lume : Jidanii.

(ilaritate) Jidanii sunt o naţiune fără pământ. Din cauză că sunt o naţiune fără pământ, sunt o naţiune parazitată. Din cauză că sunt o naţiune parazitată, se aşază, ca toţi paraziţii, pe trupurile altor naţiuni , şi le mănâncă. Naţiunile acelea , la un moment dat, încep a se scărpină , pentru ca să se scape de paraziţi . (mare ilaritate ; aplauze la PNC)

Vă pot spune dvs că noi, în momentul de faţă, ne găsim în epoca scărpinării .

(mare ilaritate ; aplauze la PNC)

[----] cum se poate, cum se face să existe această abatere de la legea naţionalităţii care stăpâneşte întreaga omenire ?

Cum se explică ? Datorz explicațiune, și din explicațiune veți vedea , veți deduce ,în mod matematic, **soluția problemei.**

D-lor, **jidanii sunt o națiune confesională** , adică o națiune a cărei existență este **stăpânită în mod absolut de credința ei religioasă.**Care este credința religioasă a jidanilor ?

Este că ei sunt **poporul ales de către Dumnezeu lor, lahu, ca să stăpânească omenirea întregă , toate țările.** În consecință, ei trebuie să-i fie lui **popor sfânt "am codeș"** și **să nu se amestece cu nici o națiune** , pentru ca **să poată cuprinde tot pământul , toate țările și toate națiile , nimicindu-le.** D-lor, regret că această Cameră nu este o academie teologică sau sociologică pentru a putea intra în dezbateri și a aduce toate textele care dovedesc această concepție. Dar d-lor, un lucru este sigur : **jidanii stăpâniți de aceste legi ale religiei lor, au trăit în toate țările , nu s-au asimilat nicăieri, și au sfârșit totdeauna prin a fi dați fără de pretutindeni.**

Sunt stăpâniți de organizațiile lor, așa zise"comunități" , cărora trebuie să se supună, pentru că , dacănu se supun, sunt supuși la pedepsele cele mai grave ,dintre care afurisenia ,adică excluderea , "herem" , cum zic ei, joacă rolul principal.

Iată ce însemnează jidan și iată pentru ce suntem în perpetuu conflict cu jidanii.

[-----]

ACCuza / 12 dec.'35

▣ Soluția problemei jidănești

[LD : Parlamentul românesc îl ascultă pe Cuza amuzându-se, ca și cum ar asculta o poveste. Nu era , cred eu, un semn de neseriozitate , de cinism sau de xenofobie împărtășită, dar păreau atât de năstrușnice soluțiile lui Cuza ... încât râdeau.

Cu mentalitatea ce a avut-o omenirea după holocaust, nu se pot judeca mentalitățile de atunci.

Decât la justa lor punere în judecată]

-**ACCuza** : prin urmare , clar : **jidanii reprezintă un caz de călcare a legii naționalității .**

Care este așa dar **soluția problemei jidănești ?** Nu este decât una :

restabilirea în drepturile ei a legii naționalității .Lămurit , științific, nu pe impresii.

"Ei bine,cum se restabilește legea naționalității față de jidani ? **Prin eliminarea jidanilor !**

(**aplauze la PNC**) Eliminarea jidanilor în ce fel ?

Eliminarea națională , cum am început să procedăm noi acum,**să-i scoatem din toate ramurile unde s-au vârat ca paraziții** , pentru ca să le demonstrăm că n-au ce căuta în mijlocul nostru ; și **eliminarea internațională .**

"Aceasta nu este o fantezie , pentru că la **congresul din 1897** , li s-a propus un teritoriu să se așeze , ca toate neamurile, să-l cultive, și acel teritoriu este **Uganda** , la sud de Abisinia , un teritoriu splendid , foarte întins, pe care **Anglia, cu generozitatea ei, l-a pus la dispoziția jidanilor.** (**ilaritate**) Prin urmare , iată un teritoriu : Uganda .

Dar eu am altă propunere , eu indic mai degrabă **Madagascarul** .De ce ? Pentru că **Madagascar este o insulă** , și eu am credința că **dacă îi punem acolo, și-i înconjurăm cu vase, nu mai ies de acolo,** rămân acolo, să stea cât vor, să-și facă cultura lor proprie, să cultive pământul

-**Dr.Lupu** : Sigur, vrei să iei Franței Madagascarul ... (**ilaritate**)

-**ACCuza** : Prin urmare , **iată soluția științifică. Nu este altă soluție a problemei jidănești , decât supunerea jidanilor sub stpânirea legii naționalității : să aibă un pământ pe care să se așeze, să-l cultive și să fie un neam ca toate neamurile**

Cum or sta acolo, treaba lor, nu ne interesează. Dar în ceea ce ne privește pe noi,

pe pământul nostru n-au ce căuta . Clar și categoric.

Și dacă nu înțeleg aceasta ,au s-o vadă ei, cum au văzut-o în Spania, în Anglia, și cum o vor vedea-o în curând , pretutindeni. [-----]

ACCuza / 12 dec.'35

▣ Politica externă a PNC

▣ Rezolvarea internațională a problemei jidănești

Problema jidănească este și o problemă internațională ; pentru că, evident, **câtă vreme nu vom ajunge să rezolvăm această problemă internațională, noi nu vom avea liniște, fiecare din țările noastre .**

Politica externă a PNC a fost clarificată în cele trei puncte ale programului nostru și nu voi reveni. Prin urmare, **nu e vorba de a schimba politica tradițională a țării .Nicidecum.**

Urmăm calea arătată prin programul nostru.

Dar este altceva : **pe mine mă interesează** cum v-am spus , pentru că interesează țara mea, **soluția problemei jidănești.** Această problemă jidănească este simțită în toate țările , astăzi. Ați văzut dvs în Franța mișcarea naționaliștilor , ați văzut că erau pe punctul să se înarmeze și să declanșeze război civil. [-----]

Ce vom face cu ei ? Am spus : o să-i așezăm pe un teritoriu determinat . pentru aceasta este nevoie de o înțelegere cu toate statele care au aceeaș problemă.

Eu nu mă pot pune în conflict cu acele state care au rezolvat problema [Germania] sau care vor s-o rezolve. (aplauze la PNC)

Sunt prietenul tuturor țărilor care se ostenesc să rezolve această problemă , și care se va rezolva definitiv, numai prin înțelegerea noastră comună. "

ACCuza / 12 dec.'35

Vezi fișierul următor